

Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Warszawie

Program działalności na rok 2018

Akceptuję

DYREKTOR

Mazowieckiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego

23.02.2018

/dyrektor /

Sławomir Piotrowski

Zatwierdzam

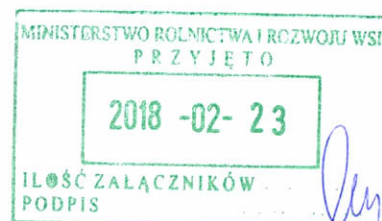
MINISTER
Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Krzysztof Jurgiel
/Minister Rolnictwa
i Rozwoju Wsi/

Warszawa, 2017

www.modr.mazowsze.pl

e-mail: sekretariat@modr.mazowsze.pl

Opracowanie – kierownicy zespołów i działów MODR Warszawa

Redakcja techniczna – Małgorzata Kuczkowska - główny specjalista w dziale Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw

Organizacja i koordynacja prac - Agnieszka Kowaluk - kierownik działu Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw.

Kierujący – Sławomir Piotrowski – Dyrektor Mazowieckiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego.

Program działalności MODR Warszawa na rok 2018 22.11.2017 r. został pozytywnie zaopiniowany przez Radę Społeczną Doradztwa Rolniczego

SPIS TREŚCI

Wstęp		strona 4
A. Charakterystyka ośrodka doradztwa rolniczego.		strona 5
B. Zakres i metodyka procesu programowania.		strona 17
C. Działalność merytoryczna.		strona 21
C.1. Działania nieodpłatne.		strona 22
Zadanie 1.	Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich.	strona 40
Zadanie 2.	Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej.	strona 49
Zadanie 3.	Prowadzenie działalności w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich.	strona 55
Zadanie 4.	Udzielanie pomocy rolnikom i innym mieszkańcom obszarów wiejskich w zakresie sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych lub zagranicznych.	strona 56
Zadanie 5.	Prowadzenie analiz rynku artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji oraz gromadzenie i upowszechnianie informacji rynkowej w tym zakresie.	strona 58
Zadanie 6.	Możliwość prowadzenia doświadczalnictwa odmianowego w ramach porejestrowego doświadczalnictwa odmianowego.	strona 59
Zadanie 7.	Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska.	strona 60
Zadanie 8.	Podejmowanie działań na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzania gospodarstwa rolnego.	strona 66
Zadanie 9.	Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku.	strona 70
Zadanie 10.	Współdziałanie w realizacji zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych.	strona 73
Zadanie 11.	Prowadzenie analiz przemian w zakresie poziomu i jakości produkcji rolniczej i funkcjonowania gospodarstw rolnych oraz upowszechnianie wyników tych analiz w pracy doradczej.	strona 75
C.2. Działania odpłatne.		strona 77
C.3. Projekty i zadania zlecone.		strona 81
C.4. Działania realizowane w ramach Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich (SIR).		strona 83
D. Współpraca z innymi instytucjami i samorządem.		strona 88
E. Wykaz ważniejszych wydarzeń.		strona 89
F. Plan wydawniczy.		strona 90
G. Kształcenie i doskonalenie zawodowe kadry doradczej.		strona 93
H. Podsumowanie.		strona 94
Terminologia		Strona 96

Wstęp

Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego od 20.08.2016 r. jest państwową jednostką organizacyjną posiadającą osobowość prawną (Dz.U.2016 poz. 1176). Działa zgodnie z ustawą o jednostkach doradztwa rolniczego z dnia 22 października 2004 r. (tekst jednolity Dz.U. z 2017 r., poz. 1149 z późn. zm.) i podlega ministrowi właściwemu do spraw rozwoju rolnictwa. Statut Ośrodka został nadany zarządzeniem Nr 34 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 sierpnia 2016 r. w sprawie nadania Statutu Mazowieckiemu Ośrodkowi Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Warszawie. Regulamin organizacyjny stanowi załącznik do Zarządzenia Nr 30/2016 Dyrektora Mazowieckiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego z dnia 16 grudnia 2016 roku w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Mazowieckiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Warszawie. Od dnia 1 stycznia 2018 r. będzie obowiązywać nowe Zarządzenie Nr 43/2017 Dyrektora MODR Warszawa z dnia 20 lipca 2017 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Mazowieckiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Warszawie.

Zgodnie z art. 8 ust.1 pkt 1 ustawy o jednostkach doradztwa rolniczego dyrektor kierujący ośrodkiem opracowuje roczny program działalności jednostki doradztwa rolniczego. Program ten, zgodnie z art. 9 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego, opiniuje Rada Społeczna Doradztwa (organ opiniodawczo-doradczy dyrektora MODR Warszawa-aktualny skład Rady poniżej), która zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy została powołana przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Zaopiniowany Program Działalności Dyrektor MODR Warszawa przekłada do zatwierdzenia ministrowi właściwemu do spraw rozwoju wsi.

Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego obejmuje swoim zasięgiem sześć oddziałów: Bielice, Ostrołęka, Płock, Poświętne z siedzibą w Płońsku, Radom, Siedlce oraz Centralę w Warszawie. W 2018 roku doradztwem objęte zostaną gminy z 37 powiatów województwa mazowieckiego. Przy realizacji zadań doradczych MODR Warszawa będzie współpracował z takimi instytucjami jak: Centrum Doradztwa Rolniczego, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Mazowiecka Izba Rolnicza, banki, szkoły rolnicze (wszystkie poziomy kształcenia), instytuty naukowe związane z rolnictwem, szkoły wyższe oraz jednostki samorządu terytorialnego.

Aktualny skład Rady Społecznej Doradztwa Rolniczego

1. Leszek Rozbicki - Przewodniczący Rady przedstawiciel Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych.
2. Kazimierz Szubiński – Zastępca Przewodniczącego Rady przedstawiciel Mazowieckiej Izby Rolniczej;
3. Ewa Grodzka - przedstawiciel Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi;
4. Andrzej Kamasa - przedstawiciel Sejmiku Województwa Mazowieckiego;
5. Janina Ewa Orzełowska - przedstawiciel Zarządu Województwa Mazowieckiego;
6. Witold Konarski - przedstawiciel Mazowieckiej Izby Rolniczej;
7. Grzegorz Adam Rozesłaniec - przedstawiciel Związku Zawodowego Rolników "Ojczyzna";
8. Arkadiusz Ługowski- przedstawiciel OPZZ Rolników i Organizacji Rolniczych;
9. Aleksander Kiljańczyk - przedstawiciel Związku Zawodowego Centrum Narodowe Młodych Rolników;
10. Daniel Płużyczka - przedstawiciel NSZZ Rolników Indywidualnych "Solidarność";
11. Krystyna Krzyżanowska - przedstawiciel Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie;
12. Grzegorz Żurek - przedstawiciel IHAR-PIB Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin w Radzikowie.

A. Charakterystyka ośrodka doradztwa rolniczego

1. Struktura organizacyjna + schemat.

W Mazowieckim Ośrodku Doradztwa Rolniczego wyodrębnia się 3 poziomy organizacyjne: wojewódzki, oddziałowy i terenowy.

Za całokształt funkcjonowania MODR Warszawa odpowiada dyrektor, który kieruje Ośrodkiem przy pomocy dwóch zastępców (obecnie przy pomocy tylko jednego zastępcy), głównego księgowego, dyrektorów Oddziałów oraz kierowników komórek organizacyjnych.

Na szczeblu wojewódzkim funkcjonuje centrala z następującymi komórkami organizacyjnymi:

- Dział Technologii Produkcji Rolniczej i Doświadczalnictwa
- Dział Ekonomiki i Zarządzania Gospodarstwem Rolnym
- Dział Rozwoju Obszarów Wiejskich
- Dział Rolnictwa Ekologicznego i Ochrony Środowiska
- Dział Teleinformatyki
- Dział Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw
- Dział Administracyjno-Gospodarczy
- Dział Księgowości
- Dział Kadr i Organizacji Pracy
- Stanowisko do Spraw Obsługi Prawnej
- Stanowisko do Spraw Bezpieczeństwa i Higieny Pracy
- Stanowisko do Spraw Bezpieczeństwa Informacji, Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obronnych

Drugi poziom w strukturze organizacyjnej MODR Warszawa stanowią: Oddział Bielice, Oddział Ostrołęka, Oddział Płock, Oddział Poświętne, Oddział Radom i Oddział Siedlce.

W ramach Oddziału Poświętne funkcjonuje Centrum Edukacyjno-Konferencyjnego.

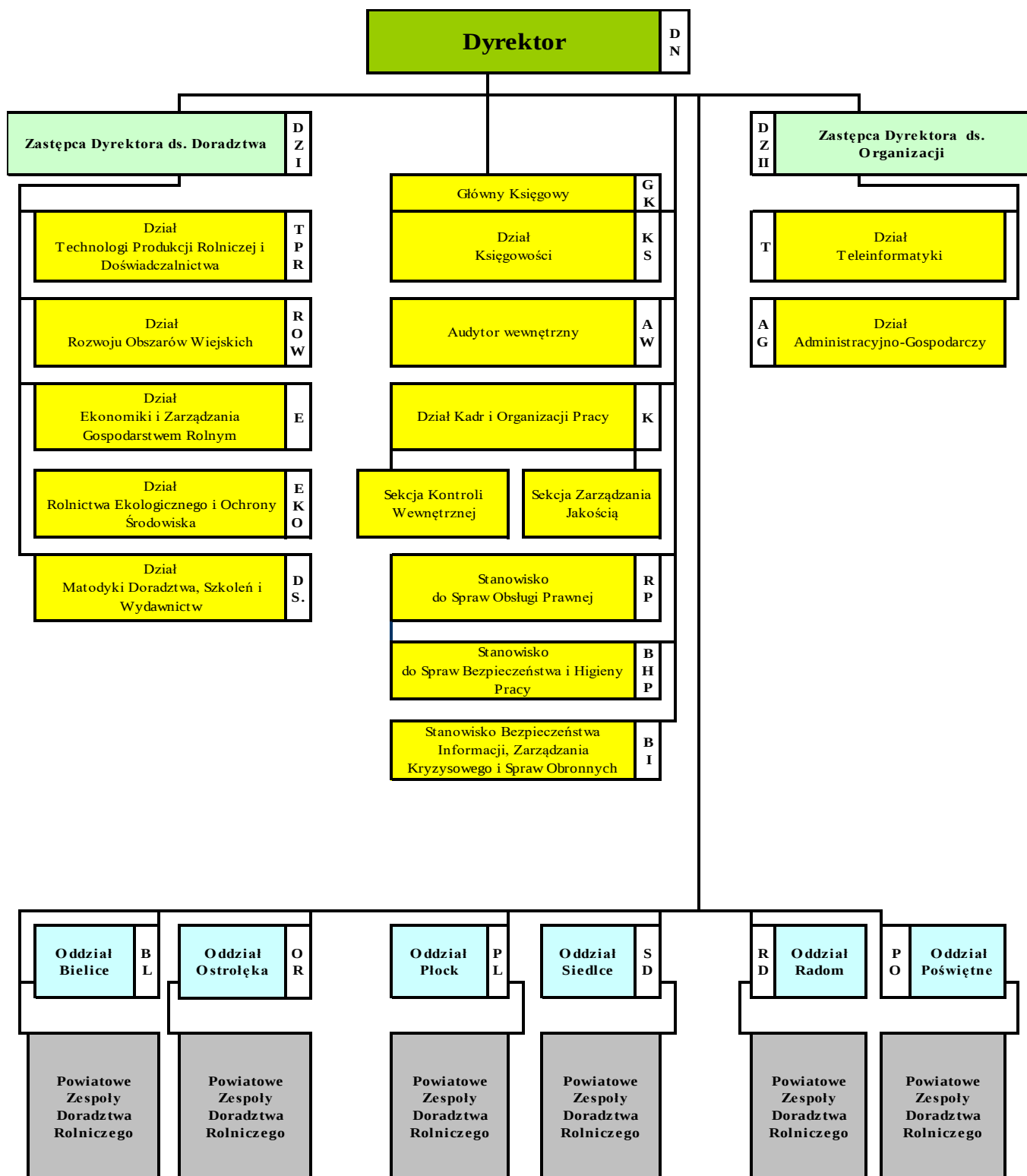
Powiatowe Zespoły Doradztwa Rolniczego stanowią trzeci poziom w strukturze MODR Warszawa. Nad ich pracą czuwa kierownik, który bezpośrednio podlega dyrektorowi Oddziału.

Podział Mazowieckiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego na oddziały

- Oddział Bielice
- Oddział Radom
- Oddział Siedlce
- Oddział Płock
- Oddział Poświętne
- Oddział Ostrołęka
- centrala MODR Warszawa

SCHEMAT ORGANIZACYJNY MAZOWIECKIEGO OŚRODKA DORADZTWA ROLNICZEGO *

*Struktura obowiązująca od 1 stycznia 2018 r.

2. Dane teleadresowe łącznie z Powiatowymi Zespołami Doradztwa Rolniczego.

Tab. A. Dane teleadresowe

L.p.	Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego	adres	telefon	fax	e-mail
1.	Centrala w Warszawie	ul. Czereśniowa 98, 02-456 Warszawa	22 571 61 00	22 571 61 01	sekretariat@ modr.mazowsze.pl
Oddziały					
2.	Bielice	Bielice 19, 96-500 Sochaczew	46 862 00 40	46 862 00 52	sekretariat.bielice@ modr.mazowsze.pl
3.	Ostrołęka	ul. Targowa 4, 07-410 Ostrołęka	29 760 03 69	29 76949 53	sekretariat.ostroleka@ modr.mazowsze.pl
4.	Płock	ul. Zglenickiego 42 D, 09- 411 Biała	24 269 77 00	24 269 7700	sekretariat.plock@ modr.mazowsze.pl
5.	Poświętne	ul. H Sienkiewicza 11, 09- 100 Płońsk	23 663 07 00	23 662 99 50	sekretariat.plonsk@ modr.mazowsze.pl
6.	Radom	ul. Chorzowska 16/18, 26-600 Radom	48 365 02 06	48 365 02 06	sekretariat.radom@ modr.mazowsze.pl
7.	Siedlce	ul. Kazimierzowska 21, 08-110 Siedlce	25 640 09 11	25 640 09 12	sekretariat.siedlce@ modr.mazowsze.pl
Powiatowe Zespoły Doradztwa Rolniczego					
8.	PZDR w Grodzisku Mazowieckim	Kozerki ul. Wenus 1, 05-825 Grodzisk Mazowiecki,	22 7342162	22 7342160	pzdr.grodzisk.maz@ modr.mazowsze.pl
9.	PZDR w Łazach	Łazy 40A, 05-085 Kampinos,	22 721 10 20	22 721 10 21	pzdr.wa-zach@ modr.mazowsze.pl
10.	PZDR w Piastowie	ul. Pszczelińska 99b/1 05-840 Brwinów	22 729 7259	2 2729-72-52	pzdr.piastow@ modr.mazowsze.pl
11.	PZDR w Sochaczewie	Bielice 19, 96-500 Sochaczew	46 862 00 50	46-862 00 52	pzdr.sochaczew@ modr.mazowsze.pl
12.	PZDR w Żyrardowie	ul. 1-go Maja 41, 96-300 Żyrardów	46 855 26 51 46 855 26 52	46 855 26 51	pzdr.zyrardow@ modr.mazowsze.pl
13.	PZDR w Makowie Mazowieckim	ul. Bazar 15 06-200 Maków Mazowiecki	29 717 13 97	29 7664492	pzdr.makow.maz@ modr.mazowsze.pl
14.	PZDR w Ostrołęce	ul. Targowa 4, 07-410 Ostrołęka	29 769 49 58 29 769 49 59		pzdr.ostroleka@ modr.mazowsze.pl
15.	PZDR w Ostrowi Mazowieckiej	ul. Kochanowskiego 407-300 Ostrów Mazowiecka.	29 746 20 12		pzdr.ostrow.maz@ modr.mazowsze.pl
16.	PZDR w Przasnyszu	ul. Gołymińska 13, 06-300 Przasnysz	29 756 41 52	29 7564153	pzdr.przasnysz@ modr.mazowsze.pl

17.	PZDR w Wyszkanie	ul. Wąska 10, 07-200 Wyszaków	29 742 50 03	29 742 50 06	pzdr.wyszkow@ modr.mazowsze.pl
18.	PZDR w Gostyninie	ul. Bierzewicka 32, 09-500 Gostynin	24 235 36 27	24 235 36 21	pzdr.gostynin@ modr.mazowsze.pl
19.	PZDR w Płocku	Płock, ul. Zglenickiego 42 D, 09-411 Biała	24 268 60 99	24 2697700	pzdr.plock@ modr.mazowsze.pl
20.	PZDR w Sierpcu	ul. Świętokrzyska 2a, 09-200 Sierpc	24 275 17 01	24 2751703	pzdr.sierpc@ modr.mazowsze.pl
21.	PZDR w Ciechanowie	ul. Płocka 32, 06-400 Ciechanów	23 673 33 38	23 673 33 35	pzdr.ciechanow@ modr.mazowsze.pl
22.	PZDR w Legionowie	ul. Gen. Sikorskiego 11, 05-119 Legionowo	22 782 42 29	22 7824228	pzdr.legionowo@ modr.mazowsze.pl
23.	PZDR w Mławie	ul. Narutowicza 19, 06-500 Mława	23 655 29 30	23 6552930	pzdr.mlawa@ modr.mazowsze.pl
24.	PZDR w Płońsku	ul. Sienkiewicza 11, 09-100 Płońsk	23 663 07 38; 23 663 07 37 23 663 07 39	23 6613850	pzdr.plonsk@ modr.mazowsze.pl
25.	PZDR w Pomiechówku	ul. Ogrodnicza 6, 05-180 Pomiechówek	22 7854033	22 7854034	pzdr.pomiechówek@ modr.mazowsze.pl
26.	PZDR w Pułtusk	ul. Mickiewicza 22A, 06-100 Pułtusk	23 692 11 86	23 6921182	pzdr.pultusk@ modr.mazowsze.pl
27.	PZDR w Żurominie	Pl. Piłsudskiego 3, 09-300 Żuromin	23 657 24 99	23 6572412	pzdr.zuromin@ modr.mazowsze.pl
28.	PZDR w Białobrzegach	ul. Składowa 5, 26-800 Białobrzegi	48 613 22 94	48 613 22 93	pzdr.bialobrzegi@ modr.mazowsze.pl
29.	PZDR w Grójcu	ul. Mogielnicka 33, 05-600 Grójec	48 664 43 62	48 664 32 31	pzdr.grojec@ modr.mazowsze.pl
30.	PZDR w Kozienicach	ul. Spokojna 4, 26-900 Kozienice	48 611 05 07	48 611 05 07	pzdr.kozienice@ modr.mazowsze.pl
31.	PZDR w Lipsku	ul. Zwoleńska 9, 27-300 Lipsko	48 378 20 15	48 378 20 19	pzdr.lipisko@ modr.mazowsze.pl
32.	PZDR w Tarczynie	ul. Rynek 8a, 05-550 Tarczyn	22 727 94 10, 22 750 15 12	22 727 94 10	pzdr.piasieczno@ modr.mazowsze.pl
33.	PZDR w Przysusze	ul. Warszawska 28, 26-400 Przysucha	48 675 25 95	48 675 25 95	pzdr.przysucha@ modr.mazowsze.pl
34.	PZDR w Radomiu	ul. Chorzowska 16/18, 26-600 Radom	48 332 39 79	48 365 02 06	pzdr.radom@ modr.mazowsze.pl
35.	PZDR w Szydłowiecu	ul. Wschodnia 68, 26-500 Szydłowiec	48 617 16 56 48 617 16 54	48 617 16 54	pzdr.szydlowiec@ modr.mazowsze.pl
36.	PZDR w Zwoleń	ul. Słowackiego 2, 26-700 Zwoleń	48 676 31 40	48 676 31 44	pzdr.zwolen@ modr.mazowsze.pl
37.	PZDR w Garwolinie	ul. Staszica 10, 08-400 Garwolin	25 682 29 00	25 682 29 00	pzdr.garwolin@ modr.mazowsze.pl
38.	PZDR w Łosicach	ul. Rynek 12, 08-200 Łosice	83 357 26 65	83 357 26 65	pzdr.losice@ modr.mazowsze.pl

39.	PZDR w Mińsku Mazowieckim.	ul. Jana Huberta 37, 05-300 Mińsk Mazowiecki	25 758 45 51	25 758 45 51	pzdr.minskmaz@modr.mazowsze.pl
40.	PZDR w Otwocku	ul. Poniatowskiego 24, 05-400 Otwock	22 788 88 11	22 788 88 11	pzdr.otwock@modr.mazowsze.pl
41.	PZDR w Siedlcach	ul. Kazimierzowska 21, 08-110 Siedlce	25 640 09 48	25 640 09 48	pzdr.siedlce@modr.mazowsze.pl
42.	PZDR w Sokołowie Podlaskim	ul. Oleksiaka Wichury 3A, 08-300 Sokołów Podlaski	25 641 30 22	25 641 30 21	pzdr.sokolowpodl@modr.mazowsze.pl
43.	PZDR w Węgrowie	ul. Podlaska 1, 07-100 Węgrów	25 792 01 57	25 792 01 57	pzdr.wegrow@modr.mazowsze.pl
44.	PZDR w Wołominie	ul. Legionów 78, 05-200 Wołomin	22 787 08 30	22 787 08 30	pzdr.wolomin1@modr.mazowsze.pl

3. Zasoby ludzkie.

Tab. B. Zatrudnienie w Mazowieckim Ośrodku Doradztwa Rolniczego, stan na dzień 31.10.2017

L.p.	Komórki organizacyjne	Liczba zatrudnionych osób
1.	Dyrektor	1
2.	Zastępca dyrektora	1
3.	Dział Administracyjno-Gospodarczy	12
4.	Dział Ekonomiki i Zarządzania Gospodarstwem Rolnym	7
5.	Dział Kadr i Organizacji Pracy	8
6.	Dział Księgowości	7
7.	Dział Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw	7
8.	Dział Rolnictwa Ekologicznego i Ochrony Środowiska	2
9.	Dział Rozwoju Obszarów Wiejskich	3
10.	Dział Technologii Produkcji Rolniczej i Doświadczalnictwa	5
11.	Dział Teleinformatyki	9
12.	Stanowisko do Spraw Bezpieczeństwa i Higieny Pracy	1
13.	Powiatowe Zespoły Doradztwa Rolniczego	300
14.	Pozostali pracownicy	183
Razem		546

Tab. C. Zatrudnienie w Powiatowych Zespołach Doradztwa Rolniczego

L.p.	Powiatowe Zespoły Doradztwa Rolniczego	Liczba gmin	Liczba pracowników
1.	PZDR w Białobrzegach	6	5
2.	PZDR w Ciechanowie	8	8
3.	PZDR w Garwolinie	12	10 w tym 1 macierzyńskim
4.	PZDR w Gostyninie	8	10
5.	PZDR w Grodzisku Mazowieckim	4	3
6.	PZDR w Grójcu	10	9
7.	PZDR w Kozienicach	7	8
8.	PZDR w Legionowie	4	3
9.	PZDR w Lipsku	6	7
10.	PZDR w Łazach	7	3
11.	PZDR w Łosicach	6	8
12.	PZDR w Makowie Mazowieckim	9	11
13.	PZDR w Mińsku Mazowieckim	12	10
14.	PZDR w Mławie	10	12
15.	PZDR w Ostrołęce	11	11 w tym 1 osoba na urlopie macierzyńskim
16.	PZDR w Ostrowi Mazowieckiej	10	13w tym 1 osoba na urlopie macierzyńskim 1 na urlopie bezpłatnym 1 w roku 2017 przechodzi na emeryturę
17.	PZDR w Otwocku	8	2
18.	PZDR w Piastowie	6	3
19.	PZDR w Płocku	12	11
20.	PZDR w Płońsku	10	11 w tym 1 osoba na urlopie macierzyńskim
21.	PZDR w Pomiechówku	6	6
22.	PZDR w Przasnyszu	6	7
23.	PZDR w Przysusze	8	10
24.	PZDR w Pułtusk	7	9 w tym 1 na urlopie bezpłatnym
25.	PZDR w Radomiu	12	14
26.	PZDR w Siedlcach	13	15 w tym 1 na urlopie bezpłatnym
27.	PZDR w Sierpcu	6	10
28.	PZDR w Sochaczewie	7	6

29.	PZDR w Sokołowie Podlaskim	8	9 w tym 2 na urlopie bezpłatnym
30.	PZDR w Szydłowcu	5	7
31.	PZDR w Tarczynie	6	4
32.	PZDR w Węgrowie	8	8
33.	PZDR w Wołominie	12	9 w tym 1 osoba na urlopie macierzyńskim
34.	PZDR w Wyszkowie	6	7 w tym 1 na urlopie bezpłatnym
35.	PZDR w Zwoleniu	5	8
36.	PZDR w Żurominie	6	8
37.	PZDR w Żyrardowie	5	5
Razem		292	300 w tym 6 na urlopie bezpłatnym 5 na urlopie macierzyńskim 1 przechodzi w 2017 roku na emeryturę

Tab. D. Zatrudnienie wg specjalizacji

L.p.	Wyszczególnienie	Liczba osób
2.	Specjaliści zakładowi, w tym z uprawnieniami:	133 w tym 1 osoba na urlopie bezpłatnym
a)	<i>doradcy rolniczego</i>	88
b)	<i>doradcy rolnośrodowiskowego</i>	25 (w tym 1 uprawnienia 2007-2013) + 1 osoba urlop bezpłatny
c)	<i>eksperta przyrodniczego</i>	2
d)	<i>do doradzania w zakresie integrowanej ochrony roślin</i>	17
3.	Doradcy terenowi, w tym z uprawnieniami:	572(7 bezpłatnych, 3 macierzyńskie)
a)	<i>doradcy rolniczego</i>	235 w tym 3 bezpłatne 3 macierzyńskie
b)	<i>doradcy rolnośrodowiskowego</i>	129 (4 osoby na urlopie bezpłatnym
c)	<i>eksperta przyrodniczego</i>	3
d)	<i>do doradzania w zakresie integrowanej ochrony roślin</i>	73

4. Zasoby materialne.

a. Sale wykładowe

Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Warszawie dysponuje własnymi salami konferencyjnymi, zlokalizowanymi w:

1. Centrum Edukacyjno-Konferencyjnym w Płońsku (siedziba MODR O/Poświętne w Płońsku)
 - 5 sal konferencyjnych, wyposażonych w niezbędne środki audiowizualne, nagłośnienie, klimatyzację, system tłumaczenia symultanicznego,
 - liczba miejsc: łącznie 260 osób (miejsca przy stolikach) lub 400 osób (w układzie kinowym),
 - wielkość sal: od 20 do 120 osób,
 - miejsce organizacji konferencji i szkoleń, z zapleczem hotelowym i gastronomicznym.
2. Warszawie (siedziba Centrali MODR Warszawa)
 - sala konferencyjna na 60 osób z miejscami przy stolikach lub 90 w układzie kinowym,
 - wyposażenie: sprzęt audiowizualny, nagłośnienie, dostęp do internetu bezprzewodowego, klimatyzacja,
 - możliwość zamówienia serwisu kawowego i cateringu.
3. Siedlcach (siedziba MODR Warszawa O/Siedlce)
 - sala konferencyjna dla maksymalnie 60 osób,
 - wyposażenie: nagłośnienie, zestaw multimedialny, bezprzewodowy dostęp do internetu.
4. Płocku (siedziba MODR O/Płock)
 - sala konferencyjna mogąca pomieścić 105 osób,
 - możliwość konfiguracji wnętrza,
 - sala z podwyższeniem dla prelegentów, wyposażona w sprzęt multimedialny, bezprzewodowy internet.

b. Sala komputerowe

MODR Warszawa nie posiada sali komputerowych. Istnieje możliwość stworzenia na salach wykładowych sieci komputerowej z laptopów.

c. Pole doświadczalne

Pole doświadczalne znajduje się w Oddziale Poświętne w Płońsku. Jest to powierzchnia 19, 87 ha bardzo zróżnicowanej gleby od klasy II do V. Zróżnicowanie to utrudnia prowadzenie doświadczeń stałych, ale pozwala na znalezienie stanowisk dla wielu gatunków roślin o różnych wymaganiach glebowych. Zbyt mała powierzchnia łączna pola utrudnia jednak zakładanie tzw. pól wyrównawczych niezbędnych w płodozmianie każdego pola doświadczalnego.

d. Tereny wystawowe

Teren wystawowy znajduje się w Oddziale Poświętne w Płońsku i ma powierzchnię 7,51 ha. Jest na nim organizowana największa na Mazowszu Wystawa Rolnicza jaką są *Mazowieckie Dni Rolnictwa* skupiająca co roku ponad 400 wystawców prezentujących szeroką gamę produktów potrzebnych rolnikowi do sprawnego prowadzenia gospodarstwa, począwszy od ciągników i maszyn a skończywszy na informacjach ułatwiających zarządzanie gospodarstwem rolnym.

e. Hotel

Jest to dwugwiazdkowy, wpisany do ewidencji obiektów hotelarskich prowadzonej przez Marszałka Województwa Mazowieckiego na podstawie art. 38 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 187, z późn. zm.) Dysponujemy 96 miejscami noclegowymi w 49 wygodnych pokojach jedno, dwu- i czteroosobowych z łazienkami, TV, balkonami. Obiekt

przystosowany jest dla osób niepełnosprawnych. Na terenie całego obiektu dostępny jest bezprzewodowy Internet.

f. Stołówka/ restauracja/ bar

W MODR Warszawa funkcjonuje restauracja mogąca przyjąć 100 osób oraz sala bankietowa 20 osób (łącznie 120 osób). Restauracja oferuje całodienne wyżywienie dla grup i gości indywidualnych. Menu oparte jest na tradycyjnych, sprawdzonych recepturach. Restauracja organizuje chrzciny, komunie, jubileusze, imprezy okolicznościowe. W ogródku grillowym przygotowujemy ogniska, grille, biesiady. Menu oparte jest na tradycyjnych, sprawdzonych recepturach. Istnieje możliwość przygotowania potraw specjalnie na życzenie gości. Pracownicy zapewniamy obsługę imprez wraz z oprawą muzyczną i przygotowaniem dekoracji okolicznościowych.

g. Pasieka

Pasieka przy MODR Warszawa Oddział Płock powstała na skutek umowy z Fundacją Orlen Dar Serca. Na dzień 07.10.2017 r pasieka liczy 10 rodzin pszczelich które znajdują się w ulach wielkopolskich na działce przy Oddziale Płock MODR Warszawa. Na terenie Oddziału w Płocku znajdować się będzie też pokazowa pracownia pasieczna. W 2018 roku planowane są szkolenia dla pszczelarzy i rolników zainteresowanych tematem pszczelarstwa. Pasieka ma też służyć jako pole badawcze gdzie planuje się badać wpływ koncernu Orlen na jakość produktów żywnościowych takich jak miód, pierzga.

h. Budynki i budowle niezbędne do realizacji usług

Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Warszawie jest użytkownikiem wieczystym następujących nieruchomości gruntowych, stanowiących własność Województwa Mazowieckiego:

1. Nieruchomość położona w Warszawie przy ulicy Czereśniowej 98, stanowiąca dwie działki ewidencyjne o numerach 52 i 53, z obrębu 2-08-26, w jednostce ewidencyjnej Dz. Włochy. Dla nieruchomości prowadzona jest księga wieczysta WA1M/00057599/3. Łączna powierzchnia nieruchomości wynosi 6118 m². Nieruchomość zabudowana jest budynkiem biurowym, w którym znajduje się Centrala MODR Warszawa.
2. Nieruchomość położona w Płońsku przy ulicy Sienkiewicza 11, stanowiąca siedzibę MODR O/Poświętne w Płońsku. W skład nieruchomości wchodzi następujące działki ewidencyjne:
 - 1) z obrębu 0024 Poświętne, w jednostce ewidencyjnej Płońsk-Gmina:
 - działka nr 34/1 – powierzchnia 6,9000 ha,
 - działka nr 35/6 – powierzchnia 6,5200 ha;
 - 2) z obrębu 0217 M. Płońsk, w jednostce ewidencyjnej Płońsk:
 - działka nr 195/7 – powierzchnia 2,3795 ha,
 - działka nr 195/22 – powierzchnia 3,7428 ha,
 - działka nr 195/24 – powierzchnia 4,9000 ha,
 - działka nr 195/25 – powierzchnia 0,3950 ha.

Dla nieruchomości prowadzona jest księga wieczysta PL1L/00016329/8. Łączna powierzchnia nieruchomości wynosi 24,8373 ha.

Działki nr 195/22-25 zabudowane m.in. budynkiem zakładowym, budynkiem szkoleniowym, budynkiem hotelowym, z restauracją i pralnią, budynkiem warsztatowym, dworkiem „Sienkiewiczówka”. Pozostała powierzchnia nieruchomości wykorzystywana m.in. pod potrzeby prowadzonego pola doświadczalnego.

3. Nieruchomość położona w Siedlcach przy ulicy Kazimierzowskiej 21. Stanowi jedną działkę ewidencyjną o numerze 13/23, z obrębu 35, w jednostce ewidencyjnej M. Siedlce. Dla nieruchomości prowadzona jest księga wieczysta SI1S/00051551/9. Łączna powierzchnia nieruchomości wynosi 3718 m². Nieruchomość zabudowana jest budynkiem o funkcji administracyjno-biurowej, wpisanym do rejestru zabytków, w którym ma siedzibę MODR Oddział Siedlce.
4. Nieruchomość położona w Bielicach 19, 96-500 Sochaczew. Stanowi jedną działkę ewidencyjną o numerze 17/3, z obrębu 044-PGR Bielice, w jednostce ewidencyjnej Sochaczew. Dla nieruchomości prowadzona jest księga wieczysta PL1O/00015573/9. Łączna powierzchnia nieruchomości wynosi 1700 m². Nieruchomość zabudowana jest budynkiem o funkcji administracyjno-biurowej, z przeznaczeniem na siedzibę MODR O/Bielice.
5. Nieruchomość położona w Płocku przy ulicy Zglenickiego 42D. Stanowi jedną działkę ewidencyjną o numerze 3, z obrębu 0013-Kombinat, w jednostce ewidencyjnej M. Płock. Dla nieruchomości prowadzona jest księga wieczysta PL1P/00080164/6. Łączna powierzchnia nieruchomości wynosi 3807 m².
Nieruchomość zabudowana jest budynkiem o funkcji administracyjno-biurowej, z przeznaczeniem na siedzibę MODR O/Płock.
6. Nieruchomość położona w Ostrowi Mazowieckiej przy ulicy Kochanowskiego 4. Stanowi dwie działki ewidencyjne o numerach 3420/11 (powierzchnia 5745 m²) i 3420/12 (powierzchnia 1269m²), z obrębu 0001 Ostrów Mazowiecka, w jednostce ewidencyjnej Ostrów Mazowiecka. Dla nieruchomości prowadzona jest księga wieczysta OS1M/00004418/0. Łączna powierzchnia nieruchomości wynosi 7014 m². Nieruchomość zabudowana jest budynkiem o funkcji administracyjno-biurowej, z przeznaczeniem na siedzibę Powiatowego Zespołu Doradztwa Rolniczego w Ostrowi Mazowieckiej, w ramach MODR O/Ostrołęka.
7. Nieruchomość położona w Garwolinie przy ulicy Staszica 10. Stanowi jedną działkę ewidencyjną o numerze 626/1, z obrębu M. Garwolin, w jednostce ewidencyjnej Garwolin. Dla nieruchomości prowadzona jest księga wieczysta SI1G/0025123/8. Łączna powierzchnia nieruchomości wynosi 98 m². Nieruchomość zabudowana jest całkowicie budynkiem piętrowym, o funkcji administracyjno-biurowej, z przeznaczeniem na siedzibę Powiatowego Zespołu Doradztwa Rolniczego w Garwolinie, w ramach MODR O/Siedlce.

Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Warszawie pozostałe swoje siedziby użytkuje na podstawie zawartych umów najmu lub użyczenia. Powyższe dotyczy 2 siedzib oddziałów, biur PZDR i punktów gminnych.

Siedziby oddziałów MODR Warszawa, które znajdują się w wynajmowanych pomieszczeniach:

1. MODR O/Ostrołęka – umowa najmu z Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska w Warszawie,
2. MODR O/Radom – umowa najmu z Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie.

5. *Certyfikaty i uprawnienia.*

Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego posiada obecnie Certyfikat ISO 9001:2008 nr 1210020548TMS, ważny od 29.01.2016 do 14.09.2018, wydany przez TÜV Sud Polska Sp. z o.o. w zakresie szkolenia oraz doradztwo na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich oraz małych i średnich przedsiębiorstw. Ponadto Ośrodek jest wpisany do Rejestru Instytucji Szkoleniowych (RIS) prowadzonego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie a także do Rejestru przedsiębiorców wykonujących działalność w zakresie prowadzenia szkoleń w zakresie środków ochrony roślin prowadzonego przez Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa (nr wpisu 14/65/15598).

6. *Wdrożone systemy zarządzania.*

Na wdrożone systemy zarządzania w MODR Warszawa składają się:

- system zarządzania jakością ISO 9001:2008 polityka jakości dotycząca profesjonalnego doradztwa rolniczego, świadczenia usług i osiągnięcie zadowolenia klienta korzystającego z usług MODR Warszawa,
- instrukcja ochrony danych osobowych, która opisuje podstawowe zasady organizacji pracy przy zbiorach osobowych przetwarzanych metodami tradycyjnymi w kartotekach, skorowidzach, księgach wykazach oraz w systemie informatycznym i pojedynczych komputerach;
- procedura organizacji i funkcjonowania systemu kontroli zarządczej oraz odpowiedzialności kierownictwa w zakresie systemu zarządzania jakością i kontroli zarządczej obejmująca swym zakresem zasady funkcjonowania kontroli zarządczej, procedur zarządzania ryzykiem oraz odpowiedzialność kierownictwa MODR Warszawa w zakresie systemu zarządzania jakością , jednocześnie procedura stanowi uporządkowany zbiór wskazówek, które osoby odpowiedzialne za funkcjonowanie kontroli zarządczej powinny wykorzystać do tworzenia, oceny i doskonalenia systemów kontroli zarządczej;
- instrukcja zarządzania ryzykiem - przedmiotem instrukcji jest proces szacowania ryzyka związany z procesami zachodzącymi w MODR Warszawa;
- instrukcja przeprowadzania kontroli wewnętrznej - przedmiotem instrukcji jest proces określenia zasad, organizacji, realizacji i rozliczania przeprowadzonych kontroli wewnętrznych w MODR Warszawa.

7. *Elektroniczny system wspomagania pracy doradczej.*

MODR Warszawa korzysta z narzędzia e-usługi. Znajduje ono zastosowanie w trzech obszarach: sprawozdawania Powiatowych Zespołów Doradców Rolnych, notowania cen targowiskowych oraz reprezentacji gospodarstw agroturystycznych. Naszym celem jest jego rozwój, a w szczególności zintegrowanie z innymi narzędziami, którymi posługują się doradcy.

B. Zakres i metodyka procesu programowania

1. Źródła informacji o potrzebach doradczych

- a. Polityka rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich: dokumenty UE, krajowe, regionalne/wojewódzkie.

Europejski model rolnictwa, wypracowany przez Unię Europejską w ramach reform Wspólnej Polityki Rolnej, ma zapewnić rozwój produkcji rolnej w zgodzie z wymogami środowiskowymi, uwzględniać potrzeby w zakresie jakości żywności, zróżnicowania produktów, jakości środowiska i ochrony przyrody.

W wyniku prowadzonych konsultacji Parlament Europejski przyjął sprawozdanie w sprawie kształtu WPR po 2013 roku oraz jej połączenia ze strategią „Europa 2020” zalecono przyjęcie następujących celów strategicznych:

- zagwarantowanie mieszkańcom Europy długotrwałego bezpieczeństwa żywnościowego,
- wsparcie produkcji zróżnicowanej żywności wysokiej jakości produkowanej w zrównoważony sposób,
- zachowanie żywotności wiejskich społeczności, dla których rolnictwo jest dziedziną działalności stwarzającą lokalne miejsca pracy.

Zgodnie z celem 8 dokumentu „Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030” dla zrównoważonego wzrostu produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego ważne są takie działania jak:

- wspieranie modernizacji i wzrostu innowacyjności sektora rolno-spożywczego oraz dostosowanie sektora do zmieniających się wyzwań w Polsce i na świecie,
- wspieranie tworzenia pozarolniczych miejsc pracy na obszarach wiejskich ,
- wspieranie wielofunkcyjności gospodarstw rolnych i podejmowanie pozarolniczego zatrudnienia ludności związanej z rolnictwem, w tym m.in. poprzez dywersyfikację działalności gospodarstw, przekwalifikowanie , nabywanie nowych kwalifikacji,
- wdrożenie mechanizmów kompensujących rolnikom ubytki w dochodach z produkcji rolnej w wyniku lokalizacji gospodarstwa na terenie cennym przyrodniczo,
- wspieranie działań w sektorze rolno - spożywczym w zakresie ochrony środowiska.

Dla przyszłości rozwoju obszarów wiejskich oraz doradztwa rolniczego na Mazowszu ważne są również wynikające z przesłanek zawartych w „Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku” uwzględniającej inteligentną specjalizację regionu zagadnienia:

- podniesienie kwalifikacji zawodowych ludności wiejskiej i dostosowanie ich do rynku pracy,
- wzmocnianie potencjału rozwojowego obszarów wiejskich regionów poprzez wykorzystanie nowych technologii w gospodarce rolnej ,
- wspieranie i upowszechnianie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich poprzez m.in. produkcję energii z odnawialnych źródeł,
- dywersyfikację zatrudnienia na obszarach wiejskich poprzez promocję pozarolniczej przedsiębiorczości na wsi,
- upowszechnianie tradycyjnej kultury i twórczości poprzez m.in. rozwój sieci Dziedzictwa Kulinarne Mazowsza,

- wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego w działalności gospodarczej poprzez promocję tradycyjnych zawodów.

Doradcy MODR Warszawa w swojej pracy doradczej w 2018 roku będą również uwzględniać kierunki rozwoju obszarów wiejskich wyznaczone w powiatowych i gminnych strategiach rozwoju.

b. Własne źródła informacji: badanie i analiza potrzeb doradczych klientów.

Doradcy Mazowieckiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego analizują swój teren działania, specyfikę produkcji rolniczej i pozyskują informacje od klientów na temat potrzeb doradczych. Na podstawie prowadzonych przez siebie rozmów i obserwacji pracownicy Ośrodka analizują potrzeby doradcze konkretnych odbiorców, wykorzystując te informacje przy planowaniu zadań na następny rok. Jednocześnie przy planowaniu uwzględniane są tematy wynikające z priorytetów krajowych i wojewódzkich. Dodatkowo w celu lepszego dostosowania oferty szkoleniowej do potrzeb rolników i mieszkańców obszarów wiejskich, w pierwszej połowie bieżącego roku, MODR Warszawa przeprowadził wśród nich anonimową ankietyzację dotyczącą potrzeb szkoleniowych na formularzu *Ankieta potrzeb szkoleniowych dla rolników i mieszkańców obszarów wiejskich*. Łącznie zebrano ankiety od 1540 osób. Informacje z ankiet zostały wykorzystane przy tworzeniu Programu Działalności na rok 2018 bezpośrednio przez doradców MODR Warszawa planujących zadania.

2. W 2018 roku priorytetowymi działaniami będą:

wyznaczone przez MRiRW:

- 1. Upowszechnianie wiedzy i informacji na temat zapobiegania i zwalczania ASF i ptasiej grypy, z uwzględnieniem bioasekuracji.**
- 2. Wsparcie wdrażania systemów płatności bezpośrednich w ramach WPR na lata 2015-2020:**
 - a) upowszechnianie wiedzy na temat, tych systemów, w tym zmian wprowadzonych ze skutkiem od 2018 r.,
 - b) upowszechnianie wiedzy, w tym przeprowadzanie szkoleń w zakresie wypełniania wniosku o płatności w formie elektronicznej, w ścisłej współpracy z ARiMR.
- 3. Wzmocnienie działań na rzecz transferu wiedzy pomiędzy nauką a praktyką rolniczą w zakresie:**
 - a) rozwoju specjalistycznego doradztwa technologicznego,
 - b) upowszechniania nowych rozwiązań z nauki do praktyki,
 - c) usprawnienie przepływu informacji na temat potrzeb wymagających wsparcia nauki.
- 4. Wsparcie wdrażania Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 poprzez:**
 - a) upowszechnianie wiedzy na temat PROW 2014-2020,
 - b) udzielanie porad rolnikom w ubieganiu się o środki finansowe z PROW.
- 5. Promowanie działań prośrodowiskowych, przeciwdziałających zmianom klimatycznym i ułatwiających dostosowania do tych zmian:**
 - a) wsparcie wdrażania zasad integrowanej ochrony roślin,
 - b) upowszechnianie zasad prawidłowej gospodarki nawozowej, w tym propagowanie zasadności badania gleb i ich wapnowania oraz prawa wodnego i dyrektywy azotanowej,
 - c) upowszechnianie informacji na temat odnawialnych źródeł energii,

- d) zwiększanie udziału roślin wysokobiałkowych w strukturze zasiewów w tym soi non GMO oraz zwiększenie ich wykorzystania w przemyśle paszowym,
 - e) upowszechnianie wiedzy i udzielanie porad w zakresie rolnictwa ekologicznego ze szczególnym uwzględnieniem przetwórstwa,
 - f) upowszechnianie wiedzy o zarządzaniu ryzykiem produkcyjnym i rynkowym w gospodarstwie.
- 6. Działania na rzecz rozwoju przedsiębiorczości i pozarolniczych funkcji wsi, ze szczególnym uwzględnieniem:**
- a) wsparcia rolników w podejmowaniu i rozwoju działalności pozarolniczej,
 - b) upowszechniania wiedzy na temat produkcji żywności na niewielką skalę i wprowadzania jej na rynek w krótkich łańcuchach dystrybucji, w tym na temat działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej, rolniczego handlu detalicznego i sprzedaży bezpośredniej,
- 7. Upowszechnianie wiedzy na temat przeciwdziałania antybiotykooporności u ludzi i zwierząt.** oraz dodatkowo wyznaczone przez MODR Warszawa:
- 8. Propagowanie zagadnienia zarządzania gospodarstwem rolnym**
- 9. Upowszechnianie tematyki ochrony pszczoły miodnej i dzikich zapylaczy**
- 10. Informowanie i promocja produktów regionalnych i lokalnych oraz systemów jakości**
- 11. Propagowanie wymogów programu działań w celu zmniejszenia i zapobiegania zanieczyszczeniu wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych.** (wprowadzony w związku z rozszerzeniem obszarów OSN w województwie mazowieckim).

Jednocześnie zostały ustalone obszary współpracy na 2018 rok z Samorządem Województwa Mazowieckiego. Planowana jest wspólna realizacja szkoleń z tematów dotyczących rozwoju przedsiębiorczości wiejskiej (z przetwórstwa i produkcji zagrodowej, z zagadnień dobrych praktyk produkcyjnych i higienicznych), które wpisują się w priorytet 6 i 10.

Ponadto planowana jest również współpraca obejmująca następujące kwestie:

- Wspieranie procesu transferu wiedzy z nauki do praktyki, w tym propagowanie rozwiązań informacyjnych.
- Wspieranie działania i tworzenia grup operacyjnych EPI.
- Propagowania idei zrównoważonego rozwoju oraz gospodarki w obiegu zamkniętym w obszarze rolnictwa, ekologii i biotechnologii na obszarach wiejskich.
- Propagowanie zagadnienia tematyki ochrony ziemi i gleby (w tym m.in. zagadnienia dotyczące ograniczenia uciążliwości rolnictwa dla środowiska, utrzymania prawidłowych stosunków wodnych, ochronę gleby poprzez zastosowanie wapnowania jako polepszacza gleby).

3. Etapy przygotowania programu działalności.

Krok 1	Oddolne pozyskiwanie informacji od klientów na temat potrzeb doradczych. Omówienie priorytetów podczas spotkań kierownictwa.
Krok 2	Uzgodnienia z samorządem województwa i wyznaczenie priorytetów programowych dla województwa przewidzianych do wspólnej realizacji przez MODR Warszawa i samorząd.
Krok 3	Konsultacje priorytetów z członkami Rady Społecznej Doradztwa Rolniczego
Krok 4	Omówienie zasad planowania na spotkaniu kierowników Powiatowych Zespołów Doradztwa Rolniczego i kierowników działów merytorycznych. Wysłanie do Oddziałów wytycznych Dyrektora MODR Warszawa dotyczących przygotowania Programu działalności.
Krok 5	Proces planowania w Powiatowych Zespołach Doradztwa Rolniczego
Krok 6	Proces planowania w zespołach merytorycznych w Oddziałach z uwzględnieniem zadań zaplanowanych w PZDR-ach.
Krok 7	Proces planowania pracy w działach merytorycznych. Proces łączenia poszczególnych elementów programu, weryfikacja błędów, uzgodnienia dotyczące koordynacji.
Krok 8	Przyjęcie dokumentu przez Dyrektora MODR Warszawa.
Krok 9	Opiniowanie Programu działalności przez Radę Społeczną Doradztwa Rolniczego.
Krok 10	Przedłożenie Programu działalności do zatwierdzenia Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

C. Działalność merytoryczna

Działalność doradcza Mazowieckiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w głównej mierze ukierunkowana jest na poprawę konkurencyjności polskiego sektora rolnego, poprawę warunków pracy i życia na polskiej wsi, podnoszenie poziomu kwalifikacji zawodowych mieszkańców obszarów wiejskich województwa mazowieckiego. Kierunki działania Mazowieckiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego wynikają ze strategii rozwoju Mazowsza, programów rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich oraz aktualnych potrzeb i oczekiwań społeczności wiejskiej:

1. Prowadzenie doradztwa i organizowanie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich w zakresie: ekonomiki, rachunkowości i organizacji gospodarstw rolnych, produkcji roślinnej i zwierzęcej, rozwoju i promocji przedsiębiorczości pozarolniczej oraz aktywizacji mieszkańców wsi, w szczególności obejmujące zagadnienia:
 - a) stosowanie nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowli oraz przetwórstwa rolno-spożywczego,
 - b) rozwiązywanie problemów technologicznych i organizacyjno-ekonomicznych gospodarstw rolnych,
 - c) rachunkowość w gospodarstwach rolnych,
 - d) rolnictwo ekologiczne,
 - e) rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich,
 - f) unowocześnianie wiejskiego gospodarstwa domowego,
 - g) ubieganie się o przyznanie pomocy finansowanej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych lub zagranicznych,
 - h) modernizację gospodarstw rolnych, poprawy jakości artykułów rolnospożywczych i ich przetwórstwa oraz wzmocnienia pozycji rolników na rynku,
 - i) zarządzanie gospodarstwem rolnym, j) promocji produktów lokalnych i regionalnych;
 - j) promocję produktów lokalnych i regionalnych
 - k) zalecenia zawarte w zbiorze zaleceń dobrej praktyki rolniczej, o którym mowa w art. 103 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. poz. 1566);
 - l) upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska
 - m) działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzenia gospodarstwa rolnego
 - n) upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku
 - o) realizację zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenia odpływu azotu ze źródeł rolniczych.
2. Inicjowanie i wspieranie działań mających na celu rozwój pozarolniczych form aktywności gospodarczej mieszkańców mazowieckiej wsi.
3. Pomoc rolnikom i innym mieszkańcom obszarów wiejskich w sporządzaniu dokumentacji niezbędnej przy ubieganiu się o pomoc finansowaną lub współfinansowaną ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych czy zagranicznych.
4. Działalność informacyjna i wydawnicza, w szczególności:
 - prowadzenie strony internetowej <http://www.modr.mazowsze.pl/>,
 - publikacja miesięcznika „Wieś Mazowiecka” oraz materiałów informacyjno-szkoleniowych w formie broszur, katalogów, folderów, itp.

5. Prowadzenie doświadczalnictwa odmianowego roślin uprawnych.
6. Organizowanie wystaw, kiermaszów, targów, konferencji i innych przedsięwzięć upowszechniających najnowsze osiągnięcia nauki i praktyki rolniczej, promujących dziedzictwo przyrodniczo-kulturowe wsi mazowieckiej.

W zależności od potrzeb rolników i mieszkańców obszarów wiejskich działania doradcze (zadania nieodpłatne i odpłatne) będą realizowane poprzez różne formy i metody m.in. takie jak: szkolenia i szkolenia wyjazdowe, konferencje, pokazy, konkursy, olimpiady, porady, demonstracje i programy doradcze.

C.1. Zadania nieodpłatne

Działalność Mazowieckiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego będzie koncentrowała się w szczególności na zadaniach realizowanych w ramach przyjętych na 2018 rok priorytetów.

1. Upowszechnianie wiedzy i informacji na temat zapobiegania i zwalczania ASF i ptasiej grypy, z uwzględnieniem bioasekuracji.

W 2018 roku MODR Warszawa będzie zwracał szczególną uwagę na upowszechnianie wśród rolników wiedzy na temat zapobiegania i zwalczania choroby ASF i ptasiej grypy, z uwzględnieniem problematyki bioasekuracji. Informowanie rolników na temat możliwości zapobiegania rozprzestrzenianiu ww. chorób jest ważne ze względu na to, że ich wystąpienie może przynosić poważne skutki ekonomiczne związane z kosztami zwalczania, wypłatami odszkodowań, a przede wszystkim ze wstrzymaniem obrotu oraz eksportu świń i wieprzowiny oraz mięsa drobiowego. Wystąpienie ASF i ptasiej grypy, przy braku stosowania zasad bioasekuracji, powoduje wielkie straty w chowie zwierząt, gdyż stada, w których stwierdzono wystąpienie choroby wybija się w całości.

Wykaz zadań za pomocą których będzie realizowany priorytet 1

Nazwa zadania	Forma i temat realizacji	Plan liczba form	Planowana liczba uczestników	Miejsce w programie
Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich	szkolenia nt. „Bioasekuracja gospodarstw jako istotny element prewencji – zasady zabezpieczenia gospodarstw przed chorobami	234	3191	(tab.2 – Z.1.B.6.),
Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej	Informacja nt. Bioasekuracja w gospodarstwie rolnym.	-	2177	(tab.4 – Z.2.B.6.),
Zadanie 7. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska	Porada nt.: „Bioasekuracja w gospodarstwie rolnym”	-	Szacunkowo około 2600 Część porad z 27 709	Tab. 14 część porad z poz. Z.7.B

Priorytet 1 Syntetyczne podsumowanie zadań z uwzględnieniem poszczególnych metod doradczych.

Forma/Metoda doradcza	Planowana liczba form	Liczba uczestników zaplanowanych form /metod
Działalności szkoleniowa:		
Szkolenia	234	3191
Działalność informacyjna:		
Informacje	-	2177
Działalność doradcza:		
Porady indywidualne	-	Szacunkowo około 2600 (tj. Część porad z Z.7.B technologii produkcji zwierzęcej)

2. Wsparcie wdrażania systemów płatności bezpośrednich w ramach WPR na lata 2015-2020:

- a) upowszechnianie wiedzy na temat, tych systemów, w tym zmian wprowadzonych ze skutkiem od 2018 r.,
- b) upowszechnianie wiedzy, w tym przeprowadzanie szkoleń w zakresie wypełniania wniosku o płatności w formie elektronicznej, w ścisłej współpracy z ARiMR.

Najbardziej rozpowszechnionym instrumentem pomocy dla rolnictwa są dopłaty w ramach systemu wsparcia bezpośredniego. W wyniku reform Wspólnej Polityki Rolnej płatności bezpośrednie stały się ważnym narzędziem odpowiedzialnym za stabilizację dochodów rolniczych, rekompensującym koszty związane z wypełnianiem wymogów wspólnotowych, związanych z ochroną zasobów naturalnych, zmianami klimatycznymi, różnorodności biologicznej oraz wypełnianiem wymogów wzajemnej zgodności. W 2018 roku MODR Warszawa będzie wspierał wdrażanie systemów płatności bezpośrednich dla gospodarstw, zwracając szczególną uwagę na zmiany zasad ich przyznawania. Upowszechniana będzie wśród rolników wiedza w zakresie wypełniania wniosków o płatności bezpośrednie w formie elektronicznej. W tym zakresie prowadzone będą szkolenia oraz udzielane będą informacje i porady.

Wykaz zadań za pomocą, których będzie realizowany priorytet 2

Nazwa zadania	Forma i temat realizacji	Plan liczba form	Planowana liczba uczestników	Miejsce w programie
Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich	szkolenia nt. Płatności bezpośrednie	144	2047	tab.2– Z.1.G.1
Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej	informacja nt. Płatności bezpośrednie	-	11 823	tab.4 – Z.2.G.1
Zadanie 4. Udzielanie pomocy rolnikom i innym mieszkańcom obszarów wiejskich w zakresie sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych lub zagranicznych	porada nt. Płatności bezpośrednie	-	18 822	tab.8 – Z.4.I.1

Priorytet 2 Syntetyczne podsumowanie zadań z uwzględnieniem poszczególnych metod doradczych.

Forma/Metoda doradcza	Planowana liczba form	Liczba uczestników zaplanowanych form /metod
Działalności szkoleniowa:		
Szkolenia	144	2047
Działalność informacyjna:		
Informacje	-	11 823
Działalność doradcza:		
Porady indywidualne	-	18 822

3. Wzmocnienie działań na rzecz transferu wiedzy pomiędzy nauką a praktyką rolniczą w zakresie:

- a) rozwoju specjalistycznego doradztwa technologicznego,
- b) upowszechniania nowych rozwiązań z nauki do praktyki,
- c) usprawnienie przepływu informacji na temat potrzeb wymagających wsparcia nauki.

Jednym z celów doradztwa rolniczego jest wdrażanie bardziej efektywnych ekonomicznie i społecznie oraz przyjaznych środowisku systemów produkcji rolnej, ograniczanie strat oraz poprawa jakości produktów. Aktywne korzystanie z najnowszych osiągnięć nauki pozwoli sektorowi żywnościowemu na skuteczne konkurowanie w przestrzeni europejskiej. Dzięki współpracy nauki z praktyką rolniczą możliwe są obopólne korzyści. Rolnicy (praktycy) dostają nowatorskie rozwiązania, a nauka otrzymuje inspiracje i kolejne istotne problemy do rozwiązania. Od szybkiego transferu wiedzy z nauki do praktyki zależy postęp technologii i innowacyjność poszczególnych branż rolnictwa. Rolnicy potrzebują konkretnych informacji do podejmowania decyzji na przyszłość a doradztwo oczekuje od nauki wsparcia i bieżących informacji na temat nowych technologii.

Mając to na uwadze MODR Warszawa planuje w ramach swojej działalności szkoleniowej i doradczej upowszechniać wiedzę dotyczącą nowych technologii w rolnictwie oraz możliwości wykorzystywania nowatorskich rozwiązań. Planowane są m.in. tematy prezentujące nowoczesne nawożenie i nawadnianie kropelkowe, najnowsze wyniki badań dotyczące ochrony roślin przed agrofagami, najbardziej ekonomiczne technologie upraw roślin i hodowli zwierząt, upowszechnianie postępu genetycznego jako wskaźnika wzrostu wydajności mlecznej czy też odpowiedniej mięsności pozyskiwanego produktu. W ramach działalności upowszechnieniowej zaplanowano demonstracje i pokazy m. in. Promujące nowoczesne odmiany roślin z produkcji roślinnej, warzywniczej i sadowniczej, wpływ użytego do siewu materiału kwalifikowanego na plonowanie i zdrowotność uprawy, stosowanie nowoczesnych technologii, czy preparatów przy przygotowaniu pasz, ochronie roślin i budynków inwentarzowych.

Wykaz zadań za pomocą których będzie realizowany priorytet 3

Nazwa zadania	Forma i temat realizacji	Plan liczba form	Planowana liczba uczestników	Miejsce w programie
Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich	szkolenie nt. Nowych rozwiązań w produkcji roślinnej	18	250	(tab.2 – Z.1.A.1)
	szkolenie nt. Nowe rozwiązania w produkcji zwierzęcej	3	42	(tab.2- Z.1.A.2)

	szkolenie wyjazdowe nt Nowych rozwiązań w produkcji roślinnej	83	1151	(tab.2 – Z.1.A.1)
	szkolenie wyjazdowe nt Nowych rozwiązań w produkcji zwierzęcej	16	218	(tab.2- Z.1.A.2)
	konferencja z zakresu nowych rozwiązań w produkcji roślinnej	2	120	(tab.2 – Z.1.A.1)
	konferencja z zakresu nowych rozwiązań w produkcji zwierzęcej	1	60	(tab.2- Z.1.A.2)
Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej	informacja nt. Nowych rozwiązań w produkcji roślinnej	-	2798	(tab.4 – Z.2.A.1)
	informacja nt nowych rozwiązań w produkcji zwierzęcej	-	1177	(tab.4- Z.2.A.2)
	ulotka nt nowych rozwiązań w produkcji roślinnej	1		(tab.4 – Z.2.A.1)
	informacja na stronę www Nowych rozwiązań w produkcji roślinnej	4	-	(tab.4 – Z.2.A.1)
Zadanie 7. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska	porada nt. Nowych rozwiązań w produkcji roślinnej	-	Część porad z 6403	(tab.14- Z.7.A)
	porada nt nowych rozwiązań w produkcji zwierzęcej			Część porad z zakresu nowych technologii
	pokaz nt nowych rozwiązań w produkcji roślinnej	8	-	(tab.15- Z.7.A.1)
	demonstracja nt nowych rozwiązań w produkcji roślinnej	16	-	(tab.15- Z.7.A.1)
	olimpiada nt nowych rozwiązań w produkcji roślinnej (<i>Olimpiada Wiedzy Rolniczej</i>)	2	-	(tab.15- Z.7.A.1)

Priorytet 3 Syntetyczne podsumowanie zadań z uwzględnieniem poszczególnych metod doradczych.

Forma/Metoda doradcza	Planowana liczba	Liczba uczestników zaplanowanych form /metod
Działalności szkoleniowa:		
Szkolenia -	120	1 661
Konferencje	3	180
Działalność informacyjna:		
Informacje	-	3 975
Ulotki	1	
Informacje na stronę www.	4	
Działalność doradcza:		
Porady indywidualne	-	Część porad z 6 403
Pokaz	8	
Demonstracja	16	
Olimpiada	2	

4. Wsparcie wdrażania Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 poprzez:

- a) upowszechnianie wiedzy na temat PROW 2014-2020,
- b) udzielanie porad rolnikom w ubieganiu się o środki finansowe z PROW.

Jednym z najważniejszych zadań w działalności szkoleniowej, informacyjnej i doradczej będzie propagowanie tematyki związanej z ubieganiem się o przyznanie pomocy finansowanej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej. Doradcy skupią się na zagadnieniach związanych z upowszechnieniem wiedzy wśród rolników na temat Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz na skutecznym i efektywnym wykorzystaniu przez nich

dostępnych środków unijnych. Zarówno szkolenia jak i również udzielanie porad i informacji będzie dostosowane do aktualnego harmonogramu naboru wniosków.

Wykaz zadań za pomocą, których będzie realizowany priorytet 4

Nazwa zadania	Forma i temat realizacji	Plan	Planowana liczba uczestników	Miejsce w programie
a) upowszechnianie wiedzy na temat PROW 2014-2020				
Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich	szkolenia nt. PROW	251	3 535	(tab.2-Z.1.G.2)
Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej	informacja nt. PROW		18 526	(tab.4-Z.2.G.2)
	ulotka nt. Aktualizacja wybranych działań PROW 2014-2020	1	-	(tab.4-Z.2.G.2)
	Informacja na stronę	8	-	(tab.4-Z.2.G.2)
b) udzielanie porad rolnikom w ubieganiu się o środki finansowe z PROW.				
Zadanie 4. Udzielanie pomocy rolnikom i innym mieszkańcom obszarów wiejskich w zakresie sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych lub zagranicznych	porada nt. PROW		28 836	(tab.8-Z.4.I.2)

Priorytet 4. Syntetyczne podsumowanie zadań z uwzględnieniem poszczególnych metod doradczych.

Forma/Metoda doradcza	Planowana liczba	Liczba uczestników zaplanowanych form /metod
Działalności szkoleniowa:		
Szkolenia	251	3 535
Działalność informacyjna:		
Informacje	-	18 526
Ulotki	1	-
Informacje na stronę www.	8	-
Działalność doradcza:		
Porady indywidualne	-	28 836

5. Promowanie działań prośrodowiskowych, przeciwdziałających zmianom klimatycznym i ułatwiających dostosowania do tych zmian:

Działania MODR Warszawa podejmowane w ramach priorytetu propagowały będą ekologiczne metody produkcji i wspierały krajowy System rolnictwa ekologicznego. Szczególną uwagę zwrócimy również na upowszechnianie zasad prawidłowej gospodarki nawozowej, zaleceń Dobrej Praktyki Rolniczej. MODR Warszawa podejmował będzie również działania propagujące odnawialne źródła energii na obszarach wiejskich, z uwzględnieniem produkcji i wykorzystania biomasy na cele energetyczne oraz zagadnienia energetyki prosumenckiej. Promowanie działań prośrodowiskowych i przeciwdziałających zmianom klimatycznym realizowane będzie poprzez szkolenia i konferencje oraz doradztwo bezpośrednie w formie informacji i porad indywidualnych.

a) wsparcie wdrażania zasad integrowanej ochrony roślin,

W 2018 r. MODR Warszawa będzie kontynuować upowszechnianie wiedzy na temat proekologicznych metod ochrony roślin rolniczych i ogrodniczych zgodnych z założeniami integrowanej ochrony tj. zmniejszenie roli środków ochrony roślin, stosowanych w celu ograniczenia agrofagów do poziomu niezagrożającego roślinom uprawnym, nawozów i innych niezbędnych środków potrzebnych do wzrostu i rozwoju roślin, aby tworzyły one system bezpieczny dla środowiska, a jednocześnie zapewniały uzyskanie plonów o wysokiej jakości, wolnych od pozostałości substancji uznanych za szkodliwe (metale ciężkie, azotany, środki ochrony). Ponadto w celu ograniczenia występowania organizmów szkodliwych zalecane będzie stosowanie odpowiedniego płodozmianu, dobór terminu siewu lub sadzenia oraz normy wysiewu ograniczające występowanie organizmów szkodliwych. W 2018 r. zwrócimy szczególną uwagę na korzyści płynące ze stosowania kwalifikowanego materiału siewnego. To właśnie kwalifikowany materiał siewny jest obecnie najbardziej efektywnym czynnikiem skutecznego gospodarowania, nośnikiem postępu biologicznego, który zapewnia odpowiednią wielkość plonów i dobrą jakość pozyskanego. Ważną rolę będzie też odgrywało upowszechnienie wiedzy i informacji dotyczących monitorowania liczebności organizmów szkodliwych, gdyż wczesne wykrycie agrofaga daje większe możliwości stosowania metod niechemicznych, bądź środków selektywnych.

b) upowszechnianie zasad prawidłowej gospodarki nawozowej, w tym propagowanie zasadności badania gleb i ich wapnowania oraz prawa wodnego i dyrektywy azotanowej

W ramach realizacji tego zagadnienia szczególną uwagę zwrócimy na upowszechnianie zasad prawidłowej gospodarki nawozowej oraz wszystkich zaleceń Dobrej Praktyki Rolniczej. W ramach tego priorytetu omawiane będzie również zagadnienie zarządzania zasobami materii organicznej w glebie. Upowszechnianie prawa wodnego (w tym również zagadnienie zasad oszczędnego gospodarowania zasobami wodnymi w rolnictwie) i dyrektywy azotanowej opisane zostało w ramach priorytetu 11 przyjętego przez MODR za priorytet wojewódzki.

c) upowszechnianie informacji na temat odnawialnych źródeł energii,

MODR Warszawa podejmował będzie również działania propagujące odnawialne źródła energii na obszarach wiejskich, z uwzględnieniem produkcji i wykorzystania biomasy na cele energetyczne oraz zagadnienia energetyki prosumenckiej. Będzie poprzez szkolenia oraz doradztwo w formie informacji i porad indywidualnych.

d) zwiększanie udziału roślin wysokobiałkowych w strukturze zasiewów w tym soi non GMO oraz zwiększenie ich wykorzystania w przemyśle paszowym,

Zmiany w przepisach dotyczące skarmiania pasz GMO, które mają nastąpić w 2019 roku, wymuszają konieczność zastąpienia importowanej soi GMO innymi komponentami białkowymi – nasionami roślin strączkowych, w tym soi krajowej non GMO. Rośliny strączkowe, mimo licznych zalet, w Polsce uprawiane są na niewielkiej powierzchni. Nasz kraj ma możliwości zwiększenia powierzchni uprawy roślin strączkowych zarówno jadalnych, jak i pastewnych. W związku z tym planowane jest prowadzenie wielorakich działań informacyjnych o korzyściach wynikających z uprawy tej grupy roślin. Prezentowane będą argumenty przemawiające za uprawą bobowatych takie jak ten, że są to rośliny wiążące azot i mogą być zaliczone jako uprawa w ramach dywersyfikacji upraw oraz jako obszar proekologiczny. Podkreślane będzie korzystne oddziaływanie strączkowych oraz motylkowatych

drobnonasiennych i ich mieszanek z trawami na żyzność i urodzajność gleby oraz to, że rośliny motylkowate oraz nasiona roślin strączkowych odgrywają ogromną rolę w żywieniu zwierząt, a zielonki z roślin bobowatych oraz ich nasiona to doskonałe źródło białka.

e) upowszechnianie wiedzy i udzielanie porad w zakresie rolnictwa ekologicznego ze szczególnym uwzględnieniem przetwórstwa,

Działania MODR podejmowane w ramach tego priorytetu propagowały będą ekologiczne metody produkcji i wspierały krajowy System rolnictwa ekologicznego, zgodnie z krajowym Ramowym Planem Działań dla Żywności i Rolnictwa Ekologicznego Polsce na lata 2014 – 2020 poprzez szkolenia i konferencje oraz doradztwo w formie informacji i porad indywidualnych.

W 2018 roku zwrócona zostanie również uwaga na zagadnienie przetwórstwa w rolnictwie ekologicznym w tym również przetwórstwa i sprzedaży na poziomie gospodarstwa. Temat ten będzie omawiany w ramach szkoleń z zakresu produkcji metodami ekologicznymi. Ponadto zagadnienie to będzie też uwzględniane w ramach szkoleń omawiających możliwości pozyskiwania środków finansowych z funduszy PROW 2014-2020 (np. poddziałania Przetwórstwo i marketing produktów rolnych). Dodatkowo planowane jest przygotowanie syntetycznej informacji na ten temat prezentowanej przy okazji różnych form pracy doradczej.

f) upowszechnianie wiedzy o zarządzaniu ryzykiem produkcyjnym i rynkowym w gospodarstwie.

Każde działanie obarczone jest pewnym ryzykiem. Jedną ze szczególnie ryzykownych działalności gospodarczych jest rolnictwo, które ze względu na długość cyklu produkcyjnego, a tym samym powolny obrót zaangażowanego kapitału jest szczególnie na nie narażone. Podejmując decyzje produkcyjne rolnik musi brać pod uwagę to, że o sukcesie przedsięwzięcia oprócz zaangażowania, wiedzy i kapitału decydują również czynniki niezależne od niego samego, a są to między innymi przyroda, wahania cen środków produkcji, wahania cen płodów rolnych, zakłócenia w handlu międzynarodowym oraz niebezpieczeństwo wystąpienia masowych epidemii. Istnieją różne formy działania, które pozwalają rolnikom w sposób indywidualny ograniczać ryzyko produkcyjne i handlowe. Jednak najbardziej rozpowszechnioną i uznaną formą ograniczania ryzyka są ubezpieczenia, które są powszechnie wykorzystywane do różnych celów. MODR Warszawa w 2018 r. będzie upowszechniał wiedzę na ten temat w ramach działalności szkoleniowej, doradczej i informacyjnej.

Wykaz zadań za pomocą których będzie realizowany priorytet 5

Nazwa zadania	Forma i temat realizacji	Plan liczba form	Planowana liczba uczestników	Miejsce w programie
a) wsparcie wdrażania zasad integrowanej ochrony roślin				
Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich	Szkolenie nt. Zasady Integrowanej ochrony roślin	49	678	Tab. 2 Z.1.L.2
	Konferencja Integrowanej ochrony roślin	1	60	Tab. 2 Z.1.L.2
Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej	Informacja nt. Zasady Integrowanej ochrony roślin	-	2539	Tab. 4 Z.2.L.2
	Informacja na stronę www	1	-	Tab. 4 Z.2.L.2

Zadanie 7. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska	Porada nt Zasady Integrowanej ochrony roślin		Część porad z 9611	Tab. 14 Część porad z punktu Z.7.L
	Demonstracja dot. integrowanej produkcji	1	-	Tab. 15 Z.7.L.2
b) upowszechnianie zasad prawidłowej gospodarki nawozowej, w tym propagowanie zasadności badania gleb i ich wapnowania oraz prawa wodnego i dyrektywy azotanowej				
Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich	Szkolenie nt Zrównoważone gospodarowanie nawozami	12	173	Tab. 2 Część szkoleń Z.1.L.8.
	Szkolenie nt. Zalecenia zawarte w zbiorze zaleceń dobrej praktyki rolniczej, o którym mowa w art. 103 ust. 1 ustawy Prawo wodne	12	198	Tab. 2 Z.1.K
Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej	Informacja nt. Zrównoważone gospodarowanie nawozami	-	656	Tab. 4 Część Z.2.L.8.
	Informacja na stronę www Zrównoważone gospodarowanie nawozami	1	-	Tab. 4 Część Z.2.L.8.
	Ulotka Wapnowanie gleb	1		Tab.4. Z.2.L.8
	Informacja nt. Gospodarka wodno-ściekowa oraz postępowanie z odpadami	-	286	Tab. 4 Z.2.L.6
	Informacja nt. Zalecenia zawarte w zbiorze zaleceń dobrej praktyki rolniczej, o którym mowa w art. 103 ust. 1 ustawy Prawo wodne	-	530	Tab. 4 Z.2.K
	Informacja na stronę www Zalecenia zawarte w zbiorze zaleceń dobrej praktyki rolniczej, o którym mowa w art. 103 ust. 1 ustawy Prawo wodne	1	-	Tab. 4 Z.2.K
Zadanie 7. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska	Porada nt. Zrównoważone gospodarowanie nawozami		Część porad z 9611	Tab. 14 Część porad z Z.7.L.
c) upowszechnianie informacji na temat odnawialnych źródeł energii				
Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich	Szkolenie nt. Energetyka prosumencka	1	15	Tab. 2 Z.1.L.4
	Szkolenie nt. Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych w gospodarstwie rolnym	10	124	Tab. 2 Z.1.L.5
	Szkolenie wyjazdowe Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych w gospodarstwie rolnym	1	18	Tab. 2 Z.1.L.5
	Konferencja Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych w gospodarstwie rolnym	1	60	Tab. 2 Z.1.L.5
Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej	Informacja nt. Energetyka prosumencka	-	302	Tab. 4 Z.2.L.4
	Informacja nt. Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych w gospodarstwie rolnym	-	742	Tab. 4 Z.2.L.5
	Info na stronę www Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych w gospodarstwie rolnym	3	-	Tab. 4 Z.2.L.5
Zadanie 7. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska	Porada nt. Energetyka prosumencka Porada nt. Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych w gospodarstwie rolnym	-	Część porad z 9611	Tab. 14. Część porad z Z.7.L.
d) zwiększanie udziału roślin wysokobiałkowych w strukturze zasiewów w tym soi non GMO oraz zwiększenie ich wykorzystania w przemyśle paszowym				
Zad 1 Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich	Szkolenie nt. Technologia uprawy roślin strączkowych z wykorzystaniem białka rodzimego w żywieniu zwierząt	6	86	Tab.2 Część szkoleń z – Z.1.B.1.

	Szkolenie nt. Uprawa roślin bobowatych grubo- i drobnonasiennych	42	553	Tab.2 Część szkoleń z – Z.1.B.1.
	Konferencja „Prawidłowa uprawa roślin strączkowych”	1	60	Tab.2 Część konferencji z – Z.1.B.1.
Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej	Informacja nt. Technologia produkcji roślinnej – rośliny wysokobiałkowe	-	674	Tab.4 – część informacji z Z.2.B.1.
	informacja na stronę internetową nt roślin wysokobiałkowych	2	-	Tab.4 część Z.2.B.1
	ulotka „Charakterystyka odmian roślin strączkowych”	1	-	tab.4 Z.2.B.1.
Zadanie 7 Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska	Porada nt. Technologia produkcji roślinnej – rośliny wysokobiałkowe	-	Część porad z 27 709	Tab. 14 Część porad z Z.7. B.
	Demonstracje nt. rozwiązywanie problemów technologicznych i organizacyjno- ekonomicznych gospodarstw rolnych (uprawa roślin strączkowych	15	-	tab.15. część demonstracji z Z.7.B.1
e) upowszechnianie wiedzy i udzielanie porad w zakresie rolnictwa ekologicznego ze szczególnym uwzględnieniem przetwórstwa				
Zad 1 Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich	Szkolenia z zakresu Rolnictwo ekologiczne	41	606	Tab. 2 Z.1.D
	Szkolenie wyjazdowe z zakresu rolnictwa ekologicznego	1	40	Tab. 2 Z.1.D
Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej	Informacje z zakresu rolnictwa ekologicznego	-	3530	Tab. 4 Z.2.D
	Ulotka dot. Rolnictwa ekologicznego	1	-	Tab. 4 Z.2.D
	Info na stronę www dot. Rolnictwa ekologicznego	1	-	Tab. 4 Z.2.D
	Stoisko informacyjno promocyjne	1	-	Tab. 4 Z.2.D
Zadanie 7. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska	Porada dotycząca rolnictwa ekologicznego	-	3874	Tab. 14 Z.7.D
	Pokazy z zakresu rolnictwa ekologicznego	13	-	Tab. 15 Z.7.D
	Demonstracje z zakresu rolnictwa ekologicznego	6	-	Tab. 15 Z.7.D
	Konkurs	3	-	Tab. 15 Z.7.D
	Targi/wystawy- Ekopiknik w Kampinosie	1	-	Tab. 15 Z.7.D
f) upowszechnianie wiedzy o zarządzaniu ryzykiem produkcyjnym i rynkowym w gospodarstwie.				
Zad 1 Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich	Szkolenie nt. Ubezpieczenia społeczne oraz majątkowe	7	101	Tab. 2 Z.1.C.3
Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej	Informacje nt Ubezpieczenia społeczne oraz majątkowe	-	1264	Tab. 4 Z.2.C.3
Zadanie 11 Analizy przemian w zakresie poziomu i jakości produkcji rolniczej i funkcyjnowania gospodarstw rolnych oraz upowszechnianie wyników tych analiz w pracy doradczej wg form i tematów	Porady indywidualne	-	1515	Tab. 25. Z.11.C.3

Priorytet 5 Syntetyczne podsumowanie zadań z uwzględnieniem poszczególnych metod doradczych.

Forma/Metoda doradcza	Planowana liczba	liczba uczestników zaplanowanych form /metod
Działalności szkoleniowa:		
Szkolenia -	180	2990
a	49	678
b	24	371
c	11	139
d	48	639
e	41	606
f	7	101
Szkolenia wyjazdowe	2	58
c	1	18
e	1	40
Konferencje	3	180
a	1	60
c	1	60
d	1	60
Działalność informacyjna:		
Informacje	-	10 493
a	-	2539
b	-	1442
c	-	1044
d	-	674
e	-	3530
f	-	1264
Ulotki	3	
b	1	
d	1	
e	1	
Informacje na stronę www.	9	-
a	1	-
b	2	-
c	3	-
d	2	-
e	1	
Stoiska informacyjno-promocyjne	1	
e	1	-
Działalność doradcza:		
Porady indywidualne	-	5389 porad oraz część porad z 39 250
a	-	Część porad z 9611
b	-	Część porad z 9611 oraz 1930
c	-	Część porad z 9611
d	-	Część porad 27709
e	-	3874
f	-	1515
Działalność upowszechnieniowa:		
Demonstracje	22	-
a	1	-
d	15	-
e	6	-
Konkursy	3	-
e	3	-

Pokazy	13	-
e	13	-
Wystawy/targi (d)	1	-

6. Działania na rzecz rozwoju przedsiębiorczości i pozarolniczych funkcji wsi, ze szczególnym uwzględnieniem:

a) *wsparcia rolników w podejmowaniu i rozwoju działalności pozarolniczej,*

W roku 2018 roku istotnym priorytetem dla MODR będzie wspieranie rolników w podejmowaniu, prowadzeniu i rozwijaniu działalności pozarolniczej. Ten priorytet umożliwi dalsze rozwijanie i doskonalenie gospodarstw agroturystycznych oraz obiektów turystyki wiejskiej, zachęci mieszkańców terenów wiejskich do współpracy w zakresie sieciowania i tworzenia wspólnych produktów turystycznych. Propagowana będzie również możliwość rozwijania działalności pozarolniczą można też poprzez uruchamianie zagród edukacyjnych i gospodarstw opiekuńczych, które stanowią odpowiedź na zapotrzebowanie ludności miejskiej.

b) *upowszechniania wiedzy na temat produkcji żywności na niewielką skalę i wprowadzania jej na rynek w krótkich łańcuchach dystrybucji, w tym na temat działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej, rolniczego handlu detalicznego i sprzedaży bezpośredniej,*

Priorytetowym działaniem będzie upowszechnianie wiedzy na temat produkcji żywności na niewielką skalę i wprowadzanie jej na rynek w krótkich łańcuchach dystrybucji, w tym działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej, rolniczego handlu detalicznego oraz sprzedaży bezpośredniej. Realizując ten priorytet będziemy mieli na celu ułatwienie rolnikom sprzedaży produktów, które pochodzą z ich gospodarstw (tj. żywności wyprodukowanej w całości lub w części z własnej uprawy, chowu lub hodowli) konsumentom finalnym. Dzięki współpracy z Urzędem Marszałkowskim poszerzymy ofertę szkoleń z tematu przetwórstwa i produkcji zagrodowej.

Wykaz zadań za pomocą których będzie realizowany priorytet 6

Nazwa zadania	Forma i temat realizacji	Plan liczba form	Planowana liczba uczestników	Miejsce w programie
a) <i>wsparcia rolników w podejmowaniu i rozwoju działalności pozarolniczej,</i>				
Zad.1 Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich	Szkolenia stacjonarne Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich w	13	154	Tab.2-Z.1.E
	Szkolenia stacjonarne Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku:	54	761	Tab.2-Z.1.N
	Szkolenie wyjazdowe nt. . Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku:	6	80	Tab.2-Z.1.N
	Konferencja Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich	1	60	Tab.2-Z.1.E
	Konferencja nt: Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku:	1	60	Tab.2-Z.1.N

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej	informacja nt. Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich	-	2422	Tab.4–Z.2.E
	informacja nt Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku	-	2214	Tab.4-Z.2.N
	Informacja na stronę Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich	-	5	Tab. 4. Z.2.E.
	Informacja na stronę Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku	-	2	Tab.4 – Z.2.N
	Stoisko informacyjno-promocyjne Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich	-	2	Tab. 4. Z.2.E.3
Zadanie 9. Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku	Olimpiada Wiedzy o Wiejskim Gospodarstwie Domowym i Przedsiębiorczości	35	950	Tab.21 Z.9.E
	Programy doradcze Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku	-	4	Tab. 21 Z.9.N
	Doradztwo grupowe Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku	32	299	Tab.20 Z.9.E
	Porada indywidualna Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku	-	5038	Tab.20-Z.9.E i Z.9.N
b) upowszechniania wiedzy na temat produkcji żywności na niewielką skalę i wprowadzania jej na rynek w krótkich łańcuchach dystrybucji, w tym na temat działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej, rolniczego handlu detalicznego i sprzedaży bezpośredniej,				
Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich	Szkolenie stacjonarne Prowadzenie przetwórstwa w ramach działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej w tym:	38	540	Tab.2 Z.1.A.3
	Szkolenie stacjonarne Promocja produktów lokalnych i regionalnych	54	750	Tab.2 Z.1.J.2 i Z.1.J.3
Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej	Informacja nt. Prowadzenie przetwórstwa w ramach działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej	-	422	Tab.4 – Z.2.A.3
	Informacja nt. Promocja produktów lokalnych i regionalnych	-	560	Tab.4 Z.2.J.2 i Z.2.J.3
Zad 7 Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska	Porada Prowadzenie przetwórstwa w ramach działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (MLO)	-	Część porad z 6403	Tab. 14 część porad z Z.7.A.
Zadanie 8. Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzenia gospodarstwa rolnego	Porada indywidualna Promocja produktów lokalnych i regionalnych	-	1977	Tab. 17 część Z.8.J
	Doradztwo grupowe nt Promocja produktów lokalnych i regionalnych	16	72	Tab. 17 część Z.8.J

Priorytet 6. Syntetyczne podsumowanie zadań z uwzględnieniem poszczególnych metod doradczych.

Forma/Metoda doradcza	Planowana liczba	liczba uczestników zaplanowanych form /metod
Działalności szkoleniowa:		
Szkolenia -	159	2205
a	67	915
b	92	1290

Szkolenia wyjazdowe	6	80
a	6	80
b		
Konferencje	2	280
a	2	120
Działalność informacyjna:		
Informacje	-	5 618
a	-	4 636
b	-	982
Ulotki	2	
Informacje na stronę www.	7	-
a	7	-
Stoiska informacyjno-promocyjne	2	
a	2	-
pozostałe		
Działalność doradcza:		
Porady indywidualne	-	7015 oraz część porad z 6403
a	-	5038
b	-	1977 oraz część porad z 6403
Porady grupowe	50	371
a	32	299
b	16	72
Działalność upowszechnieniowa:		
Konkursy	1	-
Olimpiady	35	-
a	35	-
Programy doradcze	4	-
a	4	-

7. Upowszechnianie wiedzy na temat przeciwdziałania antybiotykooporności u ludzi i zwierząt.

Coraz częściej w rolnictwie stawia się na intensywne metody chowu zwierząt – dużo, szybko i tanio. Postęp mierzony jedynie tempem wzrostu powoduje, że zapomina się o jakości biologicznej i zdrowotności zwierząt, a myśli się tylko o zyskach, nie wspominając już o najważniejszym zdrowiu człowieka. Jednym z efektów nadużywania antybiotyków u zwierząt jest to, że osoby spożywające ich produkty same uodparniają się na te leki. Problem stosowania antybiotyków w hodowli zwierząt w których produkuje się żywność jest bardzo istotną kwestią. Należy ograniczyć masowe profilaktyczne podawanie antybiotyków zwierzętom i upowszechniać wiedzę na temat zagrożeń płynących z nadmiernego i nierozważnego stosowania antybiotyków w ich leczeniu. Zagadnienie to będzie omawiane w ramach szkoleń z zakresu technologii produkcji zwierzęcej oraz przybliżane rolnikom podczas porad indywidualnych i informacji. Ponadto zagadnienie przeciwdziałania antybiotykooporności u ludzi będzie dodatkowo omawiane w ramach szkoleń z zakresu racjonalnego żywienia i profilaktyki prozdrowotnej. Ma to za zadanie powiększyć świadomość dotyczącą tego zagadnienia u rolników i mieszkańców obszarów wiejskich zarówno jako producentów (doradztwo technologiczne) jak i konsumentów żywności.

Wykaz zadań za pomocą których będzie realizowany priorytet 7

Nazwa zadania	Forma i temat realizacji	Plan liczba form	Planowana liczba uczestników	Miejsce w programie
Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich	szkolenia nt. „Zapobieganie antybiotykooporności u zwierząt”	13	207	Tab.2 Część szkoleń z . Z.1.B.3.
Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej	Informacje dotyczące właściwego stosowania antybiotyków w technologii produkcji zwierzęcej	-	Część informacji z 2 680	Tab. 4 Z.2.B.2.
Zadanie 7 Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska	Porady dotyczące antybiotykoodporności i stosowania antybiotyków w produkcji zwierzęcej	-	Część porad 27 709	Tab. 14 Część porad z Z.7.B

Priorytet 7 Syntetyczne podsumowanie zadań z uwzględnieniem poszczególnych metod doradczych.

Forma/Metoda doradcza	Planowana liczba	Liczba uczestników zaplanowanych form /metod
Działalności szkoleniowa:		
Szkolenia	13	207
Działalność informacyjna:		
Informacje	-	Część z 2 680
Działalność doradcza:		
Porady indywidualne	-	Część z 27 709

8. Propagowanie zagadnienia zarządzania gospodarstwem rolnym

Reguły obowiązujące w gospodarce rynkowej powodują, że rolnicy są zmuszeni zarówno do zwiększania skali produkcji jak i do efektywności swojego działania. Z ekonomicznego punktu widzenia celem funkcjonowania gospodarstwa rolnego jest uzyskanie możliwie najwyższego dochodu. Dla zrealizowania celu dochodowego nie wystarczy dobrze znać swoje gospodarstwo i solidnie w nim pracować. W warunkach gospodarki rynkowej konieczne jest także posiadanie informacji o otoczeniu gospodarstwa. Obecne realia gospodarcze wymuszają szczególną potrzebę przewartościowania znaczenia zagadnień, z którymi rolnicy mają do czynienia w trakcie prowadzenia działalności rolniczej. U większości z nich dotychczasowy wysiłek nakierowany głównie na sprawy związane bezpośrednio z technologią wytwarzania powinien zostać w znaczący przełożony na szerzej pojmowane zagadnienie zarządzania gospodarstwem rolnym. Polega ono na podejmowaniu takich decyzji, aby zasoby gospodarstwa dostarczały możliwie największą nadwyżkę ekonomiczną.

Posiadanie możliwości uzyskiwania we właściwym czasie odpowiednich informacji jest warunkiem koniecznym do podejmowania prawidłowych decyzji w gospodarstwie rolnym. Jednym z bardzo istotnych obszarów informacji jest sytuacja finansowa i wyniki ekonomiczne gospodarstwa rolnego. Unikalną rolę w dostarczaniu informacji dla rolnika pełni rachunkowość rolna. Dane pozyskiwane w ramach rachunkowości informują o posiadanych zasobach składników majątkowych, ciążących na gospodarstwie zobowiązaniach a także uzyskiwanych w trakcie roku wynikach produkcyjno-ekonomicznych.

Wykaz zadań za pomocą których będzie realizowany priorytet 8

Nazwa zadania	Forma i temat realizacji	Plan liczba form	Planowana liczba uczestników	Miejsce w programie
Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich	Szkolenie Rachunkowość rolna	73	1014	Tab.2 – Z.1.C.1
	Szkolenie Rachunkowość podatkowa	2	26	Tab.2 – Z.1.C.2
	Szkolenie Zarządzanie gospodarstwem rolnym	49	662	Tab.2 – Z.1.I
Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej	Informacja nt. Rachunkowość rolna	-	1691	Tab.4 – Z.2.C.1
	Informacja nt Rachunkowość podatkowa	-	1229	Tab.4 – Z.2.C.2
	Informacja Zarządzanie gospodarstwem rolnym	-	4053	Tab.4 – Z.2.I
	Informacja na stronę www nt . Zarządzanie gospodarstwem rolnym	3	-	Tab.4 – Z.2.I
Zadanie 11. Prowadzenie analiz przemian w zakresie poziomu i jakości produkcji rolniczej i funkcjonowania gospodarstw rolnych oraz upowszechnianie wyników tych analiz w pracy doradczej.	Porada nt. Rachunkowość rolna	-	2213	Tab. 25 Z.11.C.1
	Porada Rachunkowość podatkowa	-	855	Tab. 25 Z.11.C.2
	Porada nt Zarządzanie gospodarstwem rolnym	-	4173	Tab. 25 Z.11.I
	Analiza dot, rachunkowości rolnej	2	-	Tab. 25 Z.11.C.1
	Analiza dotycząca tematu zarządzania gospodarstwem rolnym	4	-	Tab. 25 Z.11.I
	Ankiety dotyczące zarządzania gospodarstwem rolnym	2609	-	Tab. 25 Z.11.I

Priorytet 8. Syntetyczne podsumowanie zadań z uwzględnieniem poszczególnych metod doradczych.

Forma/Metoda doradcza	Planowana liczba	Liczba uczestników zaplanowanych form /metod
Działalności szkoleniowa:		
Szkolenia -	124	1702
Działalność informacyjna:		
Informacje	-	6973
Informacje na stronę www.	3	-
Działalność doradcza:		
Porady indywidualne	-	7241
Analiza	6	-
Ankieta	2609	-

9. Upowszechnianie tematyki ochrony pszczoły miodnej i dzikich zapylaczy

W ramach priorytetu wśród rolników i mieszkańców obszarów wiejskich propagowana będzie wiedza z zakresu znaczenia owadów zapylających w produkcji rolnej, upowszechniane będą zagadnienia dotyczące ochrony pszczoły miodnej i dzikich zapylaczy. Priorytet realizowany będzie poprzez szkolenia, doradztwo w formie informacji i porad indywidualnych.

Wykaz zadań za pomocą których będzie realizowany priorytet 9

Nazwa zadania	Forma i temat realizacji	Plan liczba form	Planowana liczba uczestników	Miejsce w programie
Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich	Szkolenie nt. Znaczenia owadów zapylających	14	389	Tab.2 – część szkoleń z zakresu Z.1.L.8
	Konferencja Znaczenie pszczoły miodnej w rolnictwie Znaczenie owadów zapylających w produkcji rolniczej	2	120	Tab.2 – część z zakresu Z.1.L.8
Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej	Informacja nt. . Ochrona i znaczenie pszczoły miodnej w rolnictwie	-	szacunkowo 516 Część porad z 1523	Tab.4 – część z zakresu Z.2.L.8
	Informacja na stronę www nt. . Ochrona i znaczenie pszczoły miodnej w rolnictwie	2	-	tab.4 – część z zakresu Z.2.L.8
	Ulotka dot. warrozy	1	-	tab.4 – część z zakresu Z.2.L.8
Zadanie 7 Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska	Porada nt: Ochrona i znaczenie pszczoły miodnej w rolnictwie	-	szacunkowo około 100 Część porad z 9611	Tab. 14. Część z zakresu Z.1.L
	Targi/wystawy Siedleckie Targi Miodu	1	-	tab. 15-Z.7.L.8.

Priorytet 9. Syntetyczne podsumowanie zadań z uwzględnieniem poszczególnych metod doradczych.

Forma/Metoda doradcza	Planowana liczba	Liczba uczestników zaplanowanych form /metod
Działalności szkoleniowa:		
Szkolenie	14	389
Konferencja	2	120
Działalność informacyjna:		
Informacje	-	516
Ulotka	1	
Informacje na stronę www.	2	
Działalność doradcza:		
Porady indywidualne	-	100

10. Informowanie i promocja produktów regionalnych i lokalnych oraz systemów jakości

Wytwarzanie, ochrona i promocja żywności wysokiej jakości odgrywają w państwach Unii Europejskiej coraz bardziej znaczącą rolę. Jednym z podstawowych sposobów realizacji polityki jakości we Wspólnocie jest wyróżnianie znakami potwierdzającymi wysoką jakość wyrobów rolno-spożywczych pochodzących z konkretnych regionów, jak też charakteryzujących się tradycyjną metodą produkcji. Unia Europejska umożliwia liczne rozwiązania prawne, które obejmują szczególną ochrona producentów wytwarzających żywność wysokiej jakości, wolną od konserwantów i ulepszaczy, jak najbardziej naturalną, różnorodną i smaczną. Taka polityka daje pewność konsumentom, że kupują żywność bardzo wysokiej jakości, która jednocześnie charakteryzuje się wyjątkową, tradycyjną metodą produkcji. Ze względu na dużą różnorodność produktów wprowadzanych na rynek konsumenci

oczekują ponadto jasnych i wyczerpujących informacji na temat jakości i pochodzenia produktu rolnego lub artykułu spożywczego. Tematy w powyższym zakresie będą omawiane na naszych szkoleniach.

Wykaz zadań za pomocą których będzie realizowany priorytet 10

Nazwa zadania	Forma i temat realizacji	Plan	Planowana liczba uczestników	Miejsce w programie
Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich	Szkolenia nt.... Promocja produktów lokalnych i regionalnych	32	460	Tab.2 – Z.1.J.1
	Szkolenia nt. tworzenie sieci współpracy w ramach łańcucha żywnościowego	1	30	Tab. 2 – Z.1.H.2
	Szkolenia nt. Systemy jakości żywności	3	54	Tab. 2 – Z.1.H.3
	Szkolenia nt. Systemy bezpieczeństwa żywności, dobre praktyki higieniczne...	3	44	Tab. 2 – Z.1.H.4
	Szkolenia wyjazdowe nt Promocja produktów lokalnych i regionalnych.	5	75	Tab.2 – Z.1.J.1
	Szkolenie wyjazdowe nt. . Systemy bezpieczeństwa żywności, dobre praktyki higieniczne...	1	30	Tab. 2 – Z.1.H.4
Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej	Informacja nt. Promocja i sprzedaż produktów lokalnych i regionalnych	-	536	tab.4 – Z.2.J.1
	Informacja www nt. Promocja i sprzedaż produktów lokalnych i regionalnych	1		tab.4 – Z.2.J.1
	Informacja nt. Tworzenie sieci współpracy w ramach łańcucha żywnościowego	-	152	Tab.4 – Z.2.H.2
	Informacja nt. Systemy jakości żywności	-	593	Tab.4 – Z.2.H.3
	Informacja nt. Systemy bezpieczeństwa żywności, dobre praktyki higieniczne...	-	241	Tab.4 – Z.2.H.4
Zadanie 7. Upowszechnienie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska	Porada nt. Systemy jakości żywności	-	Część porad z 2029	Tab 14- część porad z Z.7.H
Zadanie 8. Podejmowanie działań na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urzędnika gospodarstwa rolnego	konkurs Promocja produktów lokalnych i regionalnych	1	-	Tab. 18- Z.8.J.1
	targi/wystawy	1	-	Tab. 18- Z.8.J.1
	Programy doradcze	2	2	Tab. 18- Z.8.J.1
	porady Promocja i sprzedaż produktów lokalnych i regionalnych	-	Część porad z 1972	Tab. 17 – część Z.8.J
	Doradztwo grupowe	16	72	Tab. 17 – część Z.8.J

Priorytet 10. Syntetyczne podsumowanie zadań z uwzględnieniem poszczególnych metod doradczych.

Forma/Metoda doradcza	Planowana liczba	Liczba uczestników zaplanowanych form /metod
Działalności szkoleniowa:		
Szkolenie	39	588
Szkolenie wyjazdowe	6	105

Działalność informacyjna:		
Informacje	-	1522
Informacje na stronę www	1	-
Działalność doradcza:		
Porady indywidualne	-	Część porad z 3801
Doradztwo grupowe	16	72
Działalność upowszechnieniowa		
Konkurs	1	-
Targi/wystawy	1	-

11. Propagowanie wymogów programu działań w celu zmniejszenia i zapobiegania zanieczyszczeniu wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych. (wprowadzony w związku z rozszerzeniem obszarów OSN w województwie mazowieckim).

MODR Warszawa w 2018 roku planuje realizację priorytetu przyjętego przez MODR za priorytet wojewódzki, w formie działań szkoleniowych, upowszechnieniowych i informacyjnych w zakresie propagowania wymogów programu działań w celu zmniejszenia i zapobiegania zanieczyszczeniu wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych, wynikających z upowszechniania prawa wodnego i dyrektywy azotanowej. Aktualnie cały obszar województwa mazowieckiego został wyznaczony jako obszar, na którym należy realizować wymogi programu działań w celu zmniejszenia i zapobiegania zanieczyszczeniu wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych. Program działań zostanie wprowadzony w oparciu o znowelizowaną Ustawę Prawo wodne.

Wykaz zadań za pomocą których będzie realizowany priorytet 11

Nazwa zadania	Forma i temat realizacji	Plan	Planowana liczba uczestników	Miejsce w programie
Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich	Szkolenie nt. „Zasady ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych, dyrektywa azotanowa i ramowa dyrektywa wodna”	61	827	tab. 2 - Z.1.O.1.
Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej	Informacja nt. Zasady ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych, dyrektywa azotanowa i ramowa dyrektywa wodna	-	1645	tab. 4 - Z.2.O.1.
Zadanie 10 Realizacja zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenia odpływu azotu ze źródeł rolniczych	Porada nt: Zasady ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych związkami azotu pochodzenia rolniczego, dyrektywa azotanowa i wodna	-	2430	Tab. 23 Z.10.O.1

Priorytet 11 Syntetyczne podsumowanie zadań z uwzględnieniem poszczególnych metod doradczych.

Forma/Metoda doradcza	Planowana liczba	Liczba uczestników zaplanowanych form /metod
Działalności szkoleniowa:		
Szkolenie	61	827
Działalność informacyjna:		
Informacje	-	1645
Działalność doradcza:		
Porady indywidualne	-	2430

Zadanie 1.

Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich

W działalności szkoleniowej, planowanej na 2018 r., zostały uwzględnione priorytety określone przez MRiRW i potrzeby rolników oraz mieszkańców wsi z terenu województwa mazowieckiego. Zadanie to obejmuje całą działalność szkoleniową realizowaną przez Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego. Oprócz części opisowej poszczególnych zakresów tematycznych planowanych szkoleń zadanie to opisane jest za pomocą dwóch tabel:

tabeli nr 1. - syntetycznego zestawienia liczbowego podstawowych form pracy w działalności szkoleniowej oraz tabeli nr 2. - zestawienia informacji na temat zadań szkoleniowych wg szczegółowych tematów i form pracy.

Z.1.A. Szkolenia w zakresie stosowania nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowli oraz przetwórstwa rolno-spożywczego w tym:

W zakresie stosowania nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowli oraz przetwórstwo rolno-spożywczego w 2018 r. zaplanowano dla rolników i mieszkańców obszarów wiejskich 59 szkoleń, 99 szkoleń wyjazdowych i 3 konferencje

➤ Szkolenia w zakresie produkcji roślinnej (w tym ogrodniczej)

Szkolenia dotyczące roślin rolniczych obejmą najnowsze prośrodowiskowe metody produkcji przede wszystkim zbóż, kukurydzy, okopowych, oleistych i roślin strączkowych. Zwrócona zostanie szczególna uwaga na korzyści wynikających ze stosowania kwalifikowanego materiału siewnego, poruszana będzie tematyka rolnictwa precyzyjnego, w tym zrównoważonego nawożenia roślin.

W zakresie produkcji ogrodniczej, szkolenia obejmą również najnowsze prośrodowiskowe metody produkcji owoców i warzyw z uwzględnieniem precyzyjnego nawadniania. Popularyzowana będzie wiedza na temat wykorzystania podłoży mineralnych w produkcji ogrodniczej z wykorzystaniem nawożenia i nawadniania kropelkowego. Natomiast celem szkoleń wyjazdowych będzie zapoznanie uczestników z nowościami technologicznymi w produkcji roślinnej. Planowane są konferencje *Uprawa kukurydzy i jej zastosowanie w żywieniu bydła*, oraz *Doroczne spotkanie producentów zbóż – nowości w uprawie zbóż*.

➤ Szkolenia w zakresie produkcji zwierzęcej

W 2018 r szkolenia dotyczące produkcji zwierzęcej przede wszystkim obejmą upowszechnianie wiedzy na temat wykorzystanie w żywieniu zwierząt białka z roślin strączkowych, zagadnienia dotyczące profilaktyki chorób metabolicznych, prawidłowego bilansowania dawek pokarmowych. Będzie również realizowana konferencja dotycząca *Wykorzystania w żywieniu białka z roślin strączkowych*. Ponadto planuje się zorganizowanie szkoleń wyjazdowych na regionalne wystawy zwierząt hodowlanych i do gospodarstw.

➤ Szkolenia w zakresie prowadzenia przetwórstwa w ramach działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (MLO).

Wspieranie przetwórstwa rolno-spożywczego prowadzonego na niewielką skalę na poziomie gospodarstwa, będzie jednym z ważniejszych działań realizowanych w MODR Warszawa. W tym zakresie planowanych jest 38 szkoleń stacjonarnych dla producentów rolnych zainteresowanych prowadzeniem działalności lub prowadzących taką działalność. Tematyka szkoleń dotyczyć będzie

zasad zakładania i funkcjonowania przedsięwzięć MOL, rolniczego handlu detalicznego oraz sprzedaży bezpośredniej i dostaw bezpośrednich z uwzględnieniem znakowania żywności opakowanej.

Z.1.B. Szkolenia w zakresie rozwiązywania problemów technologicznych i organizacyjnych gospodarstw rolnych w tym:

W zakresie rozwiązywania problemów technologicznych i organizacyjnych gospodarstw rolnych 2018 roku zaplanowano dla rolników i mieszkańców obszarów wiejskich 425 szkoleń, 8 szkoleń wyjazdowych i 3 konferencje

➤ szkolenia w zakresie produkcji roślinnej (w tym ogrodniczej)

W 2018 roku szkolenia dotyczące roślin rolniczych obejmą prośrodowiskowe metody produkcji roślinnej w tym ogrodniczej, prawidłowe technologie upraw z uwzględnieniem integrowanej ochrony roślin oraz wymagań wzajemnej zgodności. Zwrócona zostanie szczególna uwaga na konieczność poprawy gospodarki wodnej w produkcji roślinnej. Ze względu na duży udział TUZ w regionie ostrołęckim, w programie szkoleń ujęto również temat renowacji trwałych użytków zielonych. W trakcie szkoleń poruszana będzie tematyka zrównoważonego nawożenia roślin. Zwrócona zostanie uwaga na przestrzeganie unijnych standardów jakościowych owoców i warzyw, wskazywane będą korzyści z przystąpienia do certyfikowanego systemu Integrowanej produkcji roślin. Realizowane będą szkolenia na temat prowadzenia koron drzew owocowych, propagowane będą najnowsze, atrakcyjne rynkowo odmiany roślin sadowniczych i warzywniczych.

Planowane konferencje będą dotyczyły *Prawidłowej uprawy roślin strączkowych oraz Konferencja truskawkowa.*

➤ szkolenia w zakresie produkcji zwierzęcej

W 2018 r. planowana jest kontynuacja szkoleń dla rolników w zakresie spełniania w gospodarstwach wymogów wzajemnej zgodności (*cross compliance*) z tematyki ochrony środowiska, zdrowia publicznego, identyfikacji i rejestracji zwierząt, dobrostanu zwierząt jako istotny element prowadzenia chowu i hodowli zwierząt zgodnie z zasadami środowiskowych uwarunkowań w zakresie produkcji zwierzęcej. Prowadzone będą także szkolenia w zakresie zachowania warunków BHP w produkcji zwierzęcej oraz wynikających stąd zagrożeń dla obsługujących pracowników. Szkolenia i konferencje dotyczące produkcji zwierzęcej przede wszystkim obejmą upowszechnianie wiedzy i informacji na temat zapobiegania i zwalczania ASF, z uwzględnieniem zagadnień dotyczących bioasekuracji. Popularyzowane będą zagadnienia profilaktyki zdrowotnej, prawidłowego bilansowania dawek pokarmowych oraz chowu bydła mięsnego. Planowana jest działalność szkoleniowa dotycząca znaczenia owadów zapylających w produkcji rolnej oraz w zakresie ochrony pszczoły miodnej i dzikich zapylaczy. Prowadzone będą szkolenia na temat restrukturyzacji produkcji trzody chlewnej w aspekcie PROW 2014-2020. Nowym tematem, który zostanie upowszechniony wśród rolników i mieszkańców obszarów wiejskich będzie zagadnienie antybiotykoodporności u zwierząt związane z powszechnym i niewłaściwym stosowaniem antybiotyków wśród zwierząt. Będzie też realizowana konferencja nt *Era genomowa w selekcji bydła mlecznego.*

Z.1.C Szkolenia w zakresie rachunkowości rolnej

Celem planowanych szkoleń jest poszerzenie wiedzy oraz zdobycie umiejętności przez rolników i mieszkańców obszarów wiejskich w zakresie zasad prowadzenia rachunkowości rolnej.

Na szkoleniach przedstawiane będą formy oraz ogólne zasady prowadzenia rachunkowości w gospodarstwach rolnych. Omawiane będą zasady prowadzenia zapisów w systemie Polski FADN oraz druki obowiązujące beneficjentów działań PROW 2014-2020. Ogólnie z tej tematyki planowane jest zorganizowanie 82 szkoleń stacjonarnych.

Z.1.D. Szkolenia w zakresie rolnictwa ekologicznego

MODR Warszawa w 2018 roku prowadził będzie działania na rzecz rolnictwa ekologicznego w województwie mazowieckim, uwzględniające potrzeby szkoleniowe dotyczące systemu rolnictwa ekologicznego w warunkach unijnych, z uwzględnieniem aktualnego prawodawstwa, obowiązujących procedur i wymogów oraz aspektów technologicznych związanych z metodami ekologicznej uprawy roślin oraz chowu zwierząt w gospodarstwie ekologicznym, a także sprzedaży produktów ekologicznych. Szczególnie istotne będzie informowanie rolników podczas realizowanych szkoleń o aktualnościach związanych z unijnym i krajowym prawodawstwem rolnictwa ekologicznego oraz działaniem - Rolnictwo ekologiczne w PROW na lata 2014-2020.

Ogólnie z tej tematyki planowane jest zorganizowanie 41 szkoleń stacjonarnych i 1 szkolenie wyjazdowe.

Z.1.E. Szkolenia w zakresie rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich

W ramach planowanych działań wspierane będzie tworzenie w gospodarstwach rolnych pozarolniczych form przedsiębiorczości m.in.: agroturystyka i turystyka wiejska, przetwórstwo na poziomie gospodarstwa, zagrody edukacyjne i gospodarstwa opiekuńcze oraz współpraca z lokalnymi organizacjami społecznymi. W tym zakresie planowanych jest 13 szkoleń oraz konferencja z cyklu *Kobieta przedsiębiorca*.

Z.1.F. Szkolenia w zakresie unowocześniania wiejskiego gospodarstwa domowego

W tym zakresie planowane są działania szkoleniowe związane z podnoszeniem standardów wiejskiego gospodarstwa domowego i poprawy jakości życia na obszarach wiejskich. W tej tematyce przeprowadzonych zostanie 51 szkoleń stacjonarnych i 8 szkoleń wyjazdowych dla rolników i mieszkańców obszarów wiejskich, które będą obejmowały zagadnienia związane z estetyką gospodarstwa, zdrowym stylem życia i przyzagrodową produkcją żywności na potrzeby rodziny. Planowane jest również zorganizowanie konferencji nt *Wpływ pochodzenia produktów żywnościowych na zdrowie człowieka*.

Z.1.G Szkolenia w zakresie ubiegania się o przyznanie pomocy finansowanej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych, lub zagranicznych.

Celem szkoleń z powyższego zakresu jest nakierowanie rolników i przedsiębiorców na potencjalne możliwości skorzystania z funduszy UE –w ramach działań PROW 2014-2020, RPO WM 2014-2020 czy innych funduszy krajowych i zagranicznych o charakterze pomocowym. Terminy szkoleń będą dostosowane i skorelowane z terminami naboru wniosków z w/w programów. Na szkoleniach dotyczących płatności bezpośrednich będą upowszechniane informacje na temat możliwości wypełniania wniosków drogą elektroniczną (za pomocą aplikacji e-Wniosek) i korzyściach z tego wynikających dla rolnika.

W ramach szkoleń z tego zakresu prowadzone będą też szkolenia dotyczące kredytów oraz leasingu. Celem tych szkoleń jest nakierowanie rolników i przedsiębiorców na potencjalne możliwości skorzystania z obcego finansowania planowanych inwestycji – kredytów preferencyjnych, komercyjnych czy leasingu. Łącznie z tej tematyki zaplanowano 396 szkoleń.

Z.1.H. Szkolenia w zakresie modernizacji gospodarstw rolnych, poprawy jakości artykułów rolno-spożywczych i ich przetwórstwa oraz wzmocnienie pozycji rolników na rynku.

W 2018 r. zaplanowano 2 szkolenia na temat zasad organizowania grup producentów rolnych na podstawie wspólnie wyznaczonego celu oraz na temat możliwości pozyskania wsparcia finansowego ze środków publicznych. Wskazywane będą korzyści wynikające ze wspólnej organizacji produkcji i przygotowania płodów rolnych do sprzedaży.

Z.1.1. Szkolenia z zakresu zarządzania gospodarstwem rolnym

Celem szkoleń w zakresie zarządzania gospodarstwem rolnym będzie podniesienie wiedzy rolników dotyczącej podatków, ubezpieczeń oraz rachunku ekonomicznego – kalkulacji produkcji. Zwrócona zostanie uwaga na obowiązki oraz możliwości jakie daje przejście na zasady ogólne przy rozliczaniu podatku VAT. Na szkoleniach przedstawiane będą również informacje na temat obowiązkowych ubezpieczeń rolników, gospodarstw oraz mienia. W 2018 r. zaplanowano realizację 49 takich szkoleń.

Z.1.J. Szkolenia w zakresie promocji produktów lokalnych i regionalnych.

W tym zakresie planowanych jest przeprowadzenie 86 szkoleń stacjonarnych oraz 5 szkoleń wyjazdowych. W ramach szkoleń omawiane będą takie zagadnienia jak:

- promocja i sprzedaż produktów lokalnych i regionalnych jako narzędzie rozwoju i podnoszenia atrakcyjności obszarów wiejskich,
- identyfikacja produktów regionalnych i lokalnych,
- promocja produktów rolnych i środków spożywczych w Unii Europejskiej.

Z.1.K. Szkolenia w zakresie zaleceń zawarte w zbiorze zaleceń dobrej praktyki rolniczej, o którym mowa w art. 103 ust. 1 ustawy Prawo wodne

W ramach planowanych szkoleń propagowane będą zalecenia zawarte w zbiorze zaleceń dobrej praktyki rolniczej, o którym mowa w art. 103 ust. 1 ustawy Prawo wodne.

Omawiane tutaj będą zagadnienia dotyczące:

- okresów, kiedy rolnicze wykorzystanie nawozu jest niewłaściwe,
- rolniczego wykorzystania nawozów, w terenie o dużym nachyleniu,
- rolniczego wykorzystania nawozów w na gruntach zmarzniętych, zalanych wodą, nasyconych wodą lub przykrytych śniegiem,
- warunków rolniczego wykorzystania nawozów w pobliżu cieków naturalnych, zbiorników wodnych, kanałów i rowów,
- pojemności i konstrukcji miejsc do przechowywania odchodów zwierzęcych oraz roślinnych takich jak kiszonka,

- procedur rolniczego wykorzystania, w tym dawek i równomierności i rozprowadzania nawozów, które, które zapewniają utrzymanie strat substancji odżywczych do wody na dopuszczalnym poziomie.

Z.1.L. Szkolenia w zakresie upowszechniania metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska

➤ Szkolenia z zakresu zasad integrowanej ochrony roślin oraz zasady Integrowanej produkcji roślin

Nadal ważnym zadaniem stojącym przed doradztwem jest edukacja producentów rolnych z zakresu zasad integrowanej ochrony roślin. Planowane szkolenia obejmą upowszechnianie wiedzy na temat obowiązującej od 2014 roku prośrodowiskowej, integrowanej ochrony roślin w produkcji roślinnej, sadowniczej i warzywniczej. Wskazywane będą korzyści wynikające z wprowadzenia integrowanej ochrony. Propagowany będzie również dobrowolny certyfikowany system jakości żywności – Integrowana produkcja roślin, stanowiąca gwarancję konkurencyjności oferowanego produktu na rynku jak i wypełnienia przez rolników wymogu stosowania zasad integrowanej ochrony roślin. Łącznie zaplanowano 51 takich szkoleń i 1 konferencję nt. *Integrowana ochrona kukurydzy i buraka cukrowego przed chwastami*.

➤ Szkolenia w zakresie ochrony środowiska w rolnictwie oraz energetyki odnawialnej

W zakresie ochrony środowiska w rolnictwie prowadzona będzie działalność szkoleniowa obejmująca problematykę ochrony środowiska na poziomie gospodarstwa z uwzględnieniem zrównoważonego gospodarowania nawozami, w tym minimalizowania wpływu działalności rolniczej na stan wód, gleby i powietrza, korzyści ekonomicznych dla gospodarstw rolnych wynikających z racjonalnego stosowania nawozów, zagadnień dotyczących badania zasobności gleb. Tematyka szkoleń będzie również uwzględniała zagadnienia dotyczące praktyk związanych z przeciwdziałaniem i adaptacją do zmian klimatu na poziomie gospodarstwa (w tym zagadnienia dotyczące zabiegów agrotechnicznych oraz zabiegów kształtowania krajobrazu sprzyjających zatrzymywaniu wody). Łącznie zaplanowano z tego zakresu 29 szkoleń stacjonarnych i 2 konferencje dotyczące znaczenia zapylaczy w rolnictwie – *Znaczenie pszczoły miodnej w rolnictwie i Znaczenie owadów zapylających w produkcji rolniczej*.

Na rok 2018 zaplanowano 11 szkoleń stacjonarnych 1 wyjazdowe szkolenia z zakresu energetyki odnawialnej popularyzujące energetykę prosumencką oraz wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii w gospodarstwie rolnym. Planowana jest również konferencja *Odnawialne źródła energii na obszarach wiejskich* realizowana corocznie w Oddziale Poświętne, z udziałem naukowców i przedstawicieli branży energetyki odnawialnej.

Z.1.M Szkolenia w zakresie działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzenia gospodarstwa rolnego.

W tym zakresie planowane są działania związane z kultywowaniem twórczości ludowej, tradycyjnych zawodów, rękodzieła i tradycji kulinarnych. W tej tematyce przeprowadzonych zostanie 40 szkoleń stacjonarnych i 7 szkoleń wyjazdowych dla rolników i mieszkańców obszarów wiejskich w tym zrzeszonych w stowarzyszeniach i Kołach Gospodyń Wiejskich.

Z.1.N Szkolenia w zakresie upowszechnienia rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku.

W ramach planowanych działań wspierana będzie aktywizacja właścicieli gospodarstw agroturystycznych i obiektów turystyki wiejskiej oraz innych mieszkańców wsi do współpracy w zakresie sieciowania produktów turystycznych. Kontynuowane będą działania w zakresie podnoszenia jakości usług w już funkcjonujących obiektach turystycznych oraz wsparcia uruchamiania nowych. Nadal popularyzowana będzie idea i zasady funkcjonowania zagród edukacyjnych. W 2018 r. zaplanowano zainicjowanie działań w kierunku upowszechniania idei gospodarstw opiekuńczych, jako innowacyjnej działalności pozarolniczej w gospodarstwach rolnych.

W tej tematyce zostanie przeprowadzonych 54 szkolenia stacjonarne, 6 szkoleń wyjazdowych oraz jedna konferencja pn. *Sieciowanie w turystyce wiejskiej*.

Z.1.O. Szkolenia w zakresie realizacji zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenia odpływu azotu ze źródeł rolniczych, w tym:

- **Propagowanie wymogów programu działań w celu zmniejszenia i zapobiegania zanieczyszczeniu wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych.**

MODR Warszawa w 2018 roku planuje realizację działań szkoleniowych w zakresie propagowania wymogów programu działań w celu zmniejszenia i zapobiegania zanieczyszczeniu wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych. W województwie mazowieckim przestało obowiązywać 5 Programów działań dla 9 obszarów OSN, obejmujących 75 gmin województwa. Aktualnie cały obszar województwa został wyznaczony jako obszar, na którym należy realizować wymogi programu działań w celu zmniejszenia i zapobiegania zanieczyszczeniu wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych. Program działań zostanie wprowadzony w oparciu o znowelizowaną Ustawę Prawo wodne. MODR Warszawa w 2018 roku planuje realizację 61 szkoleń dla rolników z zakresu problematyki ochrony wód przed zanieczyszczeniami pochodzenia rolniczego w kontekście gospodarowania zgodnie z obowiązującymi rolników zasadami wynikającymi z dyrektywy azotanowej i ramowej dyrektywy wodnej, ostatecznie ujętymi w programie działań. W ramach szkoleń podejmowana będzie problematyka zrównoważonego gospodarowania nawozami, w tym m.in. korzyści ekonomicznych dla gospodarstw rolnych wynikających z racjonalnego stosowania nawozów.

- **Szkolenia w zakresie wspierania wdrażania programów rolnośrodowiskowych**

Programy rolnośrodowiskowe są nadal obligatoryjnym dla wszystkich krajów członkowskich instrumentem Wspólnej Polityki Rolnej, realizowanym w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. W 2018 roku MODR Warszawa realizował będzie 74 szkolenia z zakresu programów rolnośrodowiskowych dla rolników, omawiające m.in.: działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne (w ramach PROW 2014-2020), w tym warunki uzyskiwania płatności na zasadach przewidzianych w Programie, obowiązujące procedury, wymogi poszczególnych pakietów programu oraz realizację rozpoczętych programów rolnośrodowiskowych, również w ramach Programu rolnośrodowiskowego 2007-2013, ale także problematykę ochrony bioróżnorodności, w tym sieć NATURA 2000.

Tab. 1. Działalność szkoleniowa wg form

L.p.	Forma	Liczba form	Liczba uczestników
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>
1.	szkolenie	1 544	24 522
2.	szkolenie wyjazdowe	138	
3.	konferencja	13	

Tab. 2. Działalność szkoleniowa wg form i tematów

Symbol	Tematyka*)	Szkolenie	Szkolenie wyjazdowe	Konferencja	Ogólna liczba form	Łączna liczba uczestników
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>	<i>g</i>
Z.1.A.	Stosowanie nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowla oraz przetwórstwo rolno-spożywcze	59	99	3	161	2381
Z.1.A.1.	Nowe rozwiązania w produkcji roślinnej	18	83	2	103	1521
Z.1.A.2.	Nowe rozwiązania w produkcji zwierzęcej	3	16	1	20	320
Z.1.A.3.	Prowadzenie przetwórstwa w ramach działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (MLO)	38	0	0	38	540
Z.1.B.	Rozwiązywanie problemów technologicznych i organizacyjno-ekonomicznych gospodarstw rolnych	425	8	3	436	6175
Z.1.B.1.	Technologia produkcji roślinnej	127	4	2	133	1937
Z.1.B.2.	Technologia produkcji zwierzęcej	32	2	1	35	567
Z.1.B.3.	Normy i wymogi wzajemnej zgodności (w tym dobrostanu zwierząt)	25	0	0	25	364
Z.1.B.4.	Poprawa stanu technicznego, technologicznego i organizacyjnego w gospodarstwach rolnych	1	2	0	3	34
Z.1.B.5.	BHP	6	0	0	6	82
Z.1.B.6.	Bioasekuracja w gospodarstwie rolnym	234	0	0	234	3191
Z.1.C.	Rachunkowość w gospodarstwach rolnych	82	0	0	82	1141
Z.1.C.1.	Rachunkowość rolna	73	0	0	73	1014
Z.1.C.2.	Rachunkowość podatkowa	2	0	0	2	26
Z.1.C.3.	Ubezpieczenia społeczne oraz majątkowe	7	0	0	7	101
Z.1.D.	Rolnictwo ekologiczne	41	1	0	42	646
Z.1.D.1.	Produkcja metodami ekologicznymi	16	0	0	16	257
Z.1.D.2.	Sprzedaż produktów ekologicznych	2	1	0	3	67
Z.1.D.3.	Rolnictwo ekologiczne w ramach PROW 2007-2013, 2014-2020	23	0	0	23	322

Symbol	Tematyka*)	Szkolenie	Szkolenie wyjazdowe	Konferencja	Ogólna liczba form	Łączna liczba uczestników
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>	<i>g</i>
Z.1.E.	Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich	13	0	1	14	214
Z.1.E.1.	Prowadzenie działalności pozarolniczej	12	0	1	13	199
Z.1.E.2.	Tworzenie i funkcjonowanie organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej	1	0	0	1	15
Z.1.F.	Unowocześnianie wiejskiego gospodarstwa domowego	53	8	1	62	927
Z.1.F.1.	Profilaktyka prozdrowotna i racjonalne żywienie	31	1	1	33	502
Z.1.F.2.	Estetyzacja wiejskiej zagrody	20	7	0	27	399
Z.1.F.3.	Świadomość konsumencka i ekologiczna	2	0	0	2	26
Z.1.G.	Ubieganie się o przyznanie pomocy finansowanej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych, lub zagranicznych	396	0	0	396	5596
Z.1.G.1.	Płatności bezpośrednie	144	0	0	144	2047
Z.1.G.2.	PROW	251	0	0	251	3535
Z.1.G.4.	Kredyty preferencyjne, komercyjne, leasing	1	0	0	1	14
Z.1.H.	Modernizacja gospodarstw rolnych, poprawa jakości artykułów rolnospożywczych i ich przetwórstwa oraz wzmocnienie pozycji rolników na rynku	9	1	0	10	200
Z.1.H.1.	Zasady tworzenia i funkcjonowanie grup producentów rolnych, grup i organizacji producentów owoców i warzyw, zrzeszeń i innych form organizacji	2	0	0	2	42
Z.1.H.2.	Tworzenie sieci współpracy w ramach łańcucha żywnościowego	1	0	0	1	30
Z.1.H.3.	Systemy jakości żywności	3	0	0	3	54
Z.1.H.4.	Systemy bezpieczeństwa żywności, dobre praktyki higieniczne, produkcyjne przy produkcji żywności w warunkach domowych, HACCP	3	1	0	4	74
Z.1.I.	Zarządzanie gospodarstwem rolnym	49	0	0	49	662
Z.1.I.1.	Zarządzanie, organizacja i planowanie pracy w gospodarstwie rolnym	43	0	0	43	575
Z.1.I.2.	Wyliczanie dochodów, kosztów i opłacalności produkcji roślinnej i zwierzęcej	5	0	0	5	75
Z.1.I.4.	Informacja rynkowa	1	0	0	1	12

Symbol	Tematyka*)	Szkolenie	Szkolenie wyjazdowe	Konferencja	Ogólna liczba form	Łączna liczba uczestników
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>	<i>g</i>
Z.1.J.	Promocja produktów lokalnych i regionalnych	86	5	0	91	1285
Z.1.J.1.	Promocja i sprzedaż produktów lokalnych i regionalnych	32	5	0	37	535
Z.1.J.2.	Krótkie łańcuchy dostaw (od pola do stołu), w tym sprzedaż bezpośrednia, dostawy bezpośrednie, działalność marginalna, lokalna i ograniczona	22	0	0	22	284
Z.1.J.3.	Rolniczy handel detaliczny	32	0	0	32	466
Z.1.K.	Zalecenia zawarte w zbiorze zaleceń dobrej praktyki rolniczej, o którym mowa w art. 103 ust. 1 ustawy Prawo wodne	12	0	0	12	198
Z.1.L.	Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska /7/	90	1	4	95	1689
Z.1.L.1.	Zasady integrowanej produkcji	1	0	0	1	12
Z.1.L.2.	Zasady integrowanej ochrony roślin	49	0	1	50	738
Z.1.L.3.	Zasady przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu na poziomie gospodarstwa	1	0	0	1	12
Z.1.L.4.	Energetyka prosumencka	1	0	0	1	15
Z.1.L.5.	Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych w gospodarstwie rolnym	10	1	1	12	202
Z.1.L.8.	Inne działania na rzecz ochrony środowiska na poziomie gospodarstwa	28	0	2	30	710
Z.1.M.	Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urzędnika gospodarstwa rolnego /8/	40	9	0	49	699
Z.1.M.1.	Dziedzictwo kultury materialnej wsi	2	4	0	6	78
Z.1.M.2.	Zachowanie tradycyjnego krajobrazu rolniczego wsi	10	0	0	10	105
Z.1.M.3.	Twórczość ludowa	0	2	0	2	22
Z.1.M.4.	Tradycyjne zawody i rękodzieło	7	1	0	8	143
Z.1.M.5.	Tradycje kulinarne	21	2	0	23	351
Z.1.N.	Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku /9/	54	6	1	61	901
Z.1.N.1.	Rozwój agroturystyki i turystyki wiejskiej, tworzenie sieci współpracy	27	4	1	32	515
Z.1.N.2.	Zagrody edukacyjne	6	1	0	7	98

Symbol	Tematyka*)	Szkolenie	Szkolenie wyjazdowe	Konferencja	Ogólna liczba form	Łączna liczba uczestników
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>	<i>g</i>
Z.1.N.3.	Gospodarstwa opiekuńcze	20	1	0	21	276
Z.1.N.4.	Promocje wsi jako atrakcyjnego miejsca życia i wypoczynku	1	0	0	1	12
Z.1.O.	Realizacja zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenia odpływu azotu ze źródeł rolniczych /10/	135	0	0	135	1838
Z.1.O.1.	Zasady ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych, dyrektywa azotanowa i ramowa dyrektywa wodna	61	0	0	61	827
Z.1.O.2.	Program rolno-środowiskowy i Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne	72	0	0	72	981
Z.1.O.3.	Ochrona bioróżnorodności, w tym NATURA 2000	2	0	0	2	30
RAZEM		1544	138	13	1695	24552

*) pozostawiono tylko te zakresy tematyczne, które zostały zaplanowane

Ponadto planowane jest jako temat dodatkowy upowszechnianie ustawy o ochronie zwierząt na 87 różnego rodzaju szkoleniach.

Zadanie 2.

Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej

W ramach realizacji zadania 2 będą udzielane informacje, których zakres tematyczny obejmować będzie m.in.:

Z.2.A - Technologię produkcji roślinnej; technologię produkcji ogrodniczej; przetwórstwo MLO,

Z.2.B - Technologię produkcji roślinnej; technologię produkcji ogrodniczej; badania gleby; Technologię produkcji zwierzęcej; cross-compliance; KRUS/BHP; mechanizację rolnictwa i budownictwa inwentarskiego,

Z.2.C - Podatki w rolnictwie; ubezpieczenia w rolnictwie,

Z.2.D - Rolnictwo ekologiczne; rolnictwo ekologiczne (PROW 2014-2020),

Z.2.E - Przedsiębiorczość pozarolniczą; LGD/Koła Gospodyń Wiejskich i inne stowarzyszenia,

Z.2.F - Zdrowy styl życia; promocję pozytywnego wizerunku wsi i gospodarstwa,

Z.2.G - Płatności obszarowe; PROW (Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach Natura 2000; inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach OSN; Modernizację gospodarstw

rolnych; Płatność dla rolników przekazujących małe gospodarstwa; Podstawowe usługi i odnowę miejscowości na obszarach wiejskich; premie dla młodych rolników; premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej; PROW 2007-2013; Przetwórstwo i marketing produktów rolnych; restrukturyzacja małych gospodarstw; rozwój usług rolniczych; Scalanie gruntów; tereny ONW; Wsparcie inwestycji w odtwarzanie gruntów rolnych i przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych, w tym chorób zwierząt, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof; wsparcie inwestycji w środki zapobiegawcze których celem jest ograniczenie skutków prawdopodobnych klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof; Zalesianie i tworzenie terenów zalesionych); pozyskiwanie środków finansowych z Unii Europejskiej z innych programów (np. RPO); pozyskiwanie środków finansowych z innych instytucji krajowych – kredytowanie; pozyskiwanie środków finansowych z innych instytucji krajowych - pomoc de minimis,

Z.2.H - Grupy producentów rolnych; wsparcie jakości produkcji - systemy jakości żywności; wdrażanie zasad GMP, GHP i HACCP,

Z.2.I - Zarządzanie gospodarstwem rolnym; doradztwo ekonomiczno-produkcyjne (opłacalność, kalkulacje, ceny),

Z.2.J - Produkt regionalny i tradycyjny,

Z.2.K – Zalecenia zawarte w zbiorze zaleceń dobrej praktyki rolniczej, o którym mowa w art. 103 ust. 1 ustawy Prawo wodne

Z.2.L Integrowaną ochronę roślin; energetykę odnawialną; upowszechnianie przepisów ustawy o ochronie zwierząt; dobrą praktykę rolniczą; ochronę środowiska,

Z.2.M - Kultywowanie tradycji, zachowanie dziedzictwa kulturowego,

Z.2.N - Agroturystykę i turystykę wiejską; upowszechnianie zagród edukacyjnych; racjonalne zagospodarowanie zagrody wiejskiej,

Z.2.N - Realizację Programów działań dla terenów OSN; ograniczania zanieczyszczeń pochodzenia rolniczego; działanie rolnośrodowiskowo-klimatyczne (PROW 2014-2020); sieć Natura 2000.

Ogółem przewiduje się udzielenie **91 113** informacji z w/m zakresów.

W 2018 roku, podobnie jak w latach ubiegłych, strona internetowa MODR Warszawa www.modr.mazowsze.pl służyć będzie głównie informowaniu beneficjentów usług Ośrodka o kolejnych działaniach pojawiających się w ramach PROW 2014-2020, o działaniach w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich m.in. o Krajowej sieci innowacji w rolnictwie.

Strona służyć będzie także propagowaniu wiedzy ogólnej na temat działalności rolniczej poprzez artykuły m.in. z zakresu produkcji roślinnej, zwierzęcej, ogrodniczej, ekologii, agroturystyki, cross compliance. WWW to także narzędzie informacji o szkoleniach, konferencjach i targach organizowanych przez MODR Warszawa na terenie całego województwa mazowieckiego. Propagowana będzie nadal też agroturystyka i turystyka wiejska na Mazowszu

W 2018 roku planowane jest także wydanie 17 ulotek wspierających rozwój produkcji rolniczej oraz publikacji „Przewodnik po polu doświadczalnym” w nakładzie 1500 egz. Szczegółowy wykaz tytułów i nakładów znajduje się w tabeli 31

Ponadto planowane jest 86 stoisk informacyjno-promocyjnych MODR Warszawa, które zorganizowane będą podczas trwania imprez/targów rolniczych, w których będzie brał udział MODR Warszawa. Na stoisku informacyjnym dystrybuowane będą materiały promocyjne dotyczące działalności MODR Warszawa, a doradcy będą informowali na temat najnowszych zagadnień związanych z rolnictwem i obszarami wiejskimi z terenu województwa mazowieckiego m.in. zakresu rolnictwa ekologicznego,

technologii i produkcji roślinnej – ogrodniczej (sadowniczej i warzywniczej) i zwierzęcej. Stoiska te będą przygotowywane podczas imprez organizowanych przez inne jednostki np. samorządu terytorialnego.

MODR Warszawa zamierza kontynuować również współpracę (wywiady, pomoc w przygotowaniu audycji radiowych) ze środkami masowego przekazu m.in. z TVP Agrobiznes, TV Wschód, Katolickim Radiem Podlasie, a także lokalnymi gazetami m.in. Tygodnikiem Siedleckim,

Tab. 3. Działalność informacyjna wg form

L.p.	Forma*)	Liczba form	Liczba odbiorców
a	b	c	d
1.	informacja		91113
2.	wydawnictwa	liczba form	nakład
2.2.	ulotka	17	
2.3.	materiały informacyjne na stronę www. ośrodka	58	
2.5.	inne	1	
3.	pozostałe	liczba form	
3.1.	audycja radiowa (w tym wywiad radiowy)	2	
3.2.	audycja tv (w tym wywiad tv)	2	
3.4.	stoisko informacyjne / promocyjne	86	

*) pozostawiono tylko zaplanowane formy

Tab. 4. Działalność informacyjna wg form i tematów

Symbol tematu	Tematyka*)	Informacja	Wydawnictwa					Stoisko info.-promocyjne	Pozostałe**)
			Brozura	Ulotka	Info na www.	Art. w miesięczniku odr	Inne		
a	b	c	d	e	f	g	h	i	j
Z.2.A.	Stosowanie nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowla oraz przetwórstwo rolno-spożywcze	4397	0	1	4	0	1	24	0
Z.2.A.1.	Nowe rozwiązania w produkcji roślinnej	2798	0	1	4	0	1	24	0
Z.2.A.2.	Nowe rozwiązania w produkcji zwierzęcej	1177	0	0	0	0	0	0	0
Z.2.A.3.	Prowadzenie przetwórstwa w ramach działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (MLO)	422	0	0	0	0	0	0	0
Z.2.B.	Rozwiązywanie problemów technologicznych i organizacyjno-ekonomicznych gospodarstw rolnych	17501	0	11	17	0	0	54	0
Z.2.B.1.	Technologia produkcji roślinnej	8241	0	10	12	0	0	54	0
Z.2.B.2.	Technologia produkcji zwierzęcej	2680	0	1	5	0	0	0	0

Symbol tematu	Tematyka*)	Informacja	Wydawnictwa					Stoisko info.-promocyjne	Pozostałe**))
			Broszura	Ulotka	Info na www.	Art. w miesięczniku odr	Inne		
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>	<i>g</i>	<i>h</i>	<i>i</i>	<i>j</i>
Z.2.B.3.	Normy i wymogi wzajemnej zgodności (w tym dobrostanu zwierząt)	2390	0	0	0	0	0	0	0
Z.2.B.4.	Poprawa stanu technicznego, technologicznego i organizacyjnego w gospodarstwach rolnych	1085	0	0	0	0	0	0	0
Z.2.B.5.	BHP	928	0	0	0	0	0	0	0
Z.2.B.6.	Bioasekuracja w gospodarstwie rolnym	2177	0	0	0	0	0	0	0
Z.2.C.	Rachunkowość w gospodarstwach rolnych	4184	0	0	0	0	0	0	0
Z.2.C.1.	Rachunkowość rolna	1691	0	0	0	0	0	0	0
Z.2.C.2.	Rachunkowość podatkowa	1229	0	0	0	0	0	0	0
Z.2.C.3.	Ubezpieczenia społeczne oraz majątkowe	1264	0	0	0	0	0	0	0
Z.2.D.	Rolnictwo ekologiczne	3530	0	1	1	0	0	1	0
Z.2.D.1.	Produkcja metodami ekologicznymi	1378	0	1	1	0	0	1	0
Z.2.D.2.	Sprzedaż produktów ekologicznych	589	0	0	0	0	0	0	0
Z.2.D.3.	Rolnictwo ekologiczne w ramach PROW 2007-2013, 2014-2020	1563	0	0	0	0	0	0	0
Z.2.E.	Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich	2422	0	0	5	0	0	2	4
Z.2.E.1.	Prowadzenie działalności pozarolniczej	1227	0	0	5	0	0	0	0
Z.2.E.2.	Tworzenie i funkcjonowanie organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej	173	0	0	0	0	0	0	0
Z.2.E.3.	Współpraca z lokalnymi organizacjami społecznymi	330	0	0	0	0	0	2	0
Z.2.E.4.	Aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich	418	0	0	0	0	0	0	4
Z.2.E.5.	Program LEADER	274	0	0	0	0	0	0	0

Symbol tematu	Tematyka*)	Informacja	Wydawnictwa					Stoisko info.-promocyjne	Pozostale**))
			Brozura	Ulotka	Info na www.	Art. w miesięczniku odr	Inne		
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>	<i>g</i>	<i>h</i>	<i>i</i>	<i>j</i>
Z.2.F.	Unowocześnianie wiejskiego gospodarstwa domowego	1943	0	2	2	0	0	0	0
Z.2.F.1.	Profilaktyka prozdrowotna i racjonalne żywienie	739	0	1	1	0	0	0	0
Z.2.F.2.	Estetyzacja wiejskiej zagrody	712	0	0	1	0	0	0	0
Z.2.F.3.	Świadomość konsumencka i ekologiczna	492	0	1	0	0	0	0	0
Z.2.G.	Ubieganie się o przyznanie pomocy finansowanej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych, lub zagranicznych	32911	0	1	8	0	0	0	0
Z.2.G.1.	Płatności bezpośrednie	11823	0	0	0	0	0	0	0
Z.2.G.2.	PROW	18526	0	1	8	0	0	0	0
Z.2.G.3.	Programy Regionalne	221	0	0	0	0	0	0	0
Z.2.G.4.	Kredyty preferencyjne, komercyjne, leasing	1347	0	0	0	0	0	0	0
Z.2.G.5.	Inne programy	994	0	0	0	0	0	0	0
Z.2.H.	Modernizacja gospodarstw rolnych, poprawa jakości artykułów rolno-spożywczych i ich przetwórstwa oraz wzmocnienie pozycji rolników na rynku	1379	0	0	2	0	0	0	0
Z.2.H.1.	Zasady tworzenia i funkcjonowanie grup producentów rolnych, grup i organizacji producentów owoców i warzyw, zrzeszeń i innych form organizacji	393	0	0	2	0	0	0	0
Z.2.H.2.	Tworzenie sieci współpracy w ramach łańcucha żywnościowego	152	0	0	0	0	0	0	0
Z.2.H.3.	Systemy jakości żywności	593	0	0	0	0	0	0	0
Z.2.H.4.	Systemy bezpieczeństwa żywności, dobre praktyki higieniczne, produkcyjne przy produkcji żywności w warunkach domowych, HACCP	241	0	0	0	0	0	0	0
Z.2.I.	Zarządzanie gospodarstwem rolnym	4053	0	0	3	0	0	0	0
Z.2.I.1.	Zarządzanie, organizacja i planowanie pracy w gospodarstwie rolnym	861	0	0	0	0	0	0	0

Symbol tematu	Tematyka*)	Informacja	Wydawnictwa					Stoisko info.-promocyjne	Pozostale**)
			Broszura	Ulotka	Info na www.	Art. w miesięczniku odr	Inne		
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>	<i>g</i>	<i>h</i>	<i>i</i>	<i>j</i>
Z.2.I.2.	Wyliczanie dochodów, kosztów i opłacalności produkcji roślinnej i zwierzęcej	1670	0	0	1	0	0	0	0
Z.2.I.3.	Badanie koniunktury w rolnictwie	610	0	0	0	0	0	0	0
Z.2.I.4.	Informacja rynkowa	912	0	0	2	0	0	0	0
Z.2.J.	Promocja produktów lokalnych i regionalnych	1298	0	0	1	0	0	0	0
Z.2.J.1.	Promocja i sprzedaż produktów lokalnych i regionalnych	536	0	0	1	0	0	0	0
Z.2.J.2.	Krótkie łańcuchy dostaw (od pola do stołu), w tym sprzedaż bezpośrednia, dostawy bezpośrednie, działalność marginalna, lokalna i ograniczona	467	0	0	0	0	0	0	0
Z.2.J.3.	Rolniczy handel detaliczny	295	0	0	0	0	0	0	0
Z.2.K.	Zalecenia zawarte w zbiorze zaleceń dobrej praktyki rolniczej, o którym mowa w art. 103 ust. 1 ustawy Prawo wodne	530	0	0	1	0	0	0	0
Z.2.L.	Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska /7/	7672	0	1	6	0	0	1	0
Z.2.L.1.	Zasady integrowanej produkcji	709	0	0	0	0	0	0	0
Z.2.L.2.	Zasady integrowanej ochrony roślin	2539	0	0	1	0	0	0	0
Z.2.L.3.	Zasady przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu na poziomie gospodarstwa	242	0	0	0	0	0	1	0
Z.2.L.4.	Energetyka prosumencka	302	0	0	0	0	0	0	0
Z.2.L.5.	Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych w gospodarstwie rolnym	742	0	0	3	0	0	0	0
Z.2.L.6.	Gospodarka wodno-ściekowa oraz postępowanie z odpadami	286	0	0	0	0	0	0	0
Z.2.L.7.	Ustawa o ochronie zwierząt	1329	0	0	0	0	0	0	0
Z.2.L.8.	Inne działania na rzecz ochrony środowiska na poziomie gospodarstwa	1523	0	1	2	0	0	0	0
Z.2.M.	Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urzędnika gospodarstwa rolnego /8/	1797	0	0	5	0	0	3	0
Z.2.M.1.	Dziedzictwo kultury materialnej wsi	329	0	0	2	0	0	2	0

Symbol tematu	Tematyka*)	Informacja	Wydawnictwa					Stoisko info.-promocyjne	Pozostałe**)
			Broszura	Ulotka	Info na www.	Art. w miesięczniku odr	Inne		
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>	<i>g</i>	<i>h</i>	<i>i</i>	<i>j</i>
Z.2.M.2.	Zachowanie tradycyjnego krajobrazu rolniczego wsi	221	0	0	2	0	0	0	0
Z.2.M.3.	Twórczość ludowa	273	0	0	0	0	0	0	0
Z.2.M.4.	Tradycyjne zawody i rękodzieło	302	0	0	1	0	0	1	0
Z.2.M.5.	Tradycje kulinarne	672	0	0	0	0	0	0	0
Z.2.N.	Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku /9/	2214	0	0	2	0	0	1	0
Z.2.N.1.	Rozwój agroturystyki i turystyki wiejskiej, tworzenie sieci współpracy	903	0	0	2	0	0	0	0
Z.2.N.2.	Zagrody edukacyjne	384	0	0	0	0	0	0	0
Z.2.N.3.	Gospodarstwa opiekuńcze	345	0	0	0	0	0	0	0
Z.2.N.4.	Promocje wsi jako atrakcyjnego miejsca życia i wypoczynku	582	0	0	0	0	0	1	0
Z.2.O.	Realizacja zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenia odpływu azotu ze źródeł rolniczych /10/	5282	0	0	1	0	0	0	0
Z.2.O.1.	Zasady ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych, dyrektywa azotanowa i ramowa dyrektywa wodna	1645	0	0	0	0	0	0	0
Z.2.O.2.	Program rolno-środowiskowy i Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne	2854	0	0	1	0	0	0	0
Z.2.O.3.	Ochrona bioróżnorodności, w tym NATURA 2000	783	0	0	0	0	0	0	0
RAZEM		91 113	0	17	58	0	1	86	4

*) pozostawiono tylko te zakresy tematyczne, które zostały zaplanowane

**) pozostałe- audycje radiowe i telewizyjne

Zadanie 3.

Prowadzenie działalności w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich

W 2018 roku doradcy MODR Warszawa będą udzielali pomocy rolnikom i mieszkańcom obszarów wiejskich w zakresie nabycia lub uzupełnienia przez nich formalnych kwalifikacji

zawodowych potwierdzonych uzyskaniem tytułu zawodowego w zawodach przydatnych do prowadzenia działalności rolniczej. Będą doradzać w zakresie wyboru odpowiedniej szkoły lub kursu, który pozwoli uzupełnić konieczne wykształcenie m.in. do spełnienia wymogów formalnych działań Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Będą również informowali rolników i mieszkańców obszarów wiejskich na tematy związane z działalnością ośrodka. Porady te będą miały na celu doradzenie potencjalnemu odbiorcy usług w skorzystaniu z właściwej (uwzględniającej jego wykształcenie i status prawny) dla niego oferty szkoleniowej i doradczej MODR Warszawa.

Tab. 5. Działalność w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych rolników i mieszkańców wsi według form

L.p.	Forma*)	Liczba odbiorców
a	b	c
1.	informacja	13 842

*) pozostawiono tylko zaplanowane formy

Tab. 6. Działalność w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych rolników i mieszkańców wsi - wg form i tematów

Symbol	Tematyka*)	Informacja	Porada indywidualna	Pozostałe**)	Łączna liczba odbiorców
a	b	c	d	e	f
Z.3.1.	reorientacja zawodowa	242			242
Z.3.2.	podnoszenie kwalifikacji zawodowych	12 250			12 250
Z.3.3.	współpraca ze szkołami rolniczymi	199			199
Z.3.4.	inne	1 151			1 151

*) pozostawiono tylko te zakresy tematyczne, które zostały zaplanowane

Zadanie 4.

Udzielanie pomocy rolnikom i innym mieszkańcom obszarów wiejskich w zakresie sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych lub zagranicznych

Główny nacisk w działalności doradczej zostanie położony na doradztwo indywidualne w upowszechnianiu wiedzy i sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych lub zagranicznych. Wszystkie działania będą skorelowane z terminami naboru wniosków.

Udzielana będzie również w miarę potrzeb, bezpłatna pomoc rolnikom, w opracowaniu wniosków dotyczący "Wsparcia inwestycji w odtwarzanie gruntów rolnych i przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych, w tym chorób zwierząt, niekorzystnych

zjawisk klimatycznych i katastrof" w ramach PROW 2014-2020 lub innych działań w ramach naborów uruchamianych w sytuacjach nadzwyczajnych.

Zakres tematyczny udzielanych porad indywidualnych obejmować będzie m.in.: płatności obszarowe; PROW (Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach Natura 2000; Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach OSN; modernizacja gospodarstw rolnych; Płatność dla rolników przekazujących małe gospodarstwa; podstawowe usługi i odnowa miejscowości na obszarach wiejskich; premia dla młodych rolników; premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej; PROW 2007-2013; Przetwórstwo i marketing produktów rolnych; Restrukturyzacja małych gospodarstw; Rozwój usług rolniczych; Scalanie gruntów; Tereny ONW; Wsparcie inwestycji w odtwarzanie gruntów rolnych i przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych, w tym chorób zwierząt, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof; wsparcie inwestycji w środki zapobiegawcze których celem jest ograniczenie skutków prawdopodobnych klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof; Zalesianie i tworzenie terenów zalesionych); pozyskiwanie środków finansowych z Unii Europejskiej z innych programów (np. RPO); pozyskiwanie środków finansowych z innych instytucji krajowych - kredytowanie; Pozyskiwanie środków finansowych z innych instytucji krajowych - pomoc de minimis.

Ponadto będzie Dokumentacja związana ze sporządzaniem biznesplanów oraz ubieganiem się o kredyty wykonywana będzie w zależności od zapotrzebowania.

Tab. 7. Pomoc w zakresie sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej wg form

L.p. <i>a</i>	Forma*) <i>b</i>	Liczba form <i>c</i>	Liczba odbiorców <i>d</i>
1.	porada indywidualna		51 259

*) pozostawiono tylko zaplanowane formy

Tab. 8. Pomoc w zakresie sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej wg form i tematów

Symbol <i>a</i>	Tematyka*) <i>b</i>	Porada indywidualna <i>c</i>	Doradztwo grupowe		Liczba odbiorców (c+e) <i>f</i>
			Liczba form <i>d</i>	Liczba uczestników <i>e</i>	
Z.4.I.	działalność doradcza	51 259	0	0	51 259
Z.4.I.1.	płatności bezpośrednie	18 822			18 822
Z.4.I.2.	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	28 836			28 836
Z.4.I.3.	programy regionalne	685			685
Z.4.I.4.	kredyty preferencyjne, kredyty komercyjne, leasing	1 917			1 917
Z.4.I.5.	pozostałe	999			999

*) pozostawiono tylko te zakresy tematyczne, które zostały zaplanowane

Zadanie 5.

Prowadzenie analiz rynku artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji oraz gromadzenie i upowszechnianie informacji rynkowej w tym zakresie

Rynek dostawców środków do produkcji rolnej charakteryzuje się wysokim stopniem elastyczności i dostosowania do zmieniających się potrzeb gospodarstw prowadzących działalność rolniczą. Głównym kryterium wyboru środków do produkcji rolnej nadal pozostaje cena. Wynika to często z ograniczonych środków na produkcję, czego przyczyną jest mała skala produkcji. W celu dostarczenia rolnikom, przedsiębiorstwom oraz instytucjom działającym w otoczeniu rolnictwa danych o poziomie kształtowania się cen planowane jest monitorowanie targowisk, punktów skupów i sprzedaży środków do produkcji rolnej.

Przewidywana liczba form rocznie w zakresie monitoringu obejmującego zakres tematyczny od punktu Z.5.I.1 do Z.5.I.3 włącznie na terenie działania MODR Warszawa wyniesie 3332 z czego 350 będzie dotyczyło monitoringu cen nawozów, 702 cen na środki produkcji, 2280 na płody rolne. Zebrane ceny będą zamieszczane na stronie internetowej MODR Warszawa oraz przekazywane innym instytucjom z otoczenia rolnictwa. Ceny nawozów mineralnych będą zbierane 8 razy w roku i zestawiane w formie specjalnych raportów, których odbiorcą ostatecznym jest CDR w Brwinowie. W pierwszym półroczu 2018 roku przygotowywane będą co miesiąc a w drugim co kwartał.

Ponadto planowane jest sporządzenie 14 analiz rynkowych (6 dotyczących nawozów, 2 środków produkcji, 6 płodów rolnych). Przygotowane analizy będą wykorzystywane przez doradców w bieżącej pracy z rolnikami, a także aby móc porównać uzyskane dane z latami poprzednimi w celu wychwyceniu pewnych tendencji, które mają miejsce na specyficznym rynku rolniczym.

W ramach **Akcji zniwnej** kontynuowane będą prace mające na celu przetwarzanie informacji na rynku zbóż. Jednorazowo zostanie wykonana ocena sytuacji podażyowo-popytowej i zapasów ziarna zbóż, przygotowania podmiotów do skupu oraz przewidywanych zbiorów. W okresie żniw będą zbierane cotygodniowe meldunki i przekazywane do Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa. Planuje się przygotowanie 10 takich raportów. Plan założono na podstawie wykonania w 2017r.

W ramach **monitoringu (meldunków) ASF** i informacji dotyczących grypy ptaków. Raz w miesiącu będzie sporządzany meldunek z wykonanych działań, z podaniem, między innymi, ilości przeszkolonych osób oraz udzielonych porad. Zakłada się przygotowanie po 12 takich meldunków (łącznie 24), które będą przesłane do MRiRW oraz do Urzędu Wojewódzkiego.

W ramach **monitoringu plonowania i zbiorów ziemniaków** MODR Warszawa współpracuje z Instytutem Hodowli i Aklimatyzacji Roślin – Państwowy Instytut Badawczy w Radzikowie Oddział w Jadwisinie. W 2018 roku będą kontynuowane będą prace w zakresie szacowania poziomu plonów i zbiorów ziemniaka. Przygotowany zostanie 1 taki szacunek. Ponadto planuje się wykonanie próbnych wykopków w gospodarstwach oraz przeprowadzenie badań powierzchni uprawy ziemniaka i określenie jego udziału w strukturze zasiewów w gospodarstwach, które uprawiają ten gatunek. Zebrane dane będą przekazane do IHAR Radzików ONB Jadwisin i po opracowaniu wykorzystane w systemie szacowania poziomu plonów ziemniaka w całym kraju.

Tab. 9. Prowadzenie analiz rynku artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji wg form

L.p.	Forma*)	Liczba form
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>
1.	monitoring	6724
2.	analiza	14
3.	porada indywidualna	751

*) pozostawiono tylko zaplanowane formy

Tab. 10. Prowadzenie analiz rynku artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji wg form i tematów

Symbol	Formy i zakres tematyczny*)	Liczba form
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>
Z.5.I.	monitoring	6724
Z.5.I.1.	monitoring cen nawozów mineralnych	3367
Z.5.I.2.	monitoring cen środków produkcji	350
Z.5.I.3.	monitoring cen produktów rolnych	702
Z.5.I.4.	monitoring przebiegu prac w rolnictwie	2280
Z.5.I.5.	inne	25
Z.5.II.	analiza	14
Z.5.II.1.	analiza cen nawozów mineralnych	6
Z.5.II.2.	analiza cen środków produkcji	2
Z.5.II.3.	analiza cen produktów rolnych	6
Z.5.III.	porada	751

*) pozostawiono tylko zaplanowane formy

Zadanie 6.

Możliwość prowadzenia doświadczalnictwa odmianowego w ramach porejestrowego doświadczalnictwa odmianowego

W 2018 roku kontynuowana będzie praca w Wojewódzkim Zespole Porejestrowego Doświadczalnictwa nad wytypowaniem odmian do Listy Odmian Zalecanych dla województwa Mazowieckiego. Planowane jest prowadzenie 4 doświadczeń odmianowych w ramach PDO (Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego) realizowanego przez COBORU w Słupi Wielkiej przy bezpośredniej współpracy jednostki koordynującej na Mazowszu – SDOO w Seroczynie. Będą to doświadczenia z pszenicą ozimą, pszenicą jară i jęczmieniem jarym, każde przy zastosowaniu dwóch powtórzeń i dwóch poziomów intensywności uprawy oraz kukurydzy przy zastosowaniu trzech powtórzeń. Upowszechnienie wiedzy o doświadczeniach PDO prowadzonych przy udziale samorządu województwa mazowieckiego. Na podstawie wyników badań i doświadczeń odmianowych tworzone

będą charakterystyki odmian roślin uprawnych oraz listy zalecanych odmian (zboża, ziemniaki) do uprawy na terenie województwa mazowieckiego (LZO). Doświadczenia porejestrowego doświadczalnictwa odmianowego prowadzone będą na polu doświadczalnym MODR O/Poświętne na podstawie porozumienia zawieranego z COBORU Stacją Doświadczalną Oceny Odmian w Serocznynie.

Tab. 11. Prowadzenie doświadczalnictwa odmianowego w ramach porejestrowego doświadczalnictwa odmianowego – ogółem

Forma	Ogólna liczba doświadczeń	Ogólna liczba powtórzeń
Doświadczenie w ramach PDO	4	9

Tab. 12. Prowadzenie doświadczalnictwa odmianowego w ramach porejestrowego doświadczalnictwa odmianowego – wg rodzajów

Symbol	Wyszczególnienie*)	Liczba doświadczeń	Ogólna liczba powtórzeń
<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>
Z.6.	doświadczenia wg metod określonych regulaminem COBORU	4	9
Z.6.1.	jęczmień jary	1	2
Z.6.3.	pszenica jara	1	2
Z.6.4.	pszenica ozima	1	2
Z.6.11.	kukurydza	1	3

*) pozostawiono tylko zaplanowane

Zadanie 7.

Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska

Formy szkoleniowe z tego zakresu tematycznego zostały zaplanowane w zad.1. w punktach Z.1.A., Z.1.B., Z.1.D., Z.1.H., Z.1.L., formy informacyjne w zad 2. w punktach Z.2.A., Z.2.B., Z.2.D., Z.2.H., Z.2.L.

Z.7.A. Stosowanie nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowla oraz przetwórstwo rolno-spożywcze

Działania z zakresu upowszechniania metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska obejmą realizację pokazów, demonstracji, konkursów oraz udzielanie porad.

➤ w zakresie produkcji roślinnej (w tym ogrodniczej)

Planowane działania upowszechnieniowe obejmą demonstracje i pokazy oraz udzielanie porad indywidualnych. W 2018 r. podstawowym zadaniem z zakresu produkcji roślin rolniczych będzie upowszechnianie wiedzy na temat nowoczesnych rozwiązań technologicznych w produkcji, wykorzystanie do produkcji kwalifikowanego materiału siewnego, zbóż kukurydzy, ziemniaków, roślin okopowych, buraków cukrowych, roślin strączkowych i innych. Popularyzowana będzie również wiedza na temat systemów jakości żywności, możliwości poprawy gospodarki wodnej w produkcji roślinnej oraz na temat skuteczności różnych metod ochrony upraw przed chorobami i szkodnikami. Zaplanowano praktyczną ocenę

nowych odmian roślin uprawnych. Wzorem lat ubiegłych, plony rolne prezentowane będą na wystawach dożynkowych.

W zakresie produkcji ogrodniczej, zaplanowano również demonstracje i pokazy oraz udzielanie porad indywidualnych. W 2018 r. propagowane będą prośrodowiskowe metody ochrony upraw sadowniczych oraz warzywniczych przed chorobami i szkodnikami, zgodne z zasadami integrowanej ochrony roślin. Upowszechniana będzie wiedza na temat wykorzystania podłoża mineralnego, nawożenia i nawadniania kropelkowego w uprawach sadowniczych i warzywniczych, optymalizacji terminu zbioru oraz innowacyjnych technologii przechowywania owoców. Wzorem lat ubiegłych, zaplanowano demonstracje z nowych odmian warzyw polowych i warzyw pod osłonami, uprawą na susz pasternaka i selera na przemysł oraz demonstracje nowych odmian krzewów i drzew owocowych. uprawą warzyw polowych, warzyw w uprawie pod osłonami oraz roślin sadowniczych. Plony ogrodnicze prezentowane będą na wystawach dożynkowych.

Pole doświadczalne – w 2018 roku planowane są demonstracje z uprawą zbóż ozimych i jarych, kukurydzy, rzepaku ozimego, buraków cukrowych i ziemniaków. Prowadzone będą również kolekcje odmianowe roślin uprawnych następujących gatunków: zbóż ozimych i jarych, kukurydzy, rzepaku ozimego, buraków cukrowych, ziemniaków, roślin strączkowych, roślin wicklinowatych, mieszanek poplonowych i roślin energetycznych.

➤ **w zakresie produkcji zwierzęcej**

W 2018 roku zaplanowano organizację pokazów oraz poradnictwa indywidualnego. Tematyka porad będzie ukierunkowana będzie na produkcję żywca wołowego, produkcję mleka wysokiej jakości oraz chów cieląt ras mlecznych. Upowszechniane będą nowe rozwiązania technologiczne spełniające wymagania wzajemnej zgodności ze szczególnym uwzględnieniem dobrostanu zwierząt.

➤ **Prowadzenie przetwórstwa w ramach działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (MOL)**

W tematyce związanej z działalnością marginalną, lokalną i ograniczoną (MOL), będziemy udzielać indywidualnych porad według potrzeb i w zakresie wymaganym przez rolników. Doradztwo to będzie miało na celu ułatwienie uruchomienia własnych małych przetwórni mięsa oraz poruszanie się w gąszczu wymagań prawnych.

Z.7.B. rozwiązywanie problemów technologicznych i organizacyjno-ekonomicznych gospodarstw rolnych

➤ **w zakresie produkcji roślinnej w tym ogrodniczej**

Planowane działania upowszechnieniowe obejmą demonstracje oraz udzielanie porad indywidualnych. W 2018 roku podstawowym zadaniem z zakresu produkcji roślin rolniczych będzie upowszechnianie wiedzy na temat prośrodowiskowych rozwiązań technologicznych w produkcji zbóż, kukurydzy, ziemniaków, buraków cukrowych, roślin strączkowych i innych, z uwzględnieniem wymagań wzajemnej zgodności oraz popularyzowaniu systemów bezpieczeństwa żywności i systemów jakości żywności. Popularyzowana będzie wiedza na temat możliwości poprawy gospodarki wodnej w produkcji roślinnej oraz na temat skuteczności różnych metod ochrony upraw przed chorobami i szkodnikami, zgodnych z założeniami integrowanej ochrony roślin. Planowane demonstracje będą dotyczyły zarejestrowanych odmian, prawidłowej technologii uprawy zbóż, uprawy roślin strączkowych, uprawy roślin oleistych, uprawy buraka cukrowego, uprawy kukurydzy na kiszonkę, uprawy ziemniaka. Zwrócona

zostanie uwaga na przestrzeganie unijnych standardów jakościowych owoców i warzyw, wskazywane będą korzyści z przystąpienia do certyfikowanego systemu Integrowanej produkcji roślin.

Zaplanowano również pokazy m. in. z zakresu rozpoznawania i zwalczania agrofagów roślin uprawnych, prawidłowego pobierania prób glebowych w celu określenia zasobności gleby, ocenę stanu technicznego opryskiwaczy polowych, rozpoznawania szkodników w uprawach drzew owocowych i krzewów.

➤ **w zakresie produkcji zwierzęcej**

W 2018 roku zaplanowano z tego zakresu realizację demonstracji, pokazów oraz poradnictwa indywidualnego. Tematyka demonstracji dotyczyć będzie prawidłowej produkcji żywca wieprzowego i wołowego o wysokiej wartości rzeźnej w oparciu o pasze własne oraz produkcji mleka wysokiej jakości z uwzględnieniem zasad cross compliance. Upowszechniane będą rozwiązania technologiczne spełniające wymagania wzajemnej zgodności ze szczególnym uwzględnieniem dobrostanu zwierząt. Zaplanowano pokazy dotyczące wykrywania podklinicznego zapalenia wymion u krów mlecznych, oceny warunków mikroklimatycznych w budynkach inwentarskich, prawidłowego sporządzania pasz (np. sianokiszonek). Szczególna uwaga zostanie zwrócona na upowszechnianie wiedzy na temat zapobiegania ASF i grypy ptaków, z uwzględnieniem zagadnień dotyczących bioasekuracji. obowiązujących przy prowadzeniu takich ubojów.

➤ **w zakresie norm i wymogów wzajemnej zgodności, dobrostanu zwierząt**

Planowana jest kontynuacja działań upowszechnieniowych dla rolników w zakresie spełniania w gospodarstwach wymogów wzajemnej zgodności, stanowiących warunek otrzymania w pełnej wysokości dopłat w ramach wsparcia bezpośredniego. Będą udzielane porady indywidualne dotyczące wymogów wzajemnej zgodności w zakresie ochrony środowiska, zdrowia publicznego, identyfikacji i rejestracji zwierząt, dobrostanu zwierząt, zdrowotności roślin, zasad dobrej kultury rolnej. Tematyka porad dotyczyć będzie również uboju zwierząt z konieczności oraz wymagań weterynaryjnych.

➤ **w zakresie BHP**

Planowanych jest 8 konkursów nt. *Pracuj bezpiecznie w gospodarstwie rolnym*. Istotę konkursów stanowić będą podstawowe zagadnienia nt. zasad bezpieczeństwa podczas prowadzonych prac, obejmujących swoim zakresem zarówno produkcję roślinną jak i produkcję zwierzęcą.

Z.7.D. Działania na rzecz rozwoju rolnictwa ekologicznego

Zadania z zakresu rolnictwa ekologicznego planowane do realizacji w 2018 roku wpisują się w strategię rozwoju rolnictwa ekologicznego w kraju, która znajduje odzwierciedlenie w nowym Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 jako oddzielne działanie – Rolnictwo ekologiczne. Największa liczba przetwórci ekologicznych oraz znacząca w skali kraju liczba producentów objętych systemem rolnictwa ekologicznego w województwie mazowieckim, jest przyczyną stałego zapotrzebowania na doradztwo z zakresu rolnictwa ekologicznego.

MODR Warszawa będzie prowadził działania na rzecz rolnictwa ekologicznego, uwzględniając potrzeby indywidualnego doradztwa w tym zakresie dotyczące systemu rolnictwa ekologicznego w warunkach unijnych, z uwzględnieniem aktualnego prawodawstwa, obowiązujących procedur i wymogów oraz aspektów technologicznych związanych z metodami ekologicznej uprawy roślin w systemie rolnictwa ekologicznego z uwzględnieniem uprawy roślin rolniczych, warzywniczych

i sadowniczych oraz chowu zwierząt w gospodarstwie ekologicznym, a także sprzedaży produktów ekologicznych. Priorytetowe będzie informowanie rolników w ramach tych form doradczych o aktualnościach związanych z unijnym i krajowym prawodawstwem rolnictwa ekologicznego oraz działaniem Rolnictwo ekologiczne w PROW na lata 2014-2020. Zaplanowano pokazy oraz porady indywidualne z: zakresu rolnictwa ekologicznego.

MODR Warszawa planuje również udział w działaniach promocyjnych rolnictwa ekologicznego realizowanych w kraju, wpisanych do krajowego Planu Działań. W tym zakresie ośrodek planuje udział w *XI edycji Ogólnopolskiego konkursu na najlepsze gospodarstwo ekologiczne*, ogłaszanego przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Krajową Sieć Obszarów Wiejskich, służącego promowaniu idei rolnictwa ekologicznego. Konkurs ma charakter otwarty, jest skierowany do gospodarstw ekologicznych z certyfikatem i przebiega w dwóch kategoriach: „ekologia-środowisko” oraz „ekologiczne gospodarstwo towarowe”. Ponadto planowana jest organizacja 2 konkursów: *Turniej ekologiczny i Ekologiczne smaki*.

W ramach wspierania rozwoju rolnictwa ekologicznego promowana będzie żywność ekologiczna na kiermaszach i wystawach urządzanych w ramach imprez organizowanych przez MODR Warszawa, w tym także w trakcie dożynek i współorganizowanych imprez lokalnych.

Z.7.H. Modernizacja gospodarstw rolnych, poprawa jakości artykułów rolno-spożywczych i ich przetwórstwa oraz wzmocnienie pozycji rolników na rynku:

➤ Zasady tworzenia i funkcjonowania grup producentów rolnych, grup i organizacji producentów owoców i warzyw, zrzeszeń i innych form organizacji

W 2018 roku porady indywidualne obejmą upowszechnianie wiedzy na temat zasad organizowania grup producentów rolnych na podstawie wspólnie wyznaczonego celu. Planowana jest współpraca z 21 grupami producentów rolnych i z 6 grupami rolników. Przekazywana będzie wiedza na temat możliwości pozyskania wsparcia finansowego ze środków publicznych. Wskazywane będą korzyści wynikające ze wspólnej organizacji produkcji i przygotowania płodów rolnych o sprzedaży.

➤ Systemy żywności

W działalności upowszechnieniowej propagowane będą dobrowolne certyfikowane systemy jakości żywności – Integrowana produkcja roślin oraz System rolnictwa ekologicznego. Planowane jest udzielanie porad indywidualnych dotyczących wskazanej problematyki.

Z.7.L Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska, w tym:

➤ Zasady integrowanej ochrony roślin oraz zasady Integrowanej produkcji roślin

Planowane porady indywidualne obejmą upowszechnianie wiedzy na temat obowiązującej od 2014 roku prośrodowiskowej, integrowanej ochrony roślin w produkcji roślinnej, sadowniczej i warzywniczej. Wskazywane będą korzyści wynikające z wprowadzenia integrowanej ochrony – zmniejszenie zagrożenia związanego ze stosowaniem chemicznych środków ochrony roślin dla zdrowia ludzi, zwierząt i środowiska. Propagowany będzie również dobrowolny certyfikowany system jakości żywności – Integrowana produkcja roślin, stanowiąca gwarancję wypełnienia przez rolników wymogu stosowania zasad integrowanej ochrony roślin.

➤ Ochrona środowiska w rolnictwie

MODR Warszawa w 2018 roku w ramach zadań z zakresu ochrony środowiska realizował będzie działania związane z propagowaniem wymogów ochrony środowiska dla gospodarstw rolnych, które mają ograniczać i przeciwdziałać powstawaniu zanieczyszczeń pochodzenia rolniczego, wpływających negatywnie na stan środowiska. Wymogi te jako zasadniczy element wprowadzonej w ramach Wspólnej Polityki Rolnej zasady współzależności, stanowią aktualnie podstawowy warunek funkcjonowania gospodarstw rolnych.

W zakresie ochrony środowiska w rolnictwie prowadzone będzie doradztwo indywidualne, zaplanowano udzielanie porad uwzględniających problematykę ograniczania zanieczyszczeń pochodzenia rolniczego, zwłaszcza w zakresie prawidłowej gospodarki nawozami naturalnymi, ochrony środowiska na poziomie gospodarstwa, gospodarki wodno-ściekowej i postępowania z odpadami oraz przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu na poziomie gospodarstwa.

➤ Energetyka odnawialna

MODR Warszawa podejmował będzie nadal działania propagujące odnawialne źródła energii na obszarach wiejskich, z uwzględnieniem produkcji i wykorzystania biomasy na cele energetyczne oraz zagadnienia energetyki prosumenckiej. Wykorzystanie energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, promowanie i wdrażanie nowych technologii pozyskiwania i przetwarzania energii oraz racjonalne jej wykorzystanie jest jednym z nowoczesnych i efektywnych sposobów ochrony środowiska. Polska, zgodnie z postanowieniami UE, musi zwiększyć w swym bilansie energetycznym udział energii pozyskiwanej ze źródeł odnawialnych.

W ramach realizacji zadania prowadzone będzie zgodnie z zapotrzebowaniem doradztwo indywidualne – planowane jest udzielanie porad z zakresu energetyki odnawialnej z uwzględnieniem problematyki energetyki prosumenckiej oraz wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych w gospodarstwie rolnym.

**Tab. 13. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska
- wg form**

L.p.	Forma realizacji	Liczba form	Liczba odbiorców
a	b	c	d
1.	porada indywidualna		49 626
2.	pokaz	192	
3.	demonstracja	598	
4.	konkurs	11	
5.	olimpiada	3	
6.	targi / wystawy	5	
7.	Pozostałe *	21	

*- współpraca z grupami producentów rolnych

Tab. 14. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska – działalność doradcza wg form i tematów

Symbol	Tematyka*)	Porada indywidualna	Doradztwo grupowe		Łączna liczba odbiorców (c+e)
			Liczba form	Liczba odbiorców	
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>
Z.7.A.	Stosowanie nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowla oraz przetwórstwo rolno-spożywcze	6403	0	0	6403
Z.7.B.	Rozwiązywanie problemów technologicznych i organizacyjno-ekonomicznych gospodarstw rolnych	27709	0	0	27709
Z.7.D.	Rolnictwo ekologiczne	3874	0	0	3874
Z.7.H.	Modernizacja gospodarstw rolnych, poprawa jakości artykułów rolno-spożywczych i ich przetwórstwa oraz wzmocnienie pozycji rolników na rynku	2029	0	0	2029
Z.7.L.	Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska	9611	0	0	9611

*) pozostawiono tylko te zakresy tematyczne, które zostały zaplanowane

Tab. 15. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska - działalność upowszechnieniowa wg form i tematów

Symbol tematu	Tematyka*)	Liczba form					
		Pokaz	Demonstracja	Konkurs	Olimpiada	Targi/wystawy	Pozostałe**
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>	<i>g</i>	<i>h</i>
Z.7.A.	Stosowanie nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowla oraz przetwórstwo rolno-spożywcze	9	16	0	2	0	0
Z.7.A.1.	Nowe rozwiązania w produkcji roślinnej	8	16	0	2	0	0
Z.7.A.3.	Prowadzenie przetwórstwa w ramach działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (MLO)	1	0	0	0	0	0
Z.7.B.	Rozwiązywanie problemów technologicznych i organizacyjno-ekonomicznych gospodarstw rolnych	164	575	8	1	3	0
Z.7.B.1.	Technologia produkcji roślinnej	133	531	0	1	2	0
Z.7.B.2.	Technologia produkcji zwierzęcej	18	44	0	0	1	0
Z.7.B.3.	Normy i wymogi wzajemnej zgodności (w tym dobrostanu zwierząt)	12	0	0	0	0	0
Z.7.B.5.	BHP	1	0	8	0	0	0

Symbol tematu	Tematyka*)	Liczba form					
		Pokaz	Demonstracja	Konkurs	Olimpiada	Targi/wystawy	Pozostale**
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>	<i>g</i>	<i>h</i>
Z.7.D.	Rolnictwo ekologiczne	13	6	3	0	1	0
Z.7.D.1.	Produkcja metodami ekologicznymi	2	6	3	0	1	0
Z.7.D.3.	Rolnictwo ekologiczne w ramach PROW 2007-2013, 2014-2020	11	0	0	0	0	0
Z.7.H.	Modernizacja gospodarstw rolnych, poprawa jakości artykułów rolno-spożywczych i ich przetwórstwa oraz wzmocnienie pozycji rolników na rynku	0	0	0	0	0	21
Z.7.H.1.	Zasady tworzenia i funkcjonowanie grup producentów rolnych, grup i organizacji producentów owoców i warzyw, zrzeszeń i innych form organizacji	0	0	0	0	0	21
Z.7.L.	Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska	6	1	0	0	1	0
Z.7.L.2.	Zasady integrowanej ochrony roślin	0	1	0	0	0	0
Z.7.L.4.	Energetyka prosumencka	1	0	0	0	0	0
Z.7.L.5.	Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych w gospodarstwie rolnym	1	0	0	0	0	0
Z.7.L.8.	Inne działania na rzecz ochrony środowiska na poziomie gospodarstwa	4	0	0	0	1	0

* pozostawiono tylko te zakresy tematyczne, które zostały zaplanowane

**-współpraca z grupami producentów rolnych

Zadanie 8.

Podejmowanie działań na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego zarządzania gospodarstwa rolnego

Formy szkoleniowe z tego zakresu tematycznego zostały zaplanowane w zad.1. w pozycjach Z.1.F., Z.1.J., Z.1.M., formy informacyjne w zad 2. w pozycjach Z.2.F., Z.2.J., Z.2.M.

W tej tematyce podejmowane będą indywidualne działania doradcze w zakresie upowszechniania wiedzy na temat produkcji żywności w gospodarstwie rolnym na niewielką skalę i wprowadzania jej na rynek w krótkich łańcuchach dystrybucji w tym na temat rolniczego handlu detalicznego dostaw bezpośrednich i sprzedaży bezpośredniej. W dalszym ciągu upowszechniana będzie wiedza dotycząca zasad znakowania żywności opakowanej przeznaczonej dla konsumenta. Tematyka porad indywidualnych i grupowych będzie dotyczyła między innymi produktów tradycyjnych i regionalnych, mająca na celu identyfikację produktów spełniających kryteria wpisu na Listę Produktów Tradycyjnych prowadzoną przez MRiRW. Ważnym tematem będzie również estetyzacja wiejskiej zagrody jako miejsca pracy i wypoczynku rodziny wiejskiej oraz zagadnienia dotyczące znaczenia

tradycji kulinarnych w zachowaniu dziedzictwa kulturowego regionu. W tym zakresie planuje się udzielenie 5698 porad indywidualnych oraz doradztwo grupowe dla 299 odbiorców.

Wśród mieszkańców obszarów wiejskich (laureatów konkursów, gospodarstw agroturystycznych, twórców ludowych, gospodarstw ekologicznych) i przedsiębiorców działających na obszarach wiejskich (lokalnych producentów żywności, restauratorów) będą kontynuowane działania doradcze zmierzające do upowszechnienia informacji dotyczących Sieci Dziedzictwa Kulinarnego Mazowsze. Planowane jest uwzględnienie tej tematyki w doradztwie indywidualnym (porady) oraz pomoc zainteresowanym w opracowaniu niezbędnej dokumentacji (w miarę potrzeb). Tematyka porad w głównej mierze będzie dotyczyła zagadnień związanych z promocją produktów lokalnych i regionalnych, a w szczególności krótkich łańcuchów dostaw (od pola do stołu), w tym sprzedaż bezpośrednia i rolniczego handlu detalicznego.

Ważnym tematem będzie również estetyzacja wiejskiej zagrody jako miejsca pracy i wypoczynku rodziny wiejskiej oraz zagadnienia dotyczące znaczenia tradycji kulinarnych w zachowaniu dziedzictwa kulturowego regionu.

Działalność doradcza w zakresie unowocześnianie wiejskiego gospodarstwa domowego będzie miała na celu podniesienie wiedzy i umiejętności związanych z profilaktyką zdrowotną i racjonalnym żywieniem, estetyką zagrody wiejskiej, racjonalnym prowadzeniem gospodarstwa domowego przez rolników i mieszkańców terenów wiejskich.

Powyższa tematyka będzie realizowana poprzez takie formy doradcze jak: pokazy, demonstrację, programy doradcze, konkursy i olimpiady.

Działalność doradcza w zakresie Promocji produktów lokalnych i regionalnych będzie realizowana poprzez takie formy doradcze jak: konkursy np.: *Poznajemy smaki z mazowieckiej spiżarni* oraz udział producentów w imprezach i wystawach organizowanych przez MODR.

Ponadto planowane jest upowszechnianie konkursu *O Laur Marszałka Województwa Mazowieckiego* i współorganizacja wojewódzkiego etapu konkursu *Nasze Kulinarne Dziedzictwo – Smaki Regionów*.

Istotnym działaniem doradców terenowych będzie kontynuacja pomocy rolnikom przy wypełnianiu wniosków o wpis na Listę Produktów Tradycyjnych.

W ramach wspierania działań mających na celu kultywowanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi planowana jest kontynuacja współpracy z 140 wytwórcami produktów tradycyjnych, lokalnych i regionalnych oraz 97 lokalnymi twórcami, rzemieślnikami i rękodzielnikami.

Działania będą realizowane poprzez takie formy doradcze jak: pokazy, programy doradcze i konkursy. W 2018 roku zaplanowano zorganizowanie 6 konkursów etapu okręgowego „Mazowieckiego konkursu serów zagrodowych” w Oddziałach MODR Warszawa. Szczegółowe informacje związanej z tematyką zadania 8 dotyczące działalności szkoleniowej są zamieszczone w zad. 1, a z działalności informacyjnej są zamieszczone w zad. 2.

Tab. 16. Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzania gospodarstwa rolnego wg form

Lp.	Forma realizacji	Liczba form	Liczba odbiorców
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>
1.	porada		5698
2.	doradztwo grupowe	56	295
3.	pokaz	122	

Lp.	Forma realizacji	Liczba form	Liczba odbiorców
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>
4.	demonstracja	2	
5.	konkurs	17	
6.	olimpiada	3	
7.	targi / wystawy	1	
8.	Pozostałe*	36	

*) pozostałe formy to Programy Doradcze z zakresu gospodarstwa wiejskiego

Tab. 17. Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzania gospodarstwa rolnego – działalność doradcza wg form i tematów

Symbol	Tematyka*)	Porada indywidualna	Doradztwo grupowe		Łączna liczba odbiorców (<i>c+e</i>)
			Liczba form	Liczba odbiorców	
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>
Z.8.F.	Unowocześnianie wiejskiego gospodarstwa domowego	1965	15	69	2034
Z.8.J.	Promocja produktów lokalnych i regionalnych	1977	16	72	2049
Z.8.M.	Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzania gospodarstwa rolnego	1756	25	154	1910

* pozostawiono tylko te zakresy tematyczne, które zostały zaplanowane

Tab. 18. Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzania gospodarstwa rolnego – działalność upowszechnieniowa wg form i tematów

Symbol tematu	Tematyka*)	Liczba form					
		Pokaz	demonstracja	Konkurs	Olimpiada	Targi / wystawy	Pozostałe**)
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>	<i>g</i>	<i>h</i>
Z.8.F.	Unowocześnianie wiejskiego gospodarstwa domowego	36	1	7	3	0	31
Z.8.F.1.	Profilaktyka prozdrowotna i racjonalne żywienie	29	1	0	0	0	19
Z.8.F.2.	Estetyzacja wiejskiej zagrody	7	0	7	0	0	12
Z.8.F.3.	Świadomość konsumencka i ekologiczna	0	0	0	3	0	0

Symbol tematu	Tematyka*)	Liczba form					
		Pokaz	demonstracja	Konkurs	Olimpiada	Targi / wystawy	Pozostałe**)
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>	<i>g</i>	<i>h</i>
Z.8.J.	Promocja produktów lokalnych i regionalnych	0	0	1	0	1	2
Z.8.J.1.	Promocja i sprzedaż produktów lokalnych i regionalnych	0	0	1	0	1	2
Z.8.M.	Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzenia gospodarstwa rolnego	86	1	9	0	0	3
Z.8.M.3.	Twórczość ludowa	7	0	1	0	0	0
Z.8.M.4.	Tradycyjne zawody i rękodzieło	37	0	0	0	0	0
Z.8.M.5.	Tradycje kulinarne	42	1	8	0	0	3

*) pozostawiono tylko zaplanowaną tematykę

**) pozostałe – programy doradcze z zakresu gospodarstwa wiejskiego

Wykaz konkursów i olimpiad.

L.p	Symbol	Rodzaj działania	Temat	Miejsce	Cel	Liczba
1	Z.8.F.2	konkurs	Piękna zagroda wiejska 2018	Garwolin	Popularyzowanie przykładów estetycznie zagospodarowanych zagrod wiejskich	1
2	Z.8.F.2	konkurs	Najpiękniejszy ogródek na posesji miejskiej i wiejskiej oraz w budynkach użyteczności publicznej w gminie Tłuszcz	Tłuszcz	Promocja pozytywnego wizerunku gospodarstwa	1
3	Z.8.F.2	konkurs	Ziołowy ogród pełen zdrowia	Siedlce	Popularyzacja wiedzy w zakresie estetycznego zagospodarowania zagrody wiejskiej	1
4	Z.8.F.2	konkurs	Najpiękniejszy ogród przydomowy w gminie Dębe Wielkie	Dębe Wielkie	Popularyzowanie przykładów estetycznego zagospodarowania oraz aktywizacja mieszkańców wsi	1
5	Z.8.J.1.	konkurs	Poznajemy smaki z mazowieckiej spiżarni	Siedlce	Promocja najlepszych przetworów owocowo-warzywnych wytwarzanych na terenie Wschodniego Mazowsza	1
6	Z.8.F.2	konkurs	Najpiękniejsza zagroda wiejska	Czarnia	Promocja najpiękniejszych zagrod w gminie, poprawa estetyki oraz stanu sanitarno-porządkowego wsi	1

L.p	Symbol	Rodzaj działania	Temat	Miejsce	Cel	Liczba
7	Z.8.F.2	konkurs	Funkcjonalne i estetyczne zagospodarowanie zagrody wiejskiej	Baranowo	Poprawa wizerunku gminnych zagród	1
8	Z.8.F.2	konkurs	Pokaż swój ogród	Wiskitki	Promocja wsi jako atrakcyjne miejsce wypoczynku	1
9	Z.8.F.2	konkurs	Produkcja serów przyzagrodowych – etapy Oddziałowe	Oddziały MODR	Wyłonienie najlepszych serów zagrodowych	6
10	Z.8.M.3	konkurs	Ziele Roku	Legionowo	Upowszechnienie, popularyzacja i kultywowanie dziedzictwa kulturowego	1
11	Z.8.M.5	konkurs	Najlepsza potrawa tradycyjna	Legionowo	Wyłonienie najlepszych produktów i potraw regionalnych	1
12	Z.8.M.5	konkurs	Miodowe przysmaki ziemi sochaczewskiej	Sochaczew	Poszukiwanie najlepszych produktów regionalnych z wykorzystaniem miodu	1
13	Z.8.F.3	olimpiada	Gminna olimpiada wiedzy o Gospodarstwie Domowym i Przedsiębiorczości	Wiskitki	Podniesienie wiedzy z zakresu gospodarstwa domowego i przedsiębiorczości	1
14	Z.8.F.3	olimpiada	Unowocześnienie wiejskiego gospodarstwa domowego	Błonie, Ożarów	Podniesienie wiedzy z zakresu gospodarstwa domowego i przedsiębiorczości	2
Razem konkursów – 17						
Razem olimpiad – 3						

Zadanie 9.

Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku

Formy szkoleniowe z tego zakresu tematycznego zostały zaplanowane w zad.1. w pozycjach Z.1.E., Z.1.N., formy informacyjne w zad. 2 w pozycjach Z.2.E., Z.2.N.

W ramach tego działania planujemy udzielać porady dotyczące rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej, zagród edukacyjnych oraz promocji wsi, jako atrakcyjnego miejsca życia i wypoczynku. W tym zakresie tematycznym porady będą dotyczyły również zdrowego stylu życia. W celu dalszej aktywizacji kobiet wiejskich planowana jest kontynuacja współpracy z Kołami Gospodarstw Wiejskich (KGW) i stowarzyszeniami zrzeszającymi przede wszystkim kobiety wiejskie.

Na spotkaniach w KGW i stowarzyszeniach świadczone będzie w miarę potrzeb doradztwo grupowe. Podczas spotkań planowane jest przekazywanie bieżących informacji dotyczących działań inicjowanych i prowadzonych przez MODR oraz inne instytucje (np. MRiRW, CDR) a skierowanych do środowiska kobiet wiejskich. Tematyka spotkań będzie dotyczyła: możliwości pozyskiwania środków finansowych na działalność, udziału w imprezach i konkursach organizowanych przez MODR i inne instytucje, działań integracyjnych w zakresie współpracy pomiędzy KGW. Nowopowstałe Koła Gospodyń Wiejskich i stowarzyszenia otrzymają konieczne wsparcie i pomoc merytoryczną. Planowane jest dalsze kontynuowanie współpracy z zainteresowanymi LGD.

Ważnym zagadnieniem będzie upowszechnienie poprzez porady indywidualne pozarolniczych funkcji wsi w kierunku rozwoju przedsiębiorczości, nowych kierunków rozwoju w zakresie tworzenia

nowych zagród edukacyjnych i gospodarstw opiekuńczych oraz tworzenia sieci współpracy usług w turystyce wiejskiej.

Z.9.E. Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich

W ramach działania: *Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich* w tematyce: „Aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich” zostanie przeprowadzonych 35 Olimpiad Wiedzy o Wiejskim Gospodarstwie Domowym i Przedsiębiorczości, których uczestnikami w większości będą kobiety wiejskie. Celem olimpiad będzie aktywizacja mieszkańców wsi, popularyzowanie wiedzy w zakresie przedsiębiorczości i racjonalnego prowadzenia gospodarstwa domowego. Ponadto planowany jest organizacja wojewódzkiego etapu krajowego konkursu *Agroliga*, którego celem jest promowanie upowszechniania przedsiębiorczości i nowoczesnych technologii produkcyjnych w rolnictwie.

Z.9.N. Upowszechnienie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynkowego.

Tematyka działań będzie dotyczyła przygotowania gospodarstw rolnych do prowadzenia usług agroturystycznych i edukacyjnych oraz poprawy jakości w funkcjonujących już gospodarstwach agroturystycznych i zagrodach edukacyjnych. Ta tematyka będzie realizowana poprzez programy doradcze. Promocja oferty agroturystycznej i edukacyjnej będzie prowadzona podczas targów i wystaw organizowanych i współorganizowanych przez MODR Warszawa. Zaplanowane działania zostaną zrealizowane w ramach kontynuacji współpracy z około 290 gospodarstwami agroturystycznymi 30 obiektami turystyki wiejskiej i 21 zagrodami edukacyjnymi.

Szczegółowe informacje związane z zadaniem 9 dotyczące działalności szkoleniowej z tego zakresu są zamieszczone w zad. 1, a z działalności informacyjnej są zamieszczone w zad. 2.

Tab. 19. Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku wg form

Lp.	Forma realizacji *	Liczba form	Liczba odbiorców
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>
1.	porada indywidualna		5038
2.	doradztwo grupowe	32	299
5.	konkurs	1	
6.	olimpiada	35	
8.	pozostałe (jakie?)	4	

*) pozostawiono tylko zaplanowane formy

**) pozostałe – programy doradcze z zakresu gospodarstwa wiejskiego

Tab. 20. Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku – działalność doradcza wg form i tematów

Symbol	Tematyka*)	Porada indywidualna	Doradztwo grupowe		Łączna liczba odbiorców (c+e)
			Liczba form	Liczba odbiorców	
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>
Z.9.E.	Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich	2392	32	299	2691
Z.9.N.	Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku /9/	2646	0	0	2646

*) pozostawiono tylko zaplanowaną tematykę

Tab. 21. Upowszechnianie rozwój*u agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku – działalność upowszechnieniowa wg form i tematów

Symbol tematu	Tematyka*)	Liczba form					
		Pokaz	demonstracja	Konkurs	Olimpiada	Targi / wystawy	Pozostałe**)
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>	<i>g</i>	<i>h</i>
Z.9.E.	Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich	0	0	1	35	0	0
Z.9.E.1.	Prowadzenie działalności pozarolniczej	0	0	1	0	0	0
Z.9.E.4.	Aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich	0	0	0	35	0	0
Z.9.N.	Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku	0	0	0	0	1	4
Z.9.N.1.	Rozwój agroturystyki i turystyki wiejskiej, tworzenie sieci współpracy	0	0	0	0	0	2
Z.9.N.4.	Promocje wsi jako atrakcyjnego miejsca życia i wypoczynku	0	0	0	0	1	2

*) pozostawiono tylko zaplanowaną tematykę

**) pozostałe – programy doradcze z zakresu gospodarstwa wiejskiego i agroturystyki

Wykaz olimpiad.

L.p.	Symbol	Rodzaj działania	Temat	Miejsce	Cel	Liczba
1	Z.9.E.4	olimpiada	Gminna Olimpiada Wiedzy o Wiejskim Gospodarstwie Domowym i Przedsiębiorczości	Teren 33 gmin Oddziału Siedlce	Popularyzacja wiedzy w zakresie racjonalnego prowadzenia gospodarstwa domowego i przedsiębiorczości	33
2	Z.9.E.4	olimpiada	Powiatowa Olimpiada Wiedzy o Wiejskim Gospodarstwie Domowym i Przedsiębiorczości	Mińsk Maz, Siedlce	Popularyzacja wiedzy w zakresie racjonalnego prowadzenia gospodarstwa domowego i przedsiębiorczości	2
Razem olimpiad – 35						

Zadanie 10.

Współdziałanie w realizacji zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych

Formy szkoleniowe z tego zakresu tematycznego zostały zaplanowane w zad.1. w pozycji Z.1.O, formy informacyjne w zad 2. w pozycji Z.2.O.

➤ Propagowanie wymogów programu działań w celu zmniejszenia i zapobiegania zanieczyszczeniu wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych

MODR Warszawa w 2018 roku planuje realizację działań w zakresie propagowania wymogów programu działań w celu zmniejszenia i zapobiegania zanieczyszczeniu wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych. W województwie mazowieckim przestało obowiązywać 5 Programów działań dla 9 obszarów OSN, obejmujących 75 gmin województwa. Aktualnie cały obszar województwa został wyznaczony jako obszar, na którym należy realizować wymogi programu działań w celu zmniejszenia i zapobiegania zanieczyszczeniu wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych. Program działań zostanie wprowadzony w oparciu o znowelizowaną Ustawę Prawo wodne.

W ramach kontynuacji działań z lat 2004-2008 oraz 2008-2012 prowadzona będzie współpraca z Regionalnym Zarządem Gospodarki Wodnej w Warszawie w realizacji zadań ujętych w programie działań, realizowane będą szkolenia dla rolników z zakresu problematyki ochrony wód przed zanieczyszczeniami pochodzenia rolniczego w kontekście gospodarowania zgodnie z obowiązującymi rolników zasadami wynikającymi z dyrektywy azotanowej i ramowej dyrektywy wodnej, ostatecznie ujętymi w programie działań, opisane w zadaniu 1 niniejszego programu działalności. Prowadzone będzie doradztwo specjalistyczne realizowane w formie porad przy realizacji obowiązujących rolników działań.

➤ Wspieranie wdrażania programów rolnośrodowiskowych

Przyszły rok będzie kolejnym rokiem wdrażania Działania rolno-środowiskowo - klimatycznego (w ramach PROW 2014–2020). Programy rolnośrodowiskowe jako najważniejszy ekologiczny instrument polityki środowiskowej w UE, są nadal obligatoryjnym dla wszystkich krajów członkowskich instrumentem WPR, realizowanym w ramach nowego programu rozwoju obszarów wiejskich.

W 2018 roku MODR Warszawa kontynuował będzie realizację działań związanych ze wspieraniem wdrażania programów rolnośrodowiskowych na terenie województwa mazowieckiego poprzez:

- pokazy z zakresu programów rolnośrodowiskowych w tym dotyczące kwalifikacji łąk do programu rolnośrodowiskowego;
- współpracę z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi w zakresie upowszechniania uregulowań prawnych i obowiązujących procedur;
- pomoc doradcą rolnikom, którzy będą chcieli skorzystać z płatności z tytułu realizacji przedsięwzięć rolnośrodowiskowych, realizowaną w formie porad indywidualnych w zakresie wymogów programu i procedur uzyskiwania płatności w Działaniu rolno-środowiskowo-klimatycznym (w ramach PROW 2014-2020), również w ramach realizowanego Programu rolnośrodowiskowego na lata 2007-2013 oraz w zakresie ochrony bioróżnorodności, w tym sieci NATURA 2000;
- doradztwo dla gospodarstw realizujących program rolnośrodowiskowy – realizowane w formie porad indywidualnych.

Szczegółowe informacje dotyczące działalności szkoleniowej z tego zakresu są zamieszczone w zad. 1, a z działalności informacyjnej są zamieszczone w zad. 2.

Tab. 22. Realizacja zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczy wg form

Forma realizacji *	Liczba odbiorców
<i>b</i>	<i>c</i>
porada indywidualna	7692
pozostałe**)	94

*) pozostawiono tylko zaplanowane formy

**) jako pozostała forma podane zostały pokazy

Tab. 23. Realizacja zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczy – wg form i tematów

Symbol tematu	Tematyka*)	Porada indywidualna	Doradztwo grupowe		Pozostałe**)	Łączna liczba odbiorców
			Liczba form	Liczba odbiorców		
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>	<i>g</i>
Z.10.O.	Realizacja zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenia odpływu azotu ze źródeł rolniczych	7692	0	0	11	7786
Z.10.O.1.	Zasady ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych, dyrektywa azotanowa i ramowa dyrektywa wodna	2430	0	0	0	2430

Symbol tematu	Tematyka*)	Porada indywidualna	Doradztwo grupowe		Pozostałe**)	Łączna liczba odbiorców
			Liczba form	Liczba odbiorców		
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>	<i>g</i>
Z.10.O.2.	Program rolno-środowiskowy i Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne	4354	0	0	11	4448
Z.10.O.3.	Ochrona bioróżnorodności, w tym NATURA 2000	908	0	0	0	908

*) pozostawiono tylko zaplanowaną tematykę

**)jako pozostała forma podane zostały pokazy dla których liczba odbiorców jest podana w tab. 22

Zadanie 11.

Prowadzenie analiz przemian w zakresie poziomu i jakości produkcji rolniczej i funkcjonowania gospodarstw rolnych oraz upowszechnianie wyników tych analiz w pracy doradczej

Wprowadzenie na temat realizacji zadania – ogólnie o formach, tematach, liczbach.

Formy szkoleniowe z tego zakresu tematycznego zostały zaplanowane w zad.1. w pozycjach Z.1.C., Z.1.I., formy informacyjne w zad 2. w pozycjach Z.2.C., Z.2.I..

Zadanie to będzie realizowane w następujących formach:

- Udzielania porad indywidualnych w zakresie rachunkowości rolnej, podatków w rolnictwie, ubezpieczeń społecznych i majątkowych, zarządzania gospodarstwem rolnym.
- Analizy przemian poziomu i jakości produkcji posiadające duże wartości edukacyjne i poznawcze dla rolników. Ich celem jest dostarczenie wiedzy na temat osiągniętych wyników gospodarowania przy różnych skalach i kierunkach produkcji rolnej. Przygotowane analizy omawiane będą na szkoleniach dla rolników z zakresu ekonomiki oraz prezentowane na tablicach informacyjnych w biurach PZDR. Na rok 2018 zaplanowano sporządzenie 6 analiz, z czego 2 dotyczyć będą gospodarstw objętych systemem rachunkowości FADN, 3 analizy dotyczyły będą cen produktów rolnych na przestrzeni lat oraz 1 sytuacji w rolnictwie na podstawie sporządzanych ankiet SGH.
- Kalkulacji kosztów i opłacalności produkcji roślinnej i zwierzęcej – zaplanowano opracowanie łącznie 651 kalkulacji. Przygotowywane będą one na podstawie danych z konkretnych gospodarstw. Wykorzystane one będą do kolejnej edycji „Kalkulacji produkcji rolniczej” –umieszczanych na stronie internetowej MODR dwukrotnie w roku – w II i IV kwartale a także do pracy z rolnikami. Mają one na celu określenie efektywności wytwarzania konkretnego produktu rolnego czyli mogą one być traktowane jako podstawowe narzędzie rachunku ekonomicznego w gospodarstwie.
- Ankiet związanych z badaniem koniunktury w rolnictwie realizowanych w ramach współpracy z SGH w Warszawie Instytutem Rozwoju Gospodarczego planowane jest wypełnienie

W gospodarstwach rolników - zaplanowano sporządzenie co kwartał „Ankiet gospodarstwa rolnego” w ilości 1958 sztuk w skali roku.

Tab. 24. Analizy przemian w zakresie poziomu i jakości produkcji rolniczej i funkcjonowania gospodarstw rolnych oraz upowszechnianie wyników tych analiz w pracy doradczej wg form

L.p.	Forma realizacji*)	Liczba odbiorców
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>
2.	porada indywidualna	8756

*) pozostawiono tylko formy dla których zaplanowano liczbę odbiorców

Tab. 25. Analizy przemian w zakresie poziomu i jakości produkcji rolniczej i funkcjonowania gospodarstw rolnych oraz upowszechnianie wyników tych analiz w pracy doradczej wg form i tematów

Symbol tematu	Tematyka*)	Analiza	Porada indywidualna	Doradztwo grupowe		Pozostałe**)
				Liczba form	Liczba odbiorców	
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>	<i>g</i>
Z.11.C	Rachunkowość w gospodarstwach rolnych	2	4583	0	0	0
Z.11.C.1.	Rachunkowość rolna	2	2213	0	0	0
Z.11.C.2.	Rachunkowość podatkowa	0	855	0	0	0
Z.11.C.3.	Ubezpieczenia społeczne oraz majątkowe	0	1515	0	0	0
Z.11.I	Zarządzanie gospodarstwem rolnym	4	4173	0	0	2609
Z.11.I.1.	Badanie koniunktury w rolnictwie	1	825	0	0	1958
Z.11.I.2.	Wyliczanie dochodów kosztów, i opłacalności produkcji roślinnej i zwierzęcej	3	2502	0	0	651
Z.11.I.3.	Zarządzanie, organizacja i planowanie pracy w gospodarstwie rolnym		846	0	0	

*) pozostawiono tylko zaplanowaną tematykę

**) jako pozostałe formy podane zostały ankiety SGH, oraz kalkulacje kosztów i opłacalności produkcji

C.2. Zadania odpłatne

➤ **Kredyty preferencyjne**

MODR Warszawa planuje wykonywać dla rolników i firm z branży rolno-spożywczej biznesplany pod potrzeby kredytowe. Podmioty mają możliwość korzystania z kredytów preferencyjnych z dopłatą do oprocentowania przez ARiMR oraz kredytów komercyjnych. W miarę pojawiającego się zapotrzebowania będziemy wykonywali takie opracowania.

➤ **Wypełnianie wniosków o przyznanie pomocy finansowej**

Planowana jest działalność w zakresie wypełniania wniosków dotyczących płatności bezpośrednich, a także sporządzanie wniosków wraz z niezbędną dokumentacją dla działań pomocowych w ramach nowej perspektywy finansowej na lata 2014-2020.

➤ **Sporządzanie planów rolnośrodowiskowych**

MODR Warszawa realizował będzie zadanie sporządzania planów działalności rolnośrodowiskowej i ekologicznej przez uprawnionych doradców rolnośrodowiskowych dla nowych beneficjentów Programu rolnośrodowiskowego i działania Rolnictwo ekologiczne. Przygotowywane będą również zmiany do planów.

➤ **Rachunkowość rolna FADN**

Rachunkowość FADN jest systemem zbierania danych rachunkowych z gospodarstw rolnych. Funkcjonuje on we wszystkich krajach Unii Europejskiej. Jest to niezastąpione narzędzie zapewniające gromadzenie wyników z gospodarstw rolnych poszczególnych krajów według jednolitego formatu, co zapewnia ich porównywalność. Wyniki pozyskane w trakcie badań pozwalają określić celowość oraz efektywność działań podejmowanych w obszarze WPR. Planujemy prowadzenie ksiąg rachunkowości w tym systemie w 1565 gospodarstwach.

Tab.26.A. Płatne usługi na rzecz gospodarstw rolnych

L.P	Rodzaj zadania	Jednostka miary	Liczba
a	b	c	d
1.	Prowadzenie rachunkowości, w tym:	Liczba odbiorców ogółem w tym:	1565
1.a.	Książki rachunkowości –polski FADN polski	Liczba ksiąg	1565
6.	Sporządzanie planów nawozowych lub planów przechowywania nawozów naturalnych	Liczba odbiorców	91
7.	Sporządzanie planów działalności rolno-środowiskowej, planów działalności ekologicznej oraz dokumentacji przyrodniczych, w tym:	Liczba odbiorców ogółem w tym:	810
7.a.	Plany działalności rolnośrodowiskowej	Liczba odbiorców	664
7.b.	Plany działalności ekologicznej	Liczba odbiorców	126
7.c.	Dokumentacja przyrodnicza	Liczba odbiorców	20

Tab.26.B. Prowadzenie działalności wydawniczej

L.P.	Tytuły wydawnictw	Liczba numerów/	Łączny nakład
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>
1.	<i>Wieś Mazowiecka z dodatkiem ekonomicznym Agrobiznes</i>	11	44 000 egz.

Tab.26.C. Działalność szkoleniowa nie związana z realizacją zadań nieodpłatnych

L.P.	Tytuły szkoleń/kursów	Liczba form	Liczba uczestników
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>
1.	Szkolenie z zakresu stosowania środków ochrony roślin przy użyciu sprzętu naziemnego przeznaczonego do stosowania tych środków, z wyłączeniem sprzętu montowanego na pojazdach szynowych oraz innego sprzętu stosowanego w kolejnictwie.	98	2654
2.	Szkolenie z zakresu doradztwa dotyczącego środków ochrony roślin	3	60
3.	Szkolenie na operatorów kombajnów zbożowych, sieczkarni polowych i pras zbierających.	1	30
4.	Operator prasy wysokiego stopnia zgniotu	1	25

Tab. 26.D. Wypełnianie wniosków i innych dokumentów niezbędnych do ubiegania się o przyznanie pomocy finansowanej ze środków pochodzących z funduszy UE lub innych instytucji krajowych i zagranicznych

L.P.	Tematyka wniosków	Liczba odbiorców
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>
1.	Dopłaty bezpośrednie	20 885
2.	Modernizacja gospodarstw rolnych	164
3.	Premie dla młodych rolników	117
4.	Dopłaty do materiału siewnego	266
5.	Restrukturyzacja małych gospodarstw	230
6.	Biznes plan	32
7.	Inne wnioski	97
8.	Ankiety monitorujące PROW	20

Tab. 26.E. Organizacja targów, wystaw, pokazów, konferencji i innych przedsięwzięć upowszechniających wiedzę rolniczą, nowe technologie produkcji i promujących produkty i wyroby przetwórstwa rolno spożywczego oraz rozwój obszarów wiejskich

Lp.	Tytuł przedsięwzięcia	Ogólna informacja o przedsięwzięciu
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>
1.	XIII Jesienny Jarmark „od pola do stołu”	<i>Promocja dziedzictwa kulturowego mazowieckiej wsi.</i>
2.	XIX Mazowieckie Dni Rolnictwa	<i>Prezentacja nowości w rolnictwie, prezentacja kolekcji odmian roślin uprawnych oraz doświadczeń odmianowych w ramach PDO i in.</i>
3.	XX Dzień Kukurydzy i Buraka	<i>Prezentacja nowości w rolnictwie, prezentacja kolekcji odmian buraka cukrowego i kukurydzy, doświadczeń odmianowych w ramach PDO i in.</i>
4.	XVII Giełda Rolnicza	<i>Giełda Rolnicza to impreza z wieloletnią tradycją, ciesząca się licznym gronem sympatyków. Współorganizatorem tej imprezy jest Gmina Łąck, Starostwo Powiatowe w Łącku oraz Zarząd Stada Ogierów w Łącku. Zwiedzający mogą zapoznać się z ofertami handlowymi i usługowymi firm działających dla rolnictwa. Podczas imprezy można zasięgnąć porad w punktach konsultacyjnych MODR, AR i MR, KRUS, oraz innych instytucji związanych z rolnictwem. Dużym zainteresowaniem wśród zwiedzających cieszy się kiermasz kwiatów i krzewów ozdobnych, oraz kiermasz wyrobów rękodzieła ludowego. Podczas wystawy organizowane są konkursy na najciekawsze stoisko wystawowe, najciekawszą ofertę ogrodniczą i rolniczą.</i>
5.	Wiosna na Polu i w Ogrodzie	<i>Impreza o zasięgu lokalnym, wystawcami są głównie gospodarstwa szkółkarskie</i>
6.	Międzynarodowe Dni z Doradztwem Rolniczym	<i>Prezentacja nowości w rolnictwie. Wystawcami są firmy pracujące na rzecz rolnictwa, wystawcy zwierząt i rękodzielniczy</i>
7.	Festyn rolniczy	<i>23 września 2018 r. - Brzozów, gmina Ilów - przedsięwzięcie współorganizowane</i>

Ponadto będą zorganizowane Targi Edukacyjne 2018, których celem jest zaprezentowanie uczniom i absolwentom szkół ponadgimnazjalnych oferty edukacyjnej wyższych uczelni, szkół policealnych i instytucji rynku pracy

Prowadzenie kursów przygotowujących do uzyskania tytułów kwalifikacyjnych w zawodach przydatnych do prowadzenia działalności rolniczej.	Ośrodki doradztwa rolniczego nie mogą prowadzić kursów przygotowujących do uzyskania tytułów kwalifikacyjnych - rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 stycznia 2012 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych.
--	---

Inne działalności odpłatnie prowadzone przez ośrodek doradztwa rolniczego

- **Działalność hotelarska i gastronomiczna**
 - Obsługa szkoleń nieodpłatnych i komercyjnych.
 - Obsługa hotelowa klientów indywidualnych oraz grup zorganizowanych.
 - Organizacja i obsługa gastronomiczna: imprez okolicznościowych, szkoleń nieodpłatnych i komercyjnych, klientów indywidualnych oraz grup zorganizowanych

➤ **Wynajem pomieszczeń i innych składników majątkowych**

W ramach powyższego działania Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Warszawie odpłatnie udostępnia innym podmiotom własne składniki majątkowe, które nie są wykorzystywane w bieżącej, statutowej działalności, a ich wynajem pozwala na utrzymanie stanu majątkowego w należytym stanie, oraz stanowi przychód w ogólnym budżecie MODR Warszawa. Liczba podpisanych umów w roku kształtuje się na poziomie ok. 45 umów, przedmiotem których jest wynajem powierzchni biurowych oraz pozostałych składników majątkowych (w tym miejsc parkingowych, powierzchni magazynowych, powierzchni dachu w budynku w Warszawie, gruntu i ogrodzenia pod tablice reklamowe). W większości umowy najmu dotyczą nieruchomości w Warszawie. Ponadto w MODR O/Poświętne w Płońsku jest podpisanych obecnie 5 umów najmu. Umowy te dotyczą w zdecydowanej większości powierzchni biurowej. W Warszawie średnioroczna powierzchnia pod wynajem przekracza 2320,0 m², a w Płońsku 812 m². MODR Warszawa w 2018 roku planuje utrzymanie wynajmu na takim samym poziomie. Ponadto odpłatnie wynajmowane są sale konferencyjne znajdujące się w zasobach Oddziałów MODR Warszawa. Liczba usług tego typu wynika z aktualnego zapotrzebowania innych podmiotów, co jest niezależne od MODR Warszawa. Oczywiście podejmujemy szereg działań, w szczególności reklamowych, jak również związanych z podnoszeniem wyposażenia i komfortu sal, które mają na celu przybliżyć naszą ofertę, a tym samym zachęcić potencjalnych odbiorców usług.

➤ **Wynajem maszyn i urządzeń rolniczych oraz świadczenie usług transportowych.**

Działalność powyższa ogranicza się do odpłatnego wykorzystywania sprzętu znajdującego się na stanie MODR O/Poświętne w Płońsku. Są to w szczególności usługi związane z wynajmem kombajnów zbożowych. Liczba tych usług wynika z aktualnego zapotrzebowania okolicznych rolników, na co wpływa szereg czynników niezależnych od MODR Warszawa. Zaliczyć tu można w szczególności panujące warunki atmosferyczne, związane z pogodą spiętrzenia w pracach polowych, stopień umaszynowania gospodarstw rolnych. Poziom odpłatnego wykorzystania maszyn rolniczych i świadczenia usług transportowych kształtuje się z roku na rok na podobnym poziomie i wynosi około 50 takich usług. MODR Warszawa w 2018 roku planuje utrzymanie wykorzystania maszyn rolniczych i świadczenia usług transportowych na takim samym poziomie.

C.3. Projekty i zadanie zlecone

Projekty i zadania zlecone – zadania finansowane z funduszy innych niż dotacja celowa.

Tab. 27. Projekty i zadania zlecone

L.P	Tytuł projektu/operacji	Cele i przedmiot projektu/operacji	Wskaźniki realizacji projektu/operacji (nazwa i jednostka miary oraz wartości)	Okres realizacji	Budżet brutto projektu/operacji	Źródła finansowania
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>	<i>g</i>
1.	Rozwój e-usług w Mazowieckim Ośrodku Doradztwa Rolniczego 2.0 (nr umowy RPMA.02.01.01-14-2950/15-00)	Budowa systemu teleinformatycznego wspomagająco pracę doradców	MODR jest w trakcie budowy oprogramowania systemu wsparcia pracy doradczej.	1.10.2016 – 31.12.2018	3 450 279,24	Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego 2014-2020
2.	Przedsiębiorczość z wizją – narzędzia budowania kompetencji zarządczych u producentów rolnych Europy Centralnej i Wschodniej "Entrepreneurship with vision - methods and tools for managerial capacity building of agricultural producers in Central and Eastern Europe" (nr umowy 2015-1-PL01-KA202-016871)	Wykorzystanie Metody Interaktywnego Zarządzania Strategicznego w Polsce, Słowenii, Austrii i Litwie Projekt ISM+ ma na celu zwiększenie umiejętności w zakresie przedsiębiorczości za pomocą narzędzi internetowych, które oferują kilka innowacyjnych metod edukacyjnych: - Wzmocnienie integracji cyfrowej w kształceniu, nauczaniu, szkoleniu i wspieraniu nauczania opartych na ICT, oraz pracy z młodzieżą.	Planowane 2 grupy szkoleniowe dla (8 -10 rolników) producentów trzody chlewnej i bydła mięsnego. Organizacja seminarium upowszechniającego dla 70 uczestników. Uczestnictwo 1 przedstawiciela MODR w spotkaniu partnerów w wyjeździe studyjnym na Litwę.	01.09.2015 – 01.09.2018	232 202 Euro	Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji - Narodowa Agencja Programu ERASMUS+

		- Wykorzystanie w szkoleniach rolników i studentów z funkcją porównywania wyników związanych z narzędziem generowania obliczeń				
--	--	--	--	--	--	--

Rozwój e-usług w Mazowieckim Ośrodku Doradztwa Rolniczego 2.0 ma na celu udostępnienie doradcom MODR, instytucjom badawczym współpracującym z MODR oraz mieszkańcom Mazowsza e-usług usprawniających proces podejmowania decyzji w gospodarstwach. Jest to kontynuacja e-usług świadczonych przez MODR. Projekt zakłada budowę nowoczesnego systemu wspierania decyzji dla doradcy, uruchomienie stacji meteorologicznych zsynchronizowanych z systemem, poprawę bezpieczeństwa przesyłu danych oraz zintegrowanie systemów komputerowych funkcjonujących w MODR.

Przedsiębiorczość z wizją – narzędzia budowania kompetencji zarządczych u producentów rolnych Europy Centralnej i Wschodniej - Entrepreneurship with vision - methods and tools for managerial capacity building of agricultural producers in Central and Eastern Europe to międzynarodowy projekt zakłada rozwijanie podstawowych i przekrojowych umiejętności takich jak przedsiębiorczość oraz umiejętności cyfrowe we wszystkich dziedzinach edukacji i szkoleń z wykorzystaniem innowacyjnych metod i opracowanie odpowiednich metod oceniania.

C.4. Operacje realizowane w ramach Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich (SIR)

W ramach Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich, MODR Warszawa planuje:

- Przeprowadzenie naboru dla województwa mazowieckiego dla partnerów Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich na wybór operacji, które będą realizowane w latach 2018-2019 r. w ramach dwuletniego Planu Operacyjnego na lata 2018–2019.
- Zgłoszenie operacji własnych do realizacji w ramach Planu Operacyjnego na lata 2018-2019 (wstępne propozycje zawarto w tabeli 28 i stanowią jedynie element planistyczny)
- Rozliczenie operacji z Planu Operacyjnego na lata 2016-2017 oraz funkcjonowania SIR w województwie mazowieckim – wnioski o przyznanie i wypłatę pomocy technicznej.
- Realizacja zadań KSOW w województwie wykonywanych w ramach Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich, w tym zadań polegających na współpracy w ramach sieci EPI:
 - współpraca z CDR w zakresie realizacji zadań na rzecz wspierania innowacji w rolnictwie, produkcji żywności, leśnictwie i na obszarach wiejskich w ramach SIR w szczególności przy prowadzeniu baz danych;
 - identyfikacja potrzeb i problemów związanych z funkcjonowaniem SIR w województwie oraz zgłaszanie ich do CDR;
 - ułatwianie tworzenia sieci kontaktów pomiędzy partnerami KSOW w ramach SIR w województwie;
 - wsparcie tworzenia i organizacji grup operacyjnych na rzecz innowacji oraz opracowywania przez nie projektów na terenie województwa;
 - gromadzenie, rozpowszechnianie, przekazywanie do CDR i udostępnianie społeczeństwu wyników badań naukowych i prac rozwojowych dotyczących innowacji w rolnictwie, produkcji żywności, leśnictwie i na obszarach wiejskich, a także informacji na temat wdrażania nowych rozwiązań w zakresie tych innowacji w województwie;
 - podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności partnerów KSOW oraz podmiotów tworzących grupy operacyjne, działających w ramach SIR w województwie, w zakresie przygotowania i realizacji operacji w ramach dwuletnich planów operacyjnych i w ramach działania „Współpraca”, wykorzystującymi wyniki badań naukowych i prac rozwojowych dotyczące innowacji w rolnictwie, produkcji żywności, leśnictwie i na obszarach wiejskich;
 - współpraca z grupami operacyjnymi EPI;
 - promocja SIR i informowanie społeczeństwa o SIR w województwie we współpracy z jednostkami regionalnymi;
 - uczestnictwo w wojewódzkich grupach roboczych i grupach tematycznych KSOW;

- realizacja czynności związanych z wdrażaniem Planu operacyjnego KSOW na lata 2018-2019 w zakresie SIR;
- współpraca z CDR przy opracowaniu dwóch półrocznych informacji na temat realizacji Planu operacyjnego na lata 2018-2019 w zakresie dot. SIR oraz rocznego sprawozdania z realizacji planu działania za 2017 r.

Tab. 28. Operacje własne planowane do realizacji w ramach SIR

L.p.	Tytuł/nazwa operacji	Cel i przedmiot operacji	Wskaźniki realizacji operacji (nazwa i jednostka miary oraz wartości)	Okres realizacji	Budżet brutto operacji	Źródła finansowania
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>	<i>g</i>
1.	Technologia produkcji olejów roślinnych innowacyjnymi metodami – tłoczenie na zimno	Poszukiwanie partnerów KSOW do współpracy w ramach działania „Współpraca”, o którym mowa w art. 3 ust.1 pkt. 13 ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków EFRROW w ramach PROW na lata 2014-2020 oraz ułatwianie tej współpracy. Wspieranie innowacji w rolnictwie, produkcji żywności, leśnictwie i na obszarach wiejskich	Wyjazd studyjny dla 32 uczestników	II-IV kwartał 2018	2000 zł	Umowa dotacji celowej MRiRW
2.	Rozwój innowacyjnych form przedsiębiorczości pozarolniczej na obszarach wiejskich	Poszukiwanie partnerów KSOW do współpracy w ramach działania „Współpraca”, o którym mowa w art. 3 ust.1 pkt. 13 ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków EFRROW w ramach PROW na lata 2014-2020 oraz ułatwianie tej współpracy. Wspieranie	Wyjazd studyjny dla 40 uczestników	II-IV kwartał 2018	7000 zł	Umowa dotacji celowej MRiRW

		innowacji w rolnictwie, produkcji żywności, leśnictwie i na obszarach wiejskich				
3.	Mieszanki traw jako innowacyjna baza pasz objętościowych.	Poszukiwanie partnerów KSOW do współpracy w ramach działania „Współpraca”, o którym mowa w art. 3 ust.1 pkt. 13 ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków EFRROW w ramach PROW na lata 2014-2020 oraz ułatwianie tej współpracy. Wspieranie innowacji w rolnictwie, produkcji żywności, leśnictwie i na obszarach wiejskich	Szkolenie z pokazem praktycznym dla 60 uczestników	II-IV kwartał 2018	8000 zł	Umowa dotacji celowej MRiRW
4.	Przetwórstwo mleka – sposób na podniesienie dochodu w gospodarstwie. Działanie „Współpraca”.	Poszukiwanie partnerów KSOW do współpracy w ramach działania „Współpraca”, o którym mowa w art. 3 ust.1 pkt. 13 ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków EFRROW w ramach PROW na lata 2014-2020 oraz ułatwianie tej współpracy. Wspieranie innowacji w rolnictwie, produkcji żywności, leśnictwie i na obszarach wiejskich	Szkolenie/warsztat dla 35 uczestników	II-IV kwartał 2018	5500 zł	Umowa dotacji celowej MRiRW
5.	Poszukiwanie partnerów do działania „Współpraca” inspirowane ekologią	Poszukiwanie partnerów KSOW do współpracy w ramach działania „Współpraca”, o którym mowa w art. 3 ust.1 pkt. 13 ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich	Wyjazd studyjny dla 40 uczestników	II-IV kwartał 2018	23000 zł	Umowa dotacji celowej MRiRW

		rów wiejskich z udziałem środków EFRROW w ramach PROW na lata 2014-2020 oraz ułatwianie tej współpracy. Wspieranie innowacji w rolnictwie, produkcji żywności, leśnictwie i na obszarach wiejskich				
6.	Innowacyjne metody uprawy truskawek	Poszukiwanie partnerów KSOW do współpracy w ramach działania „Współpraca”, o którym mowa w art. 3 ust.1 pkt. 13 ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków EFRROW w ramach PROW na lata 2014-2020 oraz ułatwianie tej współpracy. Wspieranie innowacji w rolnictwie, produkcji żywności, leśnictwie i na obszarach wiejskich	Konferencja dla 65 uczestników	II-IV kwartał 2018	6600 zł	Umowa dotacji celowej MRiRW
7.	Innowacyjna gospodarka pasieczna	Poszukiwanie partnerów KSOW do współpracy w ramach działania „Współpraca”, o którym mowa w art. 3 ust.1 pkt. 13 ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków EFRROW w ramach PROW na lata 2014-2020 oraz ułatwianie tej współpracy. Wspieranie innowacji w rolnictwie, produkcji żywności, leśnictwie i na obszarach wiejskich	Konferencja dla 80 uczestników	II-IV kwartał 2018	8500 zł	Umowa dotacji celowej MRiRW

8.	Wielokierunkowość gospodarstwa zielarskiego sposobem na rozwój obszarów wiejskich	Poszukiwanie partnerów KSOW do współpracy w ramach działania „Współpraca”, o którym mowa w art. 3 ust.1 pkt. 13 ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków EFRROW w ramach PROW na lata 2014-2020 oraz ułatwianie tej współpracy. Wspieranie innowacji w rolnictwie, produkcji żywności, leśnictwie i na obszarach wiejskich	Wyjazd studyjny dla 50 uczestników	II-IV kwartał 2018	37000 zł	Umowa dotacji celowej MRiRW
9.	Innowacyjne proekologiczne metody zwalczania chorób odglebowych w uprawie papryki pod osłonami	Poszukiwanie partnerów KSOW do współpracy w ramach działania „Współpraca”, o którym mowa w art. 3 ust.1 pkt. 13 ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków EFRROW w ramach PROW na lata 2014-2020 oraz ułatwianie tej współpracy. Wspieranie innowacji w rolnictwie, produkcji żywności, leśnictwie i na obszarach wiejskich	Szkolenie dla 65 uczestników	II-IV kwartał 2018	8000 zł	Umowa dotacji celowej MRiRW

D. Współpraca z innymi instytucjami i samorządem

W 2018 roku MODR Warszawa będzie współpracował z samorządami, organizacjami pozarządowymi i firmami prywatnymi przy realizacji wszystkich zadań realizowanych przez MODR Warszawa.

Tab.29. Współpraca z instytucjami i samorządem

L.p.	Nazwa instytucji	Przedmiot/ cel współpracy
Instytucje krajowe		
1.	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Wsparcie merytoryczne doradców w działaniach służących pozyskiwaniu środków finansowych dla mieszkańców Mazowsza w ramach PROW 2014-2020.
2.	Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa	Wsparcie merytoryczne doradców w działaniach służących pozyskiwaniu środków finansowych dla mieszkańców Mazowsza w ramach PROW 2014-2020 , przekazywanie cen targowiskowych. Opiniowanie zakupów gruntów rolnych. Monitoring przebiegu prac w rolnictwie - Akcja żywna
3.	KRUS, ZUS	Organizacja konkursów „Bezpieczna droga do szkoły”, „Bezpieczne gospodarstwo” i Olimpiady Wiedzy Rolniczej”, współpraca w zakresie organizacji szkoleń z tematyki BHP w rolnictwie i ubezpieczeń.
4.	Banki, banki spółdzielcze, banki zrzeszające banki spółdzielcze oraz izba gospodarcza zrzeszająca banki spółdzielcze – podać jakie	Współpraca w zakresie organizacji Turnieju Ekologicznego oraz kredytowania rolników, kredyty preferencyjne,
5.	Izby Rolnicze oraz Krajowa Rada Izb Rolniczych	Współpraca w zakresie organizacji szkoleń i pozyskiwania funduszy z UE, wymiana bieżących informacji dot. problematyki rolniczej, udzielanie informacji w Krajowej Radzie Izb Rolniczych i Mazowieckiej Izbie Rolniczej nt. planowanych zadań z zakresu doradztwa rolniczego realizowanych przez MODR.
6.	Regionalne zarządy gospodarki wodnej	Współpraca w zakresie realizacji programu działań na obszarze szczególnie narażonym na zanieczyszczenia azotem ze źródeł rolniczych
7.	Lokalne i regionalne organizacje wspierania przedsiębiorczości	Wsparcie merytoryczne w zakresie bezpieczeństwa żywności w agroturystyce i turystyce wiejskiej oraz sprzedaży bezpośredniej i przetwórstwa w gospodarstwie rolnym. Współpraca w zakresie działań prowadzonych przez LGD i MODR związanych z rozwojem obszarów wiejskich. Stowarzyszenie AgroBiznesKlub – konkurs Agroliga,
8.	- Polska Federacja Turystyki Wiejskiej - Mazowiecka Regionalna Organizacja Turystyczna - Stowarzyszenia agroturystyczne	Wsparcie działań merytorycznych i promocyjnych agroturystyki i turystyki wiejskiej. Wspieranie rozwoju oraz promocja agroturystyki i turystyki wiejskiej, upowszechnianie dobrych praktyk, podwyższanie jakości świadczonych usług turystycznych na wsi,
9.	Polska Izba Produktu Regionalnego i Lokalnego -	Organizacja konkursu „Nasze Kulinarne dziedzictwo – Smaki Regionów”. Wsparcie merytoryczne w zakresie identyfikacji produktów tradycyjnych. Wsparcie działań promocyjnych produktów tradycyjnych,
10.	Szkoły, szkoły wyższe, instytuty badawcze i placówki naukowe PAN: - Szkoła Główna Handlowa, SGGW,	Współpraca w zakresie organizacji szkoleń.

	- Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach - Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie - Instytut Technologiczno-Przyrodniczy Falenty, IERiGŻ w Warszawie, IOR - PIB Poznań; IHAR-PIB Radzików, O/Jadwisin, IO w Skierniewicach, IUNG-PIB Puławy, IGiHZ PAN Jastrzębiec, Instytut Zootechniki PIB Kraków, Instytut Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego Warszawa,	Badanie koniunktury w rolnictwie – ankiety. Wykorzystanie wyników prac naukowych w działalności szkoleniowej i upowszechnieniowej (demonstracje) - Prowadzenie rachunkowości rolnej FADN - Sporządzanie szacunków plonów ziemniaka, - Doradztwo w zakresie chorób i szkodników roślin ogrodnich, - Wykorzystanie wyników prac naukowych w doradztwie rolniczym.
11.	Jednostki administracji rządowej i jednostkami samorządu terytorialnego: - Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, - Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego, - Urzędy Gmin, Starostwa Powiatowe, Gminne Ośrodki Kultury, - Inspekcja Sanitarna, - Inspekcja Weterynaryjna	Udzielanie patronatów honorowych dla imprez i konferencji, wsparcie merytoryczne przy realizacji działań MODR (m.in. konkursy, konferencje, szkolenia, wyjazdy studyjne) Monitoring cen targowiskowych produktów rolnych i zwierząt gospodarskich, - Udział patronatów honorowych dla imprez i konferencji Współpraca przy promocji i realizacji szkoleń i konferencji, konkursów, - Wsparcie merytoryczne przy realizacji działań MODR, współpraca z Radami Gmin i Komisjami Rolnymi, przekazywanie informacji z zakresu doradztwa rolniczego, zagadnień rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich, - Wsparcie merytoryczne w zakresie bezpieczeństwa żywności w agroturystyce i turystyce wiejskiej oraz sprzedaży bezpośredniej i przetwórstwa w gospodarstwie rolnym
12.	CDR w Brwinowie i O/Radom, Kraków, Poznań	Wsparcie merytoryczne pracy doradczej, doskonalenie kadry doradczej MODR Warszawa, Monitoring cen nawozów mineralnych.
13.	Krajowa Stacja Chemiczno-Rolnicza W-wa	Realizacja analiz glebowych w gospodarstwach współpracujących
14.	Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa Warszawa i delegatury,	Współpraca przy realizacji szkoleń z zakresu stosowania środków ochrony roślin
15.	COBORU Słupia Wielka	Wykorzystanie wyników prac naukowych w doradztwie rolniczym, prowadzenie doświadczeń odmianowych w ramach PDO
16.	Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka w Warszawie	Organizacja wystawy zwierząt hodowlanych w Płoniawach Bramura
17.	Związki zawodowe i społeczno-zawodowymi organizacje rolników: - Koła Gospodyń Wiejskich	- współpraca w zakresie organizacji szkoleń i innych form pracy doradczej jak konkursy, pokazy
18.	Środkami masowego przekazu: - TVP 1 "Agrobiznes" - TV Wschód, Tygodnik Siedlecki, - Katolickie Radio Podlasie	- Raport cen produktów rolnych - Promocja działań organizowanych w ramach działalności Oddziału - Przekazywanie cen targowiskowych

E. Wykaz ważniejszych wydarzeń

Tab.30. Wykaz ważniejszych wydarzeń

Lp.	Nazwa	Termin	Miejsce	Organizator/współorganizator
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>
1.	Międzynarodowe Dni z Doradztwem Rolniczym	IX 2018	Siedlce	organizator
2.	XIX Mazowieckie Dni Rolnictwa	16-17 czerwca 2018	Płońsk	organizator
3.	XII Kurpiowskie Targi Rolnicze	wrzesień 2018	Ostrołęka	organizator
4.	XXV Targi Rolne i Przedsiębiorczości	Kwiecień 2018 r.	Sochaczew	MODR Oddział Bielice - współorganizator
5.	XVII Giełda Rolnicza	Maj 2018	Łąck	Organizator
6.	Wiosna na Polu i w Ogrodzie	kwiecień 2018	Siedlce	organizator
7.	XIII Jesienny Jarmark „od pola do stołu”	wrzesień 2018	Płońsk	organizator
8.	XVIII Regionalna Wystawa Zwierząt Hodowlanych	maj 2018	Płoniawy-Bramura	współorganizator
9.	XX Dni Kukurydzy Województw Mazowieckiego i Łódzkiego	7 października 2018	Skrzelew, gm. Teresin	MODR Oddział Bielice - współorganizator

F. Plan wydawniczy

Tab.31. Plan wydawniczy

L.p.	Tytuł	Forma	Nakład
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>
1.	Choroby odzwierzęce	ulotka	2000 egz.
2.	Cukinia – warzywo doskonałe	ulotka	5000 egz.
3.	Jak rozpocząć prowadzenie gospodarstwa ekologicznego	ulotka	4000 egz.
4.	Nowe technologie w uprawie zbóż	ulotka	4000 egz.
5.	Jak zmienić dym w ciepło.	ulotka	6000 egz.
6.	Aktualizacja wybranych działań PROW 2014-2020	ulotka	3000 egz.
7.	Zwalczanie warrozy	ulotka	2000 egz.
8.	Wapnowanie gleb	ulotka	2000 egz.
9.	Wpływ różnych czynników na obsadę roślin kukurydzy po siewie	ulotka	2000 egz.
10.	Charakterystyka odmian ziemniaka	ulotka	2000 egz.
11.	Charakterystyka odmian roślin strączkowych	ulotka	2000 egz.
12.	Charakterystyka odmian rzepaku ozimego	ulotka	2000 egz.
13.	Charakterystyka odmian buraka cukrowego	ulotka	2000 egz.
14.	Charakterystyka odmian kukurydzy na ziarno	ulotka	2000 egz.
15.	Charakterystyka odmian kukurydzy na kiszonkę	ulotka	2000 egz.
16.	Charakterystyka odmian zbóż jarych	ulotka	2000 egz.
17.	Charakterystyka odmian zbóż ozimych	ulotka	2000 egz.
18.	Plakat na imprezę XXVII Giełda Rolnicza	plakat	300 egz.
19.	Kurpiowskie Targi Rolnicze	plakat	100 egz.
20.	XII Wiosna na polu i w ogrodzie	plakat	2000 egz.
21.	Plakaty na Mazowieckie Dni Rolnictwa	plakat	750 egz.
22.	Plakaty na Dzień Kukurydzy i Buraka	plakat	250 egz.

23.	Plakaty na Jesienny Jarmark „od pola do stołu”	plakat	300 egz.
24.	Plakaty na Międzynarodowe Dni z Doradztwem Rolniczym	plakat	2000 egz.
25.	Zaproszenie na imprezę XXVII Giełda Rolnicza	zaproszenie	400 egz.
26.	Zaproszenie na Międzynarodowe Dni z Doradztwem Rolniczym	zaproszenie	1000 szt.
27.	Kurpiowskie Targi Rolnicze	zaproszenie	300 egz.
28.	XII Wiosna na polu i w ogrodzie	zaproszenie	600 egz.
29.	Zaproszenia na Mazowieckie Dni Rolnictwa	zaproszenie	400 egz.
30.	Zaproszenia na Dzień Kukurydzy i Buraka	zaproszenie	250 egz.
31.	Przewodnik po polu doświadczalnym	wydawnictwo zwarte	1500 egz.
32.	Katalog wystawców MDR 2018	wydawnictwo zwarta	600 egz.
33.	Wieś Mazowiecka	miesięcznik (11 numerów)	44 000 egz.

G. Kształcenie i doskonalenie zawodowe kadry własnej

W 2018 r. w MODR Warszawa zaplanowano stałe doskonalenie zawodowe doradców, które będzie prowadzone w ramach szkoleń organizowanych przez MODR Warszawa oraz przez inne instytucje. Planowane jest organizowanie szkoleń w ramach porad w Powiatowych Zespołach Doradztwa Rolniczego oraz w siedzibach Oddziałów lub Centrali. Zwrócona zostanie uwaga na kształcenie kadry doradczej w zakresie innowacyjnych rozwiązań i transferu wiedzy. Jest to szczególnie ważne przy doradztwie specjalistycznym, które jest przyszłością doradztwa. Oprócz szkoleń specjalistycznych z produkcji rolnej, zagadnień związanych ze wspólną polityką rolną czy ekonomiką rolnictwa, zaplanowano też szkolenia z zakresu metodyki doradztwa. Zaplanowano również uczestnictwo pracowników w szkoleniach organizowanych przez inne jednostki takie jak: CDR Brwinów z jego oddziałami w Poznaniu, Krakowie i Radomiu, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, SGGW.

Tab.32. Kształcenie i doskonalenie kadry własnej

Symbol	Tematyka szkoleń	Planowana liczba uczestników
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>
G.1.	szkolenia wewnętrzne	2066
G.1.1.	systemy produkcji rolnej	503
G.1.2.	rozwój obszarów wiejskich	577
G.1.3.	rolnictwo ekologiczne i programy rolno-środowiskowo-klimatyczne	322
G.1.4.	ekonomika i zarządzanie gospodarstwem rolnym	544
G.1.5.	metodyka i organizacja doradztwa rolniczego	30
G.1.6.	inne *)	90
	Szacowanie szkód łowieckich po nowelizacji ustawy Prawo łowieckie.	
	Obrót ziemią po nowelizacji ustawy z dnia 11 kwietnia 2003.	
	Warsztaty dziennikarskie	
	Warsztaty fotograficzne	
G.2.	szkolenia zewnętrzne	2110
G.2.1.	systemy produkcji rolnej	646
G.2.2.	rozwój obszarów wiejskich	904
G.2.3.	rolnictwo ekologiczne i programy rolno-środowiskowo-klimatyczne	225
G.2.4.	ekonomika i zarządzanie gospodarstwem rolnym	130
G.2.5.	metodyka i organizacja doradztwa rolniczego	37
G.2.6.	Inne:	168
	Szacowanie szkód w rolnictwie.	
	Nowoczesny warsztat dziennikarza. Dziennikarstwo XXI wieku. Wyzwania przed mediami branżowymi.	
	Obsługa Excel.	
	Wykorzystanie programów INDESIGN i PREZI w pracach wydawniczych i pokazach medialnych.	

PODSUMOWANIE

Tab. 33. Zbiorcza informacja na temat działalności szkoleniowej, doradczej, informacyjnej i upowszechnieniowej planowanej do realizacji w 2018 r.

L.P.	Rodzaj działalności		Liczba
1	Działalność szkoleniowa	Szkolenie	1647
		Szkolenie wyjazdowe	138
		Konferencja	13
		Uczestnicy form edukacyjnych	27 321
2	Działalność doradcza	Porady indywidualne	128 820
		Porady grupowe	88
		Odbiorcy porad indywidualnych i grupowych	129 414
3	Działalność informacyjna	Informacje	104 955
		Broszura	-
		Ulotka	17
		Informacja na stronę www.	58
		Artykuł w miesięczniku ODR	-
		Inne wydawnictwa	2
		Stoisko-informacyjno-promocyjne	86
		Pozostałe	2 615
4	Działalność upowszechnieniowa	Analizy, ankiety, kalkulacje (zad.11)	
		Pokaz	325
		Demonstracja	600
		Konkurs	29
		Olimpiada	41
		Targi/wystawy	15
		Pozostałe Programy doradcze GW	40

Konkluzje

Z uwagi na coraz większy dostęp rolników i mieszkańców obszarów wiejskich do wiedzy i informacji, zmienia się profil doradztwa rolniczego. Zmniejszać się będzie ogólna liczba beneficjentów porad i informacji. Nie oznacza to jednak zmniejszenia skali doradztwa, a zmianę sposobu jego prowadzenia. Coraz większe znaczenie uzyskuje doradztwo specjalistyczne wymagające od doradcy większego zaangażowania i nakładu pracy.

Działania ujęte w programie działalności wpisują się zarówno w wyznaczone priorytety jak również w oczekiwania klientów. Realizacja Programu ma na celu wpływ poprzez działania kształceniowe, informacyjne i upowszechnieniowe na rozwój i zwiększenie innowacyjności rolnictwa przy jednoczesnym zachowaniu wiedzy na temat tradycji i kultury obszarów wiejskich.

Ryzyko związane z realizacją programu działalności.

W trakcie realizacji programu działalności, mogą pojawić się zagrożenia dotyczące problemów z jego wykonaniem. Jednym z nich jest rotacja kadr występująca w MODR Warszawa. W związku z wprowadzeniem obniżonego wieku emerytalnego mogą odejść z pracy doświadczeni

specjaliści. Zatrudniani na ich miejsce nowi pracownicy potrzebują czasu, aby nabyć doświadczenia i kompletne uprawnienia (np. doradcy rolniczego, rolnośrodowiskowego, eksperta przyrodniczego) żeby móc w pełni świadczyć kompleksowe usługi doradcze. Nie bez znaczenia jest tutaj również zaufanie i przyzwyczajenie rolnika (odbiorcy usług) do danego pracownika. Jest to szczególnie ważne przy rosnącej konkurencji na rynku usług doradczych. Mając to na uwadze Ośrodek będzie dbał na każdym poziomie organizacyjnym, o zapewnienie profesjonalnej kadry zgodnie z bieżącymi potrzebami. Innym zagrożeniem wskazywanym również często przez rolników są zmiany wynikające z nowych przepisów prawnych, czy nieprzewidzianych sytuacji społeczno-ekonomicznych (np. klęski żywiołowe). Może to spowodować przeniesienie ważności na tematykę doradztwa czy szkoleń najbardziej potrzebnych w danym momencie, a pominięcie z uwagi na brak czasu czy zasobów kadrowych niektórych wcześniej zaplanowanych działań.

TERMINOLOGIA PRZYJĘTA NA POTRZEBY PRZYGOTOWANIA I REALIZACJI PROGRAMU DZIAŁALNOŚCI MODR WARSZAWA W 2018 ROKU.

1. **Działalność szkoleniowa** – świadome świadczenie rolnikom i mieszkańcom obszarów wiejskich – klientom publicznej rolniczej organizacji doradczej różnych form kształcenia, w ramach procesów doskonalenia lub szkolenia zawodowego, będących odpowiedzią na ich potrzeby
2. **Działalność doradcza** – swoisty rodzaj edukacji rolniczej, polegającej na współdziałaniu partnerskim rolnika/ mieszkańca obszarów wiejskich z doradcą rolniczym, zmierzającym do rozwiązania problemów zawodowych rolnika – znajdującego się, bądź mogącego się znaleźć w określonej sytuacji problemowej oraz pozwalającym przygotować rolnika/ mieszkańca obszarów wiejskich do podejmowania skutecznych działań, zapobiegających niepowodzeniom w jego pracy we własnym gospodarstwie rolnym, a także nastawić i wdrożyć rolnika do samodzielnego rozpoznawania i rozwiązywania swoich problemów zawodowych
3. **Działalność informacyjna** – zespół czynności związanych z udostępnianiem informacji potrzebnych rolnikom/ mieszkańcom obszarów wiejskich – przedsiębiorcom w ich pracy we własnym gospodarstwie rolnym i spełniających możliwie najwyższe parametry jakościowe;
4. **Działalność upowszechnieniowa** – sterowany przez publiczną rolniczą organizację doradczą przekaz informacji od źródła ich powstania do miejsca pełnego ich zastosowania w gospodarstwach zainteresowanych rolników.
5. **Szkolenie** – krótka forma edukacyjna, której celem jest pogłębienie wiedzy teoretycznej lub umiejętności uczestników w danej dziedzinie. Może być realizowana przy użyciu różnych środków i metod. Udział nie mniej niż 8 osób
6. **Szkolenie wyjazdowe** – forma edukacyjna, w trakcie której uczestnicy mają możliwość zdobywania wiadomości poprzez bezpośrednie postrzeganie przedmiotów i zjawisk w naturalnych warunkach ich występowania. Forma nie przekraczająca 24 godzin nie przewidująca noclegu. Udział nie mniej niż 11 osób. Przed szkoleniem należy przedłożyć w sekretariacie właściwego oddziału konspekt szkolenia wraz ze wstępną listą uczestników.
7. **Konferencja** – krótka forma organizacyjna stosowana w doskonaleniu zawodowym głównie kadr specjalistycznych. Istotą konferencji jest prezentacja poglądów dotyczących sposobów rozwiązania danego zagadnienia na podstawie uprzednio opracowanych materiałów. Udział nie mniej niż 60 osób.
8. **Pokaz** – metoda polegająca na demonstrowaniu sposobów wzorowego wykonywania określonych czynności. Pokaz łączy się z odpowiednimi objaśnieniami, wskazującymi jego cel oraz dotyczącymi demonstrowanych i nowych elementów prezentowanej pracy. Pokaz realizowany jest przy udziale minimum 6 osób, czas pokazu uzależniony jest od specyfiki wykonywanych czynności dostosowanych do potrzeb i warunków określonej grupy uczestników pokazu.
9. **Konkurs** – to postępowanie mające na celu wyłonienie zwycięzcy bądź kilku zwycięzców spośród grupy najlepszych uczestników spełniających określone kryteria. Zasady przeprowadzenia konkursu oraz warunki ubiegania się o nagrodę określa organizator konkursu.
10. **Olimpiada** - Odmiana konkursu podobnie jak tamta metoda zawiera elementy współzawodnictwa i umożliwia uczestnikom pogłębienie wiedzy z danego zakresu i zastosowanie innowacji w ich gospodarstwie rolnym. Ma zazwyczaj charakter teoretyczny (dotyczący wiedzy a nie osiągnięć).

11. **Demonstracja** – metoda upowszechniania nowości polegająca na wprowadzeniu w wybranym gospodarstwie określonej innowacji rolniczej, a następnie rozpropagowaniu jej efektów w środowisku lokalnym.
12. **Program doradczy GW** Wykaz możliwych działań w zakresie doradztwa rolniczego, pozwalających w perspektywie kilku lat osiągnąć założoną zmianę w rolniku, jego gospodarstwie i otoczeniu. Program doradczy powinien obejmować różne metody i/lub formy doradcze.
13. **Doradztwo indywidualne/ porada** – usługa doradcza przebiegająca w kilku etapach. Polega na:
 - zapoznaniu się doradcy z problemem,
 - dokonaniu analizy konkretnej sytuacji doradczej (wspólnie z klientem) w oparciu o dane dostarczone przez klienta,
 - przedstawieniu i zaproponowaniu klientowi konkretnych rozwiązań,Porada powinna zakończyć się rozwiązaniem problemu, z którym klient (rolnik/ mieszkaniec obszarów wiejskich) zwraca się do doradcy.
14. **Doradztwo grupowe** – to proces doradczy realizowany z grupą celową rolników/ mieszkańców obszarów wiejskich. Grupa celowa w doradztwie, to grupa zorganizowana dla realizacji konkretnego celu doradczego, wyłoniona przez doradcę spośród wszystkich klientów instytucji doradczej ze względu na podobny charakter problemu oraz zbliżone możliwości rozwojowe. Zaletą tej metody jest praca z większą grupą klientów w tym samym czasie, czyli efektywniejsze wykorzystanie czasu i kompetencji doradcy.
15. **Informacja** (tzw. porada informacyjna) – krótkie, bezpośrednie przekazanie określonej treści, które służy odbiorcy do podjęcia właściwych decyzji. Może być przekazana w kontakcie bezpośrednim „twarzą w twarz” lub ze pośrednictwem telefonu, listu lub maila kierowanego bezpośrednio do odbiorcy informacji.
16. **Ulotka** – druk o małej objętości, którego treść zawiera najważniejsze informacje na dany temat.
17. **Broszura** – wydawnictwo zwarte w miękkiej lub kartonowej oprawie o objętości od 5 do 32 str. A4.
18. **Materiał informacyjny na stronę www.** – tekst o charakterze informacyjnym, dotyczący merytorycznych zagadnień z zakresu doradztwa rolniczego.
19. **Artykuł w czasopiśmie odr** – tekst o charakterze informacyjnym, dotyczący zagadnień z zakresu doradztwa rolniczego, wydrukowany w czasopiśmie wydawanym przez ośrodek doradztwa rolniczego.